

MIRCEA STREINUL

OPERA LIRICĂ

1929 – 1939

SCRISOARE * PREFATĂ * SAU * CÂT
EVA * ÎNSEMNĂRI * DINTR'UN * AD-H
OC * JURNAL * DE * POET * OPERA *
LIRICĂ * 1929—1939 * CORBUL * DE * A
UR * DIVERTISMENT * SAU * CÂTEVA *
POEZII * PENTRU * PRIETENI * TAROT
* SAU * CĂLĂTORIA * OMULUI * CĂ
NTECUL * DE * DURERE * ȘI * BUCU
RIE * AL * AURULUI * SUB * MÂNILE
* MEȘTERULUI * ZECE * CUVINTE *
ALE * FERICITULUI * FRANCISC * D
IN * ASSISI * TREI * FABULE * COM
ENTARII * LIRICE * LA * POEME * ÎN
TR'UN * VERS * DE * ION * PILLAT
* BUCOLICE * O * SUITĂ * ȚĂRĂNEA
SCĂ * DE * RUDD * RYBICZKA * ULI
SE * REITERAT * CÂNTEC * DE * DRAG
OSTE * POEZIA * NOTE * UN * PORT
RET * INEDIT * AL * AUTORULUI * DE
* RUDD * RYBICZKA * ȘI * ALTELE

CERNĂUȚI

MCMXXXIX

www.digibuc.ro

OPERA LIRICĂ

1929—1939

LUCRAREA „OPERA LIRICĂ, 1929—1939”, A FOST TIPĂRITĂ ÎN ANUL DE GLORIOASĂ DOMNIE 1939 AL MAJESTĂȚII SALE REGELUI CAROL AL II-LEA.

EDIȚIA PRINCEPS A ACESTEI LUCRĂRI O ALCĂTUESC ZECE EXEMPLARE TIPĂRITE PE HĂRTIE VELINĂ ȘI CU PORTRETUL AUTORULUI PE BÜCHERSTOFF, NUMEROTATE A—J, SEMNATE DE AUTOR ȘI REZERVATE: A, BIBLIOTECHII PALATULUI REGAL; B, BIBLIOTECHII ACADEMIEI ROMÂNE; C, EXCELENȚEI SALE DOMNULUI REZIDENT REGAL GEORGE ALEXIANU; D, EXCELENȚEI SALE DOMNULUI REZIDENT REGAL GHEORGHE FLONDOR; E, DOMNULUI PROFESOR AL. ROSETTI, DIRECTORUL FUNDAȚIEI PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ „REGELE CAROL II”; F, DOMNULUI PROFESOR ROMULUS CÂNDEA; G, H, I, J, AUTORULUI.

DOUĂ SUTE DE EXEMPLARE, TIPĂRITE PE HĂRTIE OBÎȘNUITĂ, CU PORTRETUL AUTORULUI PE BÜCHERSTOFF ȘI SEMNATE DE EL, AU FOST PUSE ÎN COMERT ÎMPREUNĂ CU CÂTE O FILĂ DE MANUSCRIS PE PREȚUL DE LEI 250.

TIPĂRIREA LUCRĂRII „OPERA LIRICĂ, 1929—1939”, S'A EXECUTAT ÎN ATELIERELE GRAFICE „MITROPOLITUL SILVESTRU” ALE „SOCIETĂȚII PENTRU CULTURA ȘI LITERATURA POPORULUI ROMÂN DIN BUCOVINA”, SUB CONDUCEREA DOMNILOR JEREMIE OPRÎȘEANU ȘI NECULAI CEPEHA, CULEGEREA TEXTULUI FĂCÂNDU-SE DE DOMNII IOAN GALAN, MIRCEA OPRÎȘEANU ȘI TRAIAN OPRÎȘEANU, IAR IMPRIMAREA DE DOMNUL CAROL ZETTEL. PAGINATUL S'A FĂCUT DE DOMNII OTTO LEO, FRANCISC ZIELINSKI ȘI FILIP RENNER.

MIRCEA STREINUL

OPERA LIRICĂ

1929—1939

SCRISOARE * PREFATĂ * SAU * CÂT
EVA * INSEMNĂRI * DINTR'UN * AD-H
OC * JURNAL * DE * POET * OPERA
LIRICĂ * 1929—1939 * CORBUL * DE * A
UR * DIVERTISMENT * SAU * CÂTEVA *
POEZII * PENTRU * PRIETENI * TAROT
* SAU * CĂLĂTORIA * OMULUI * CÂ
NTECUL * DE * DURERE * ȘI * BUCU
RIE * AL * AURULUI * SUB * MÂNILE
* MEȘTERULUI * ZECE * CUVINTE *
ALE * FERICITULUI * FRANCISC * D
IN * ASSISI * TREI * FABULE * COM
ENTARII * LIRICE * LA * POEME * ÎN
TR'UN * VERS * DE * ION * PILLAT
* BUCOLICE * O * SUITĂ * ȚĂRĂNEA
SCĂ * DE * RUDD * RYBICZKA * ULI
SE * REITERAT * CÂNTEC * DE * DRAG
OSTE * POEZIA * NOTE * UN * PORT
RET * INEDIT * AL * AUTORULUI * DE
* RUDD * RYBICZKA * ȘI * ALTELE

CERNĂUȚI
MCMXXXIX

www.digibuc.ro

*Excelența Voastră,
Domnule Rezident Regal
George Alexianu,*

hotărît să-mi strâng într'o ediție definitivă toate lucrările lirice, n'am putut să nu mă gândesc la acela care mi-a dat posibilitatea să realizez această operă în sensul mării renașteri pornite să ne înalțe poporul și țara.

Însuflețit de vie recunoștință, am simțit plăcuta datorie morală de-a Vă închina această carte, pe care-am alcătuit-o și ca o ofrandă a Bucovinei literare pentru Excelența Voastră.

Gândul MAJESTĂȚII SALE REGELUI CAROL AL II-LEA de-a dărui Țării o deplinătate de bunuri culturale ni L-ați retransmis cu un dinamism și-o părintească iubire, pentru care noi, condeerii din Ținutul Suceava, Vă mulțumim cu toate stelele cerului nostru liric.

Excelență,

această carte pornește din tot ceea ce cred că am mai bun în sufletul meu și ea caută să concretizeze măcar o parte din devotamentul și respectuoasa dragoste ce-o port ilustrei personalități a Domniei Voastre;

această carte e o confesiune din marile culmi ale veacului,

precum și o încredere deplină în opera mare de refacere sufletească, definitivă, care se săvârșește sub privirea părintească a Domnului Țării.

Excelenței Voastre,

deci, închinare devotată și respectuoasă această dumbravă de visuri.

Sănătate!

Cernăuți, 16.X. 1939.

MIRCEA STREINUL

PREFAȚĂ

SAU CÂTEVA ÎNSEMNĂRI DINTR'UN AD-HOC JURNAL DE POET

1. Această carte apare într'un timp când cultura noastră își impune definitiv forma majoră. Fenomenul maturizării culturale a României a fost posibil prin grija pe care Domnul Țării, Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, a purtat-o neconținut spiritualității autohtone. Prin numeroase instituții anume create — Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II”, pe care-o conduce domnul profesor Al. Rosetti, e, desigur, cea mai strălucită — s'a venit atât în ajutorul producătorilor de cultură, cât și 'n acela al consumatorilor de bunuri culturale. Dacă, în Franța, avem un secol Louis XIV, în România a început, prin domnia Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, un secol Carol II, în care artele și științele se sintetizează într'o strălucită cultură majoră. Cartea de față, modestă desigur, se datorește acestui semn.

2. Insemn aici recunoștință gestului domnilor Rezidenți Regali *George Alexianu* și *Gheorghe Flondor*, cari cu o deosebită dragoste au pus la dispoziția scriitorilor noștri coloanele ziarului „Suceava” de sub conducerea domnului profesor *Romulus Cândea*.

3. Înainte de-a deveni bun cultural, fiecare operă de artă e o chestiune personală. Abia luarea ei la cunoștință de către comunitate o transformă în bun cultural — pe măsura în care opera de artă e realizată sau nu. Înainte de-a deveni bun cultural, opera de artă e act de iubire, confesiune și ritual. Mă apropiu de poezia mea cu sfiata unui preot în fața sfântului pristol. Tot ce e rău, meschin sau ușuratic în mine, dispare în momentul apropierii de poezie.

4. S'a spus*) că scriu 15 poezii pe zi... Cum să reacționeze poetul în fața unei atari calomnii, poate cea mai odioasă din câte se pot arunca unui creator? Prietenii, pe câți îi las să pătrundă în intimitatea creației mele lirice, știu ce efortări uriașe reclamă fiecare vers al meu. Manuscrisele mele, multe date în păstrare prietenilor George Drumur, Paul Constantinescu, Gh. Antonovici, Neculai Pavel sau la biblioteca Universității „Regele Carol II” dovedesc cu prisosință aceasta. Unele terține din comentariile lirice la poemele într'un vers ale lui Ion Pillt au necesitat o elaborare tehnică de câte 8—10 ore. Timp și mai mult îmi iau versurile albe, în cari suplinesc rimele finale prin rime interioare și aliterațiuni.

5. Nu cred în inspirație. Cred, însă, în necesitatea unei sensibilizări lirice în timp. Atunci, cunoașterea lirică devine acută și travaliul tehnic e avantajat.

6. *„Eminescu n'a fost nice geniu, nice cuprinsu de lumea ideală, ci un bietu versificatoriu, tare de rându, tempitu pentru lumea acésta prin natura sa, prin ocupațiunile și tendințele sale și prin aerulu socialu și literariu, în care a trăitu”* (p. 4).

„...poeziile lui deoparte cuprindu în sine atâta veninu pentru tinerime, érá de altă parte nici în viața lui nu este nimica, absolutu nimica demnu de imitatu pentru tinerime.”

Așa scria în 1891, despre Mihai Eminescu, un anonim din Blaj, identificat apoi ca un oarecare Grama*).

7. Fie această lucrare și o pioasă recunoștință deschizătorilor de drumuri culturale sau de realizări literare:

C. Berariu, S. Beuca-Costineanu, T. Bocancea, V. Bumbac, V. Calmuțchi, I. Cocârlă-Leandru, D. Dan, Traian Dan, N. Dracea, C. Dracinschi, A. Forgaci, V. Gherasim, I. Grămadă, M. Grigorovitză, Isidor Ieșeanu, Mihai Horodnic, Lascar Luția, Simion Florea Marian, C. Morariu, Silvestru Morariu-Andrievici, D. Petriuc, M. Popescu, Iraclie Porumbescu, T. Robeanu, Ion

*) Intr'o cronica din revista „Reporter”, cronică semnată... „Interim”, în care mi se reproduceau, din lipsa unei minime conștiințe profesionale, până și erorile de tipar.

*) Vezi „Nice geniu, nice poet”, de G. D. Loghin în No. 45, an. I, din „Jurnalul literar”.

Roșca, I. Gh. Sbiera, T. V. Ștefanelli, George Stratoiu, Gh. To-
fan, Iorgu Gh. Toma, I. Tomoiagă, C. Verdi;

prețuire pentru ostenitori: întru frumos:

Silvia Bălan, Felicia Brăteanu, Constantin Cehan-Racoviță, D.
Furtună, Valentin Al. Georgescu, V. Huțan, Constantin Lo-
șhin, V. Loichiță, Octavia Lupu-Morariu, Oltea I. Nistor-Apos-
tolescu, Liviu Marian, Leca Morariu, Victor Morariu, Simeon
Reli, G. Rotică, Karolina V. M. Șesan (Vera Mora), N. Tca-
ciuc-Albu, Laurențiu Tomoiagă, I. E. Torouțiu, Constantin
Turtureanu, G. Voevidca, Elena Niculiță-Voronca;

precum și semn de prietenie tuturor tovarășilor mei întru scris
sau vis:

Gheorghe Zamfira Antonescu, A. Arghir, Al. Bardier, A. Bo-
gaci, Dem. Bolboacă, Sallustia Bona, Adrian Bondaru, Ștefan
Bucevschi, Traian Cantemir, Eusebiu Camilar, Adelina I. Câr-
deiu. Mihail Cazacu, Ionel Cerneanu, Liviu Cernovschi, Traian
Chelariu, Ghedeon Coca, Ionel Crețianu, Ionică a Dariei, Vale-
rian Doboș-Boca, Viorica Doboș-Boca, Tudose Dracea, N. M.
Epureanu, Ion Fădor, Aurel Fediuc, George Fonea, George Io-
nașcu, Petru Iroaie, D. Loghin, Valter Horodniceanu, George
Nimigeanu, George Manoliu, Aspazia Munte, Filaret Ozar,
Neculai Pavel, Sebastian Popovici, Sever Procopciuc, Cuchi
Lidia Puiu, Gheorghe D. Râncu, Florea Rariște, Nela Ropcea-
nu, Mircea Ropceanu, Neculai Roșca, Ion Rotaru, D. Rusu,
Octav Rusu, Lu Rybiczka, V. Sadovescu, Victor Săhleanu, Au-
rel Vasiliu-Sânger, Ioan Sârghie, Vasile Ștefan, Eugen Stoia,
Tudor P. Stoica, Neculai Tăutu, George Todiraș, Tudor Ul-
manu, Iulian Vesper, Dragoș Vicol, Cristofor Vitencu, E. Ar.
Zaharia.

Cernăuți, 16.XI. 1939.

MIRCEA STREINUL

NOTE ȘI LĂMURIRI

1. Acest volum formează primul tom din „Opera lirică, 1929—1939”, al doilea și totodată ultimul urmând să cuprindă: „Rumâneasca”, „Pământul către planeta”, „Itinerar cu anexe în vis” („Cartea pământului” și „Cartea cerului”), „Carte de iconar”, „Sfântul Nil”, „Țările poetului” și altele.
2. Din piesele primului tom, n’au fost publicate în nici o carte până la apariția acestei lucrări următoarele: „Cântecul de durere și bucurie al aurului sub mâinile meșterului”, „Trei fabule”, „Bucolice”, „Cântec de dragoste”, „Ulise reiterat” și „Poezia”. Piesele retipărite din volume sau plachete au fost revazute.
3. În afară de dedicațiile menționate în corpul acestui tom, următoarele poeme sunt închinată după cum urmează: „Moarte’n pădure”, lui AUREL VASILIU-SĂNGER; „Cetatea de apă”, doctorului N. ROȘU; „Migrare”, lui CONSTANȚIN FĂNTĂNERU; „Monolog”, lui CONSTANȚIN STELIAN; „Peter Schlemihl vorbind cu umbra pierdută”, lui LIVIU RUSU; „Pasărea măiastră”, lui COZÉ TARNAVSCHI; „Dimineața cea mare”, lui LEON TOPA; „Navigatorul”, lui TEOFIL LIANU; „Eroul”, lui CICERONE TEODORESCU; „Tristetea de rai”, lui IONEL TEODORESCU; „28 Februarie 1937”, ad L.; „Făt-Frumos”, lui RUDD RYBICZKA; „Moarte de primăvară”, lui GEORGE DRUMUR; „Isus în pădure”, lui LIVIU STAN; „Regret”, doctorului VALERIAN TĂRZIU; „Mesagiu”, lui A. SPERBERMARGUL; „Clan trist, sufletele”, lui AUREL MARIN; „Moartea șarpelui”, lui ADRIAN BONDARU; „Machiavelli”, pictorului BERTHOLD KLINGHOFFER; „Fata în mormânt”, lui MIȘU WATTS.
4. Volumul „Poeme într’un vers” de Ion Pillat poartă dedicația: Lui ȘTEFAN I. NENIȚESCU. Versurile tipărite cu litere cursive sunt textul poetului ION PILLAT. Versurile tipărite cu garmond formează comentariile lui MIRCEA STREINUL. Poemele inițiale între „Poemul într’un vers” până la „San Francesco nel deserto” inclusiv au apărut în volumul „Poeme într’un vers” de ION PILLAT, editura „Cartea Românească”, București, 1936. Ultimele două poeme inițiale ale poetului ION PILLAT sunt inedite și-au fost comentate după un manuscris trimis lui MIRCEA STREINUL.

DE ACELAȘ AUTOR:

Carte de iconar, poeme (epuizat); *Itinerar cu anexe în vis*, *Cartea pământului*, poeme, premiul de poezie S. S. R. pe anul 1934 (epuizat); *Tarot sau călătoria omului*, poem (epuizat); *Divertisment, câteva poezii pentru prieteni*, (epuizat); *Zece cuvinte ale fericitului Francisc din Assisi*, poem (epuizat); *Comentarii lirice la poeme într'un vers de Ion Pillat*, (epuizat); *Poezii tineri bucoveneni*, antologie, lei 60; *Aventura domnișoarei Zenobia Magheru*, nuvelă, ediția II-a, lei 15; *Corbul de aur*, poem (epuizat); *Ion Aluion*, roman, lei 90; *Guzli sau Tsu-Tsui, romanul unui băiat de stradă*, lei 15; *Viața în pădure*, roman, lei 60; *Mășterul Manole*, libret pentru o operă de Paul Constantinescu; *Cele patru poeme în proză ale austriacului Georg Trakl*, lei 25.

IN PREGĂTIRE:

Trei ode Majestății Sale Regelui Carol al II-lea; Lupul din țara Huțuților, roman; *Drama casei Tinoteu*, roman; *Eu, Vodă Lupșa, clasa IV-a B*, roman; *Româneasca, poem*; „*Miracolul*”, s. c. g. l., comedie tragică; *Poezia lui Georg Trakl*, traducere integrală.

TRADUCERI:

Deseară se improvizează, după L. Pirandello, piesă reprezentată pe scena Teatrului Național din Cernăuți, sub direcția de scenă a lui Nello Bucvcschi (câteva pasagii traduse în colaborare cu Silvian Griseanu); *Orfeu*, versiune (în colaborare cu George Drumur) după textele italian, francez și german ale operei lui Gluck, reprezentată pe scena Teatrului Național din Cernăuți de către societatea „Armonia”, sub conducerea lui Liviu Rusu; *Motanul doamnei Katrin*, de August Hinrichs, comedie în 3 acte; *Ping-Pong*, de Hans Jaray, comedie în 3 acte.

CORBUL DE AUR

*Domnului
Profesor PERPESSICIUS,
respectuoasă prețuire
pentru desăvârșitul poet și om
aceste pagini scrise
în orașul dintre ceturi,
M. S.*

... *nevermore* ...

E. A. POË

Tu, care-mi citești rândurile, vei vedea soarele, stelele și luna. Zăpezile vor bate în ochii tai. Vântul îți va mângâia mânilor. Câmpiile te vor purta sub ceruri nemărginite.

Când oboseala îți va pătrunde în suflet, urcă-te pe-o măgură și privește răsăritul soarelui. Ingenunchiază, apoi, și mulțumește-I lui Dumnezeu pentru viața ce ți-a dat-o. Odihnește-ți în rouă fruntea înfierbântată. Îmbrățișează sfânta țărână.

Gândește-te, atunci, la mine. Eu nu le voi mai vedea toate acestea. Dar, poate, voi fi și eu undeva, în iarba cu iz de pădure sau 'n murmurale isvoarelor, cari îngână rostogolirea de brumi a înaltelor planete.

Corbul de aur se-aude sburând,
din aripi cum bate
ca valurile mării vibrând
în lumini depărtate.

Corbul de aur prin neguri se-aude,
lopătând, lopătând
ciudat, nevăzut,
par'c'ar trece prin frunzele ude
un mort neștiut.

Pretutindenii răsună...

Cine te știe de unde
adii prin colbul de lună
atâtea veșnicii,
că nu le mai pot ascunde
sub toamne și copilării?

Aud cum râzi, adânc, par'c'ar fi un plâns
în frunzele pădurii înserate;
deasupra ta, Dumnezeu a strâns

amurgurile 'nsângerate.

Corb de aur, corb de aur,
moartea mi-o aduci, o știi...
buha mi-a cântat și ieri,
suna odaia a pustiu
și nu te vedeam nicăieri.

„Ești ca un stejar, peste care
plouă soarele-amiezii,
dar te-ai făcut depărtare
pentru plânsul livezii.

Eu te simțeam, totuși, aproape,
deși depărtat, depărtat
ca luna pe ape
în lin val legănat.”

Glasul a sunat
întunecat, îndepărtat,
fără urmă, târziu,
și-a trebuit să știi,
să-i ascult sborul rotat,
care suna depărtat, depărtat,
mai depărtat, depărtat,
într'un veac nelegat:
„Niciodată!”

La urmă, nu mai știam:
vorbea corbul de aur sau plângeam?
Lămurit se deslusea
numai sângele care lumina
întreaga dimineață
cu ploaie și ceață —
și-aripa corbului de aur.

Striga sfâșietor —

peste munți, peste ape:
era ca un cântec de dor —
departe și-aproape.

Penele de-aur mă umbreau,
mângâindu-mi obrazii,—și luminau
dinăuntru, peste ceruri,
podul albastru de geruri.

Corbul, oh, corbul de aur!

Mă ajuta la vânătoare,
când alergam după sfântul soare,
îmi împlânzea cerbii
cu mireasma ierbii,
pe care din pisc o semăna
cu câte-o stea.

Corbul, oh, corbul de aur!

Când voiam să știu
întorsul lucrurilor cum e la 'nțeleș,
corbul de aur sbura des,
spunându-mi: „Mai târziu!”,
iar dealurile, valurile 'l îngânau: „...târziu,
târziu, târziu!” —
și nu mai voiam să știu.

Corbul, oh, corbul de aur!

Inaccesibil, depărtat,
înviind din azururi,
dureroasă deapururi
serii lumină
te-ai lăsat
ca o pajeră domnească
peste fruntea unui împărat.

Simțind odată sfâșietoarea dorință
de-a mă odihni, a venit
moartea, blândă, liniștit,
să mă ia din suferință,

dar corbul de aur a strigat:
„Niciodată!” — și moartea s'a îndepărtat.

Doamne, cum aş vrea
să răsar din pământ
stejar sub albastră,
vegheţoare la fereastră,
aşteptată stea,
fir de iarbă, purtat de vânt,
spin ori sulcină
sărutată de lumină, —
dar pretutindeni aud
corbul de aur cum şopteşte
depărtat, depărtat:
„Niciodată!”

Unde eşti, unde eşti,
corbule de aur,
când lumina-mi sună
depărtat, depărtat
ca în inimă seara
fără stele, fără lună,
fără fluier şi mioare,
fără frunză cântătoare.

Din vecie nimeni nu răspunde;
Doamne, unde sufletu-mi se-ascunde?
Care semn mi-a fi spre judecată?
Ce luceferi fruntea o să-mi bată?
Iată vale cu zăpezi de seară,
Îngeri negri peste mine sboară.
În albastra poeziei ţară,
intră moartea pentru 'ntâia oară.

Corbul de aur se-aude sburând,
din âripi cum bate
ca valurile mării vibrând
în lumini depărtate.

Corbul de aur prin neguri se-aude,
lopătând, lopătând

ciudat, nevăzut,
par'c'ar trece prin frunzele ude
un mort neștiut.

Sbor depărtat,
întunecat,
depărtat, depărtat, depărtat...

Cernăuți, la 25 Februarie 1937.

Dat, spre știință, de

MIRCEA STREINUL

**· DIVERTISMENT
CÂTEVA POEZII PENTRU PRIETENI**

MOARȚE'N PĂDURE

În ploii de verde luminiș aleargă cerbii
mai albi ca luna'n versurile mele;
Diana junghe'n culcușul cald al ierbii
grumajii ciutelor cu ochi de stele.

Pândesc săgetătorii chiotul să vină,
svâcnind în aer ca o inimă în sânge;
Diana, goală,-și scutură din păr lumina
și'n țarc tăcerea pașii mătăsoși și-i strânge.

Amantul refuzat la arcul și-l strunește;
năierii turbură cu râsul lor frunzarele;
pe dealuri, toarnă Pan în struguri soarele,
pe când săgeata ținta și-o lovește.

O clipă a tăcut pădurea; doar ogoarele
treceau cu ierburile'n naiul vântului;
apoi, cu fluierul, porni Pan iar isvoarele —
și iar răsună'n 'nalturi cântecul pământului.

CETATEA DE APĂ

Atlantica își fremăta florinii aurii de lună;
orașul iriza bețiile marine — ca'n genunchi
s'asculte mateloții cum pietrișul mările și-l sună, —
și voluptatea-i pătrundea, adâncă, până la rărunchi.

În horă, înecații își ritmau la stele nostalgia,
pe care-atâta de frenetic li-o mai dăruia destinul —

și yalurile viorii înțelegeau că bucuria
îmbată uneori întregul cer și oamenii, ca vinul.

Râzând cu ochii tulburați de visul serilor agreste,
se 'ndeasă ciutele din smârcul codrilor de stelărie;
enorm, atunci, și-amar, oceanul crește cu dorința peste
cetatea'n care se ridică fabrici mari de bucurie.

MIGRARE

Îi turbură pe reni prea multul dimineții soare
și-un freamăt nou spre calme norduri îi rechemă;
de-atâta primăvară, inima îi doare
și-amiezile privirea li-o umbresc de teamă.

Aurore verzi halucinează'n codri depărtarea
și dâșii tremură visând zăpezile eterne;
sălbatică, prin sânge iar le flutură 'nserarea
cu nostalgii suave după tundrele materne.

Deși-i așteaptă'n drum atâtea uragane, renii
pornesc și bucuria revederii îi agită;
banchize străvezii, în cari au înghețat lichenii,
ei simt de-acuma aspru răsunându-le'n copită.

Oricât li-ar sta 'nșpotrivă lupii, dându-le târcoale,
pe renii lănceziți de-azur îi duce mai departe
mirajul irizatorilor aurore boreale —
să 'ngenunchieze'n liniștea zăpezilor și'n moarte.

MONOLOG

Buza cum de vânt ți-i arsă și de soare,
câmp mă simt, pe care să-l săruți;
umbră ți-am căzut, ca lutul, la picioare —
trec pe miriști nouri neștiuți.

Umeri cu lumină rară de dumbravă,
iar vă plouă zeci de dimineți;

culmile în hău te chiuie și'n slavă —
chiotul sălbaticiei vieți.

Totuși, depărtări ai dat; singurătatea
bate'n frunzele cu gust amar;
drumurile se desnoadă'n vastitatea
miriștii cu nouri grei de var.

Ca 'ntr'un ochiu bolnav se tulbură lumina,
sună'n dealuri râsul veșniciei —
cad cu ploile, să-ți crească sub tulpina
clară hrana viermilor și-a gliei.

PETER SCHLEMIHL VORBIND CU UMBRA VÂNDUTĂ

Conturul tău cădea suav pe flori, pe-oglinzi, pe-o carte,
te profilai albastră'n stinsele amiezi;
acum, doar amintirea te mai tremură departe
pe apa serii, care flutură'n livezi.

Țâfnos, exasperat de-atâtea umbre indecente,
călătoream cu cizmele-mi de șapte poștii
și străbăteam grăbit pe zi vre-o patru continente,
de 'nmărmureau cu gura la ureche proștii.

Din amintire, iarăși mă sfidezi alintătoare,
te furișezi prin ierburi, ca șopârta, și te
înalți, mai limpede ca remușcarea mea, la soare,
de când picioru 'mi a 'ncercat să te evite.

O zi, odată, va veni — fii sigură că vine! —,
în care mâna-mi nu va ezita și-atunci
în crude-azururi de țărână-i putrezi cu mine —
dar pietre'n care suflet o să mai arunci?

PASĂREA MĂIASTRĂ

Robind-o'n lanțuri după lupta 'ndelungată,
semeț ai poruncit de aur colivia

să-i fie și-ai știut că'n suflet niciodată
mai fără margini n'o să-ți crească bucuria.

Privind prizoniera pasăre măiastră,
ai deslușit cum în privirea ei umilă,
sfidându-te, străbate-o flacăra albastră —
și-atunci, cu ghiarele-i, te prinde-atâta milă,

că'n generos elan îți crește răsuflarea
și hotărîrea ta-i definitivă:
îi dăruiești cu simpla-ți bunătate zarea,
s'o 'ncerce iar măiastra pasăre captivă.

Dar lanțu-și scutură ca, fără să tresalte,
cu pliscul să-ți sfâșie'n trup — și peste-o clipă
se-avântă'n golul liniștii de brumi înalte,
simfonizând eternitatea din aripă.

DIMINEAȚA CEA MARE

...ein dunkles unverwundnes
grausames Etwas ...

Rainer Maria Rilke

Te chiamă cornul; rătăcind, nu știi de unde.
La urmă 'ngenunchiezi. Îți cade mâna. Urlă
un câne. Sau un lup — și moartea te pătrunde
încet; și Dumnezeu s'a coborît din turlă.

Un glas mai strigă prin pădure după sine;
apoi, în frunze, ploia lungă l-a pierdut;
L-auzi pe Dumnezeu prin negură cum vine,
sunând lumina strânsă'n stelele de lut.

Ce burniță! — și peste piept pădurea-ți trece
cu pași mai grei ca anii, cari te-au umilit.
Cum intră amintirea, vesel! Ai petrece,
dar zâmbetul în lacrimă ți s'a oprit.

Atâta ploaie! Stinși se furîșează zorii.
Ai vrea s'o termini. Arma ți-o apeși și'n mână

e veșnicia. Cum se miră căpriorii! —
și arma are sgomot moale, ca de lână.

NAVIGATORUL

...drumul întoarcerii nu-l mai știu —...

Lucian Blaga

Coralierii orchestrează'n mări meduze
și maluri grele de-aur surpă'n valuri zarea
amurgului, când vâsla bate lenes marea,
pe care-o limpezește'n naiuri așteptarea
înantelor tărâmurii de zăpezi ursuze.

Pe frunte e-o lumină peste timp și care
organizează'n ritmuri verzi eternitatea;
îi tremură sub mâna fermă cantitatea
imensă de azur ce 'ncercuie cetatea
legănătoarei zări și-a depărtării clare.

Pământurile stau în amintire, joase —
ca'n vastul continent al visului; delfinii
amurgului se joacă'n apele luminii
și-aproape luna albă-și pregătește crinii...

Departe aburește marea de sargasse!

EROUL

...O Musik der Kräfte!

Rainer Maria Rilke

Pădurile arhaice vestesc departe,
în zorii morți de ploaie, vânători regale;
un semn ciudat îi cade'n ceața depe carte —
stejarii au pornit cu turlele la vale.

Chiemarea sângelui răsună'n văi și bate
sălbatic în frunzișul fagilor, prin care
va luneca un chiot de eternitate —
cu focuri ciobănești și iz de depărtare.

Cu steaua viitoare vei porni; amară
va undui cu liniști stinse zarea noastră
de-arhangheli răsăriți pe lutul tău de seară,
dar iată cum pe tâmpla ta de steiu, albastră,

lucește-al veșniciilor elan
și țărna rumânească-ți stă de logodire;
dar tu din cenușiul ploii lan
ascultă cum trecutu-ți dă de știre!

TRISTEȚĂ DE RAIU

Și'n raiu va trebui să fie moarte — o lină cântare
de îngeri, și tăcute lumini
vor fâlfâi ca peste-o simplă, calmă plimbare
prin omenăștile grădini.

Ascultând, vor veni copiii morți demult
la îngereasca, slobozitoarea ceată —
să moară încă odată
într'al sunetelor dulce tumult.

28 FEBRUARIE 1937

În tâmpla ta mai liniștește seara
lumini târzii de crepuscul apos;
coboară ploaia să asculte umbra
pe mâna ta cum cântă de frumos.

Pe-obraji mireasma cimbrului îți urcă
un abur de câmpie, amăruiu;
tăcerea bate'n lampă zumzet de lumină...
Iar ai plâns! De dorul cui?

Îngenunchiez și plânsul ți-l sărut,
dar fruntea-ți cade, pasăre, pe carte.
Doamne, simt de-acuma cum îți sună'n lut
cerurile tale moarte.

FĂT-FRUMOS

Salonul corespunde-armurilor din galerie,
cari azi îmbracă descendenți de carte veche, —
și aria re'nvie Făt-Frumosul de hârtie,
pe care-l rîd bufonii apucați de streche.

Pe nas îi cade soarele și 'ncepe să strănute;
la 'ncheeturi rugina strâns l-a prins și-l ține;
zădarnic goarna știrbă azi ogarii îi asmutе
din somnul lor de sub pămînt — acolo-i bine! —

și Făt-Frumos se uită'n jur, cețos, bătrîn, săracu'!
Repède-apoi — cu gura plină de sudălmi —
curtenii, cari s'au dus acu de mult la dracu' —
și-exasperat vrea umbra să și-o ia la pâlmi.

MOARTE DE PRIMĂVARĂ

Femeea zăpezilor și-a ridicat mâna, care
lucea străveziu — și algele inimii prin piele
se vedeau, când înflorea pe mare
bruma albastră de stele.

Înotând, au venit la ea morsele molâi
și ursii albi, tulburând pădurile de ape,
încât nu mai știa pe cari să-i mângâie întăiu —
atât de mulți erau pe-aproape!

Risipindu-și aurorele, banchiza a plecat
spre sudul, în care irizau depărtarea
ghețarii porniți să se-afunde, — și cerul destinat
să-i oglindească, și-a așternut pe ei uitarea.

Când soarele, resfrânt în valuri, a irupt semet,
femeea a mai privit odată
zăpezile cum scad, șuvind desgheț,
și s'a topit în curcubee — și-atunci imensul soare
a părut o pată
pe suava puritate-a tundrelor din depărtare.

ISUS ÎN PĂDURE

Pădure veche. Zeii gem în piatra lor tăcută,
stejarii freamătă de nouri. Brumi de toamnă lungă.
Vânează regii orbi de seară'n amintiri o ciută,
pe care-ogarii prin frunzișul lunei o alungă.

În fiecare fag, o cruce de luceferi bate;
se-apropie Isus; spre zeii vechi deadreptul merge;
le dă lumina depe umeri de eternitate
și-apoi cu mânecaru-albastru lacrima le-o șterge.

Își lasă capul pe frunziș. E obosit Isus
și zeii îl veghiază peste noapte. Mare, trece
prin codri Dumnezeu — o negură de sus, mai sus
de clarele țării cu mortuar lucefăr rece.

REGRET

Din groapă m'am întors, să pipăiu cum lumina
mai cade'n clară ploaie peste pomi și ierbi —
azurul sângele și-l varsă pe grădina
în care vin să-l bea îndrăgostiții cerbi.

Un soare-imens își desfășoară depărtarea
pe umerii livezilor înfiorate
și par'că'n clopote albastre cântă zarea
în care ca o inimă vecia bate.

Dar din adâncuri glasul lutului mă chiamă,
i-aud în fiecare frunză tânguirea;
de-atâta soare a'nceptut să-mi fie teamă
și simt ce-obositoare-i în lumină nemurirea.

Mi-i dor de tine iarăși, noapte, moarte, mamă.

MESAGIU

Eu, ciobănind cu turma prin smârcuri de azur
și prin geometria caratelor brumoase,

mă limpezesc în norduri pe-un aur mult mai pur
ca seara care plânge în stelele apoase.

Când șerpi albaștri suie pe fluier luminișul
pădurilor cu ploaia aurelor, aud
cum inorogii-și saltă copitele'n frunzișul
de sângele Dianeî răpuse încă ud.

La vânătoare șoimii și'n munți, pe culmi, furtună...
Stejarii cad în hăuri, pe mâni îmi curge-un clar
amurg, iar Pan, în trestii, elegiac mă sună
și visul mi-l ascunde cu naiul în șerpar.

Sălbătăcind, eu versul îl strâng în cornul aspru,
vânătoresc, și'n fumul oierilor alint
pe frunză, ca pe frunte, luceafărul albastru
din apele cețoase și scorbura de-argint.

Târziu, când simt că tâmpla îmi aburește'n geruri
înalte, unde bate un vânt de nebunie,
îmi iau pe umăr corbul, pășind ursuz pe ceruri,
indiferent să intru cu mine'n veșnicie.

CLAN TRIST, SUFLETELE

...Vedi ch'io son un che piango!

Dante

Lăutele de seară urcă'n inimi luna
și liniștea alungă cerbi prin ochii uzi de ciută;
pândesc din amintiri să cadă, una câte una,
ciutandrele de vis în ploaia nevăzută.

Biserici în azur, colină în privire —
atâta cresc fântânile de poezie;
mai mult decât un nume, totul de iubire,
nimic în aburul acesta n'o să fie.

MOARTEA ȘARPELUI

Privește lung asupra depărtării.

Pădurea cade'n somn și iar adie
ninsori albastre'n largurile zării,
văsduhul reavăn are iz de glie, —
amiaza-i, totuși, grea și fumurie.

O vulpe-și linge rănile de-amurg,
isvoarele culeg din marea slavă
lumină pentru-a ciutelor zăbavă,
tăcerile din stânca stearpă curg,
rotește'n soare-o pajeră bolnavă.

Cum yede limpede pădurea, cum
o simte cu întreaga ei răcoare! —
dar șarpele, sdrobit de-atâta soare,
cu pietrele se luptă'n asprul drum
și muștele-au 'nceput să-l înconjoare.

Când Pan alege'n naiu-i murmur lin
de-albine'n joc sub cimbruri și sulcină,
e cântecul o ploaie de lumină
cu stropi de-azur și sunetul e plin
de flori — ca o mirifică grădină.

Zădarnic șarpele privirea-și pierde
în albăstriul cer cu dulci lumini,
căci noaptea prinde aspre rădăcini
în ochii lui, iar ziua par'că-i verde
și-l plouă soarele cu-albaștri spini.

Când moartea vine înșfârșit, e pace
și noaptea peste codri 'ncet se lasă;
cu turmele-i ciobanul către casă
pornește; peste șarpe iar se face
lumină. Cine-ascute'n noapte-o coasă?

MACHIAVELLI

Italia se-aprinde, ruguri scânteiază
și Papa 'mparte cardinalilor veninul;
în sânge — proaspăt cade fiecare rază
și nimeni nu mai știe care-i e destinul.

În timp ce spumegă Savonarola'n piață,
artiștii lasă marmora'n pierzare, ca să
se-ascundă'n pivniți, unde speră cu viață
să scape de nebunul căruia nu-i pasă

de linia suavă, modelată'n formă
nepieritoare. Rezimat de balustradă,
șoptește Machiavel: „Florența se transformă.

Nestingheriți nebunii urlă'n stradă!" —
și râde'n cet când vede stelele: „Doar lor mă
încred..." Dar zâmbetul dispăre:
o stea se clatină să cadă
și'n negura cetății moare.

FATA ÎN MORMÂNT

Ich glaubte dich viel weiter.

Rainer Maria Rilke

Ea simte cum deasupra soarele
deschide pe mormântu-i crinii
și-aude în pietriș isvoarele
cum plâng sub áripa luminii.

Prin mânilor-i își sapă viermii drum,
în ochi îi mustuie puroiul,
iar inima s'a prefăcut în scrum
și brațele-i sporesc gunoiul.

Deodată, însă, o imensă fericire
îi copleșește sufletul, căci simte cum din ea răsare,
făcându-și loc prin carnea ruptă, un subțire
și gingaș fir: e pomul, care
va crește mâne cântece spre soare.

TAROT SAU CĂLĂTORIA OMULUI

*Lui LIVIU RUSU
această carte pentru arta
unei Arboroase eterne
întru eternitatea poeziei,
M. S.*

I.

Mai nobil poate că nu fu
descinsul la isvor al ciutelor regale,
luceafărul când te 'ncepu
din carnea nafurei duminicale.

Aleanu-ți lăuda făptura
în cântec rumânesc de buiecie
și-azurul îți tăia privirea pe măsura
albastrelor migdale de prea multă veșnicie.

Spunându-te mai rar și mai de sărbătoare,
te-am strâns în fluier cum e bine,
că — vezi! — te-adulmecase drum de soare
ca toamna 'n 'blana pădurăței jivine.

La început, am cumpărat — cu stele —
înțelepciunea, pe care-o credeam
a lui Dumnezeu — și toate cele
stau 'n cartea mea, cum mă știam,
dar drept mă deosebeau numai frații mei
— lupii — și tatăl' meu — pământul —,
și credeam că gândurile 's ca niște miei,
spunându-le: — „Aici”, — și: — „Tu, aici”, —
ca din cuvântul poetului să nu iasă.

Totul a fost bine, totul a fost frumos,
până mi s'a dus inima de-acasă.

Luceafărul s'a dat jos
și m'am însângerat;

când seara a ieșit la arat,
o nouă inimă am avut —
și nu era de lumină,
și nu era de lut,
era luceafăr curat —
inimă de împărat,
inima, pe care-o am cules.

Așa am înțeles
dece mi se 'nchinău
pădurile și fiarele
și dece-mi dădeau
înapoi umbra — isvoarele;
totuși, pajurile a om tălmăceau
pasul meu răsăritean.

Iată: soarele se 'nchina
când treceam pela amiezi
și nourii cădeau ca niște iezi,
când mi se ridica
împărăteasca frunte, pe care-o adia,
abia lumină, abia pădure depărtată,
răsuflarea lui Dumnezeu —
înstelare și 'ntunerice deodată.

Nu mă mai răsăreau
soarele, luna și stelele;
nu mai eram fârtat
cu stejarii; alergau
după mine câinii de lână
și, când mă luminam
din inimă ca inima munților,
îmi cădea depe frunte
sângele pe mână.

Dam vorbă slugilor să-mi aștearnă
numai pânză de câmp, numai scaiu,
trupul cari îl ardeau ca o iarnă —
depe-atunci mă pregăteam pentru raiu.

Îi cad pe umeri stele

și, totuși, e voios;
în mâna lui, stejarii sunt nuiete —
de câte ori păduri n'a strâns de jos!

Aurora-i scânteiază bruma tâmpelor,
luceafărul îi bate gloria 'n privire;
în ochi victorii au să se întâmple; lor
nicipând n'or curge nouri a liniștire.

Stând drept îl vezi.
Te 'ntrebi ce brad
sbucni 'n livezi
cu cer la vad.

Gândești adesea: soarele-i prea mic
pe fruntea lui, și luna fără strălucire
îți pare când pe țarmuri nu-i nimic
de seară și în inimi bună învoire.

Furtunile-au trecut în neagră herghelie
și uraganele cu fulgere-au stropit
obrajii. Amintirile cu viclenie
l-au încercat, dar el rămase neclintit.

Atunci, din văi cu fumul liniștitelor amiezi
vuiră cântece, să-l muierească;
mai dulci erau 'n auz, pe dealuri, horele de iezi
și țara sa cu mult mai îngerească.

În suflet, larg vuia granitul
lovit cu omenească armă —
și clincheni în inimi infinitul,
dar mâna lui de cumpănă o sfarmă.

Suceve 'ntregi de glorie-a visat,
cetăți de vis a cucerit, mătasă
îngenunchierea serii s'a lăsat —
și prințul sta cu îngerii la masă.

De-atâta clopot — clopote pluteau în aer —
argintul se 'negrea pe aripi — și lăută

se face, ca să-l cânt, condeiu ce-l încaier
pe fila de dumbravă, șiucid o ciută —
în ochii ei să pot citi cum se 'nfășoară
azurul pe destinul prințului; mi-l scrie
cu cruce lanul 'nalt de slavă, ca să moară
și proștilor să 'nsemne mare veselie.

Sunt lucruri, cari trebuie sfârșite 'n sânge.

Am intrat în zona
rară-a detașărilor totale;
în plămâni
lunecă stele de ceară
și 'n ochi, ca 'ntr'o casă,
se face seară,
iar pe mâni
liniștitoare amurguri
bat limpede somn.

Dar picioarele 's de lut...
Buboaiele de aur curg
și vinele subțiri ca 'n frunză
s'au pierdut.

Euforie...
Moartea nu se 'nvață
în nici o carte; ·
iată soare
cum cade în ceață —
și-i moarte,
deși nu moare.

În oglindă te privești;
când îngerii cenușii
îi lunecă pe ape,
să știi
că e moartea 'n aproape.

Când securea cade pe lemn
și se luminează casele,
fă 'n inimă semn
și grijile lasă-le.

Când e moarte și frig
— Doamne, mi-i moarte și frig —,
frunzele cântă;
luna cade 'n șanț, îmbătată;
copacii se binecuvântă
și 'n drum,
cu ochii la dealuri,
tremură o fată,
pe care-o latră
câinii de fum.

Alcool... orașul ca 'n febră crește
peste cer și trenurile stau;
sufletul printre linii se 'mpleticește,
iar turlele dau
din cap și urlă
la nouri, ferestrele fug
și tramvaiele trec plug
prin carnea tare
de piatră.

Totul — uitare. N'ai voie să știi
că există cer și că e albastru, pădurile 's legendă,
n'au fost nicicând în lume câmpii —
astea's lucruri, pe cari le notează poeții'n agendă,
ca să le spună copiilor, seara;
cine povestea că sunt anotimpuri? — aceste
nume: toamna, iarna, primăvara, vara?

Totul — să știți! — e-o simplă poveste...

Nu există decât uitare;
puțină sbatere — viață se chiamă;
restul — îngândurare
și reclamă
pentr'un film ce nu mai rulează.

Umbra mi-i de-amiază.

La margine sunt
regii de piatră, spâni;

în stâncă, armata ne-așteaptă,
deși e atât de inegală lupta, —
împotriva visului nu poți să lupți.

Nici o săgeată
— să se sfârșească odată! —
nu cade dreaptă
în frunte, să tulbure circuitul stelar.

Par' c' ar fi un sfânt în ogradă —
atât de 'ncetu' umblă vecinii;
poate și-au acoperit fața, să nu-l vadă.

Să ne așezăm, până mai e timp, la cină;
nici un toast nu se va ține,
poți aproape de moarte, —
dar totul va decurge cum știți:
vom turna luceferi și soare
în aceste pahare.

Regii spâni
soli mi-au trimis;
unul mi-a adus
un căprior ucis,
inima să-i scot,
și să citesc
aproape tot
ce se poate vedea
în aburii calzi
ai trandafirului, din care
curge sânge:

Ne plimbam prin oraș;
vită, n'ai înțeles că totul e inutil —
și râdeai la lună, cum svâcnește
copacul la primăvară.

Svâcnește copacul la primăvară...

Totul e inutil.

Nu-i așa? — spune-mi, de pildă, tu
cum nu-ți știi numele.

Beția asta n'o poți înțelege.
Ce știi din toată durerea?
E îngrozitor că nici poezia nu mai e durere.

Ar trebui ceva mai tare ca durerea aceasta.

Ce să mai fac?

Sunt lucruri, cari trebuie sfârșite în sânge.

Sunt bucurii la fel.

Presimt porțile acestul pământ.

Ce fel de potriviri să fie
bucuriile mele
de cuvânt?

Una: de-a fi trist —
așa cum sunt preoții bătrâni când văd soarele.

Curg în mine toate izvoarele
viitoarei bucurii, unicei, marii.

Oamenii, cari-i
dau cerului sângele pentru crepuscul,
sunt dintre cei ce scriu
pe fiecare filă
câte un pas mai aproape
de sicriu.

Orașul, enorm, mai visează livezi
de piatră, crescută cu lună ca inima;
acuma, sunt toate ce vezi
ca sufletul meu și știu cine m'a
pierde'n aceste livezi.

Ia moartea depe obraji
și, iată, nu va mai fi crepuscul.

Cuvinte peste inimă,
țara lui Dumnezeu — inima,
cerul lui Dumnezeu — sufletul.

Intrarea în vis e aceasta:
dacă tace odaia, mi se face seară;
când cântă, știu ce se va 'ntâmpla
și soarele 'ncearcă la inimi să stea —
și totul e ca o vioară
în mâinile unui orb.

Ca să 'nvăț moartea, intru în vis;
se lărgeste sufletul, tânără împărăție —
un fel de luminiș s'a deschis,
care fără timp se scrie
în ochii noștri.

Orice lacrimă, atunci,
e sămânță ca de
nuntă pentru bucuria obștească
a pământurilor, în care șade
orice moarte, ca să crească
limpezimile cerului.

Mi-i întuneric; rachiul în vine
arde — ca trandafirul de dimineață;
este oare: „știu cine
și ce” în această lume de ceață,
pe care-o deschid?

Rostul mi-l schimb, cu pământul;
orice poet — din sufletul său răsare felurit:
arborii, ierburile, râurile — totul e'n cuvântul
lui; dacă a murit,
fiecare om e poet.

Stejarul acesta a fost în inima mea;
roua din sânge s'a ales;
ierburile s'au ridicat din frunte, să stea;
copiii, jucându-se, m'au cules
de-atâtea ori din iarbă.

Când n'am mai răs, am ascultat;
umbra foarte 'ncet cineva'n ploaie
și pe furiș a intrat
în odaie;
lumina era ca de nou.

Apoi, abur am simțit —
răsuflare pe frunte;
sufletul s'a citit
fără să 'ncrunte
azurul morții ce-a 'nceput.

La tâmpile îmi bate,
ca în copilărie,
aurul viu al inimei mele;
cer jos, anxietate
și nici o bucurie.

Amintirile ar trebui omorâte,
să nu se mai plimbe'n vânt;
amintirile ar trebui să rămână'n pământ —
ca morții în cimitire.

Vis, liniștea inimii . . .

Totul poate să fie
cuvânt.

Ia ploaia, dă stele pe apă —
cuvântul stă'n versuri
și fluierul poate să 'nceapă.

Doină pe codri,
doină pe mări,
doină în inimi
și'n depărtări . . .

Inima, inima — cine să știe
că inima poate să fie
lumină și soare, stea — stea și poezie?

De-ați vedea ce e aici,
în suflet și'n inimă!:

Planetele sunt furnici
și oceanele pahar
pentru creion — și nici un hotar
nu va sta 'mpotrivă:
poezie.

Cum sună noaptea de os...

Ai strâns în cutie o stea
cu tot ce-a fost mai frumos
în nebunia mea.

Deși abia ora zece,
lumina lămpii s'a uscat;
Doamne, timpul ce repede trece
și toți cum m'au uitat.

În curând ziarele vor scrie
că iar a murit un poet;
totuși, toate la fel o să fie...

Prieteni,
vorbiți mai încet!

Foc ciobănesc...

Nimeni nu știe
în ce suflet arde,
în ce veșnicie.

Când mugurii s'au lămurit
de mătasă, —
solii s'au dus în pețit,
s'au dus să-mi aducă mireasă.

Dacă trăiam mai demult,
poate mă fugăreau prin oraș:
aș fi fost hoț —
și m'ar fi spânzurat.

M'aș fi legănat

în vânt și burghejii
mă compătimeau;
femeile ar fi plâns:
ce tânăr criminal!

Mi-ar fi plăcut
să mă haidămăcesc hoț de cai:
cum mai chiuam pe dealuri!

Stelele mi-ar fi alergat prin păr; —
sub picioare, pământul
scăpăra sori de cremene,
luna-mi bătea lune mici
între gene.

Acuma, nu sunt decât poet —
deși unii îmi contestă și asta,
pentru că fiecare cuvânt
e-o nouă stea'n plămâni.

Unul a spus: are prea multe stele
și prea mult azur în versurile sale
— dacă oamenii s'ar uita mai atent
la cer, ce bine-ar fi, Doamne! —
și alte lucruri de-aceste-au mai spus.

Ce știi ei!

Ce știi ei...

Dar tu, prietene poet,
pe care te presimt aproape,
știi că poezia e, uneori, sânge.

Poetul nu se bucură,
poetul nu plânge, —
poetul e ca o stâncă în soare;
ar vrea să cânte, dar, în legile
ei, se scrie și tăcerea
— oare nu-i și luceafărul la fel,
când presimte seara și merge la fereastră? —;

poetul e ca stejarul, pe care
l-a lovit trăsnetul și arde fără să poată
spune: mă doare,
deși nimic nu va fi mai frumos
ca flacăra lui viorie.

Mă 'nspăimânt uneori:
Doamne, a venit! —
și nu mi-am luat toiagul,
cu nimic nu m'am pregătit.

Când îmi spune inima:
mai ai timp,
nu mă liniștesc;
sunt ca un munte după ploaie —
aburii se mai preling peste stânci.

Doamne, ține-mă sărac:
mai fericit voiu fi;
dece să număr banii,
când pot număra stelele?

Era albastră toamna sau
și altceva de vină —
tăcuții vânători
nu mai mergeau prin lumină.

Ploile prefăceau serile într'o ceață.
Păștorii mânau turma la vale.
Nici o pasăre nu sbura prin dimineață
și soarele venea târziu pe zale.

Gândul sta'n loc, nu-l trezea
nici un îndemn
și'n cetate se-auzea
lunecarea ceasurilor de lemn.

Nourii se 'mpotmoleau în miriștile inundate
și nu-i mai urnea nici oastea 'mpărătească;
străjerii își ascultau inima, cum le bate
ca'n platoșă ploaia, pe care s'o oprească

nu mai voia Dumnezeu.

Încercau, unul și altul, să se dumere
dece li-i scutul mai greu,
dar uitau și 'ncepeau să numere,
ca să știe
cât mai au de stat
mai pe plată, mai pe veresie,
în slujbă la 'mpărat.

Nimeni nu înțelegea atâta oboseală.
Nici filosofii, nici alții de seamă.
Zilele treceau într'o turburătoare sfârșeală,
iar orele cădeau ca o ninsoare de scamă.

Slujitorii împărătești se jucau cu umbra lor.
Veselia nu mai da pela fereastră
și 'mpărătița nădăjduia un fecior
cu părul de aur și cu privirea albastră.

Nimul se uita urât prin odăi;
totul era întunecat,
oricât descărcau hargații clăi
de soare'n umbrosul palat.

Ca 'ntr'o peșteră bruma
se lipea; chiar orele erau brumoase;
pela marginile țării umbla ciuma
la braț cu fetele cele mai frumoase.

Se 'nvâscau azururile ca aghiasma Bobotezei
pe gerul cel mai crâncen — ăla de piatră! —;
pe cremenile cerului au uitat să tresalte iezii
și-ascultau cățelul lunei cum latră
în crucea amiezii.

Tânăr ucenic vrăjitor!

Dece am răspuns?

Dece am răspuns?:

sunt eu!

Cine va opri
prăbușirea cerurilor,
cari îmi cresc în auz
ca drumuri nesfârșite
de șerpi cu clopoței,
rostogolirea pădurilor
de piatră,
ploaia frunzelor de fier, —
cine-l va opri
pe regele ursuz
al munților
să nu mai ridice fruntea la soare?

Sunt tânărul ucenic vrăjitor...

Lăsați pânza pe fața Mariei,
Maria-Domnului;
numai una e lacrima bucuriei,
Maria-Domnului;
saltă vântul la fereastră,
vrea s'o vadă
pe Maria-Domnului;
și s'o ducă'n raclă-albastră,
ca să șadă
în dumbrava somnului,
să-i slujească îngerii de nea,
cu aripi de catifea,
cu picioare de mătăasă,
sgomot să nu facă'n casă.

Poetul e ca o fântână,
care-și revarsă apele,
fiindcă-i prea plină.

Ca să se reverse fântâna,
s'a adunat
tot conținutul de lumină
al ochilor noștri.

Gândurile sunt ca niște ploi —

atât de 'mbelșugat e cuprinsul lor;
frunzele poeziei,
arborii visului, —
îi vom inventaria
pe continentul trăirii noastre,
pe care nu l-a descoperit
nici un navigator
cu nostalgii de glorie
și de infinit.

Mă vor chiema
dela aratul pământului,
vor fâlfâi pajurele
peste zariști,
evadând din toate monedele,
pe cari le-au strâns
prin țările sufletului
călătorii cu mătăsurii,
aur și găтели
pentru lunele fiecărui ochiu,
la recunoașterea festivă.

Am ctitorit livezi de brumă
pe mâna mea și meri am răsădit
pe șesuri, unde-au ars de ciumă
cetățile, pe cari le-am ispitit.

Când cerul mi-a părut sfidare,
mi-am strâns armatele de nebulie —
cu pietre-am aruncat în soare
și'n inimă cu veșnicie.

Creșteau amurguri mari pe fruntea serii,
pe care se stingeă de glorie destinul
râvnit de mărire tăcerii
și nimeni nu mi-a regretat declinul.

Pornesc pădurile prin somn la vale
și pajura vâslește'n ploaia de mătăasă;
din plisc îi scapă 'nsemnele regale
și scutul fumuriu pe inimă-i apasă.

Prin neguri trece băietanul, care
s'a nărăvit la vis, și nimeni nu-l mai știe
de om, căci pasul lui la drum tresare
ca frunza, când o bate dor sălbatic după glie.

Îi latră-ogarii beți de sânge'n urmă
și ciutele se bat cu cerbii după ele;
prin mlaștini putrede mistreții scurmă
sub ape, măcinând lucefăru'n măsele,

iar pajura-i stârnește din visare
pe regii palizi din monede și le sună
— prin toamnele cu-alaiu de vânătoare —
în sângerata frunte-un val de zări și lună.

Văcarul le privește danțul și râde tont la stele;
oierii blânzi ar nărui bătuta,
dar zorii sunt aproape și paște ciuta
otavele 'nrourate, botul să și-l spele,

și-atunci, prin ploii albastre de mătasă,
trecutul gol de glorie îi rechiamă
pe regii pâclelor de-acasă —
în legendă iar să intre și'n aramă.

Un soare clar de neființă
se-adună'n trupul ros de ciură;
va fi cândva totala neștiință,
tăind geometrii de-azur pe stârvul ars de brumă?

Când mă trezeam cu nostalgia depărtării,
eternitățile spărgeau în valuri clipa
— luceferii cum se-adunau în vâscul mării! —
și seara mă bătea pe umeri cu aripa.

Flamura ne va învălui
cu auroră;
pentru noi nu va rămâne
nici o oră
disponibilă din eternitatea, pe care
ți-a prins-o de umeri lumina,

ca să fluture ca peste-o zare.

Oh, Demonul pădurilor!
Îl văd cum crește din verdea lumină,
ca apa îi curge pe umeri frunzișul,
cimbrul umbros și plăcuta sulcină i-adie
depărtate dumbrăvi, ca de vis, și'n neguri
îl chiamă feriga cu dulcile-i otrăvuri de verde lumină.

Șerpii albaștri și roza auroră scutură zarea,
stelele cad în pălmile lui — și le soarbe;
soarele scoate din verdea pădurilor ciutură
aburii nopții, grei de mireasmă amară,
iar melcii își urcă pe fagi și mesteceni argintul,
și Demonul, oh, Demonul pădurilor cum crește
din verde lumină, din verde și aspră lumină!

E puternic și mare, un cântec de piatră!
Totuși — Doamne! — cum plânge,
Doamne, cum plânge,
când din trunchiul stejarilor loviți cu securea
curge verdele sânge!

„Prost și fără țel,
timpul stă mișel,
fără scut și fără stea,
singur — timpul — el, așa.

Acesta-i ... și-l urăsc. Oraș ar fi —
așa-l urăsc. Doar piatră mucedă
și cer de-asfalt, cu pas pe loc, ah!
Acesta, timpul — Doamne — nu's'ce dă.

Alții prind în suflet tot livezi
și numai ape mărginite nicăieri.
„Tu, aici să-mi spui ce poți să vezi?”
-- „Nimic, stimate domn: aici e numai ieri.”

De carne stau, nelămurit;
de unde cer atâta a ieșit?

Din suflet nu, că nu-i al meu —

și-a pornit prin codru Dumnezeu.

Îl iubeau copacii, că-i al lor,
fără muchea verde-a stelelor.

Lemn, e numai lemn în ei? —
lemn de-atâția sau de-atâția lei?

Mai este trup ascuns, de abure, în ei,
și-acela, cu securea, nu-i putea să-l iei.

Nu e veac, ci numai noi,
'naintea noastră singuri, goi."

Omul în oglindă a intrat
și poliția s'a alarmat,
dar nicăieri nu l-a găsit:
în ape reci de sticlă a fugit.

Mesagerul planetelor a trecut în regatul curcubeelor, să
învețe de unde au pornit luceferii peste cuvântul
lui Dumnezeu — și nu s'a mai întors.

ÎN CEATĂ, LUNA CREȘTE LINIȘTI PE OGRADĂ;
LIHNIȚI, OGARII SAR TĂCEREA PESTE DEALURI —
ȘI, CÂND SE 'NCHIDE CICLUL MORTII DE ZĂPADĂ,
ALEARGĂ NEBUNIA, SINGURĂ, PE MALURI.

II.

Înțelepciunea noastră-i jucărie:
poetii stau la teighea,
filosofii vând idei de hârtie, —
oare nu era mai bine
să fim arbore, piatră sau stea?

Poetul întreabă:

Oare cântecul nu-i laudă
pentru mânilor lui Dumnezeu?

Copilul răspunde:

Seara, când mă culc, aud
pomii cum în cerc se-adună;
în ochi îmi cade un luceafăr ud —
pomii cântă'n frunze pe sub lună.

Poetul exclamă:

Maria-Domnului, luminează
crudă peste pomi să cadă;
Te-așteaptă'n inimi grâul, vină —
ochii pruncilor să vadă.

Copiii cântă:

Ciuta'n codru-a lăcrămat, -
trei stejari la ea s'au dus
și, de 'ndată ce-a 'nserat,
daruri mândre i-au adus:

iarbă moale de dumbravă,
răcorită'n ger de stele, —
oglingioară de zăbavă
și-o cutie de mărgele,
să se joace, de va vrea,
puiul mic și craiu cu ele.

S'au întors apoi stejarii
după drumul scris de stea —
și s'au minunat pândarii
de-arătarea ce creștea.

Paznicul bătrân își amintește:

Mai târziu, l-au judecat
lupii, că le-a tulburat
apa codrului la vad.

Copilul spune:

Petre, din lulea îți cad
stelele — și-om rămânea
peste noapte fără nici o stea.

Paznicul cel bătrân zâmbeste, deși — sau tocmai deaceea!
— chiar la noapte îl poate chiema cineva din ogradă.

Deci: uneori, înțelepciunea e mai adâncă în joc.

Din șold îți cade mătăsos piciorul —
și crinul nu e mai melodos;
ca linia ce 'ntruchipa ulciorul
Samaritencii, slugă lui Hristos, —
stă coapsa curgeri line de colină
și pâna te primește'n mângâieri
de mână 'nvălurată sub lumină —
visând amiaza marilor tăceri.

Doar cerbul are glezna mai subțire,
când ia lucefăru'n copită, dintr'un singur salt;
genunchiu-i măr — și-atâta liniștire
insinuiază mersul tău înalt.

Vreodată de te va 'ntrista'n țărână
chiermarea după seară, ca'n aceste seri nici una
de-aúitor, te voi lua de mână, —
în suflet să-mi pășești — ca'n iarbă luna.

Regilor spâni, de piatră, le crește iarbă în ochi.

Ostațeci suntem.

Totuși, poate că sufletul nostru va sta dovadă,
frați iconari, pentru toate cerurile.

Laudă drumului nostru, frați iconari; scriu
pentru ce-ar fi bucurie și liniștire, să știu
a stelelor liniștire,
deși luminile-aleargă
pe străzi, a nebunie.

De-această bucurie a liniștirii,
vom ridica mănăstire decuvinte,—
și'n fiecare va fi o stea:
inimă ta, a ta, inima mea.

Limpezi, aurorele sună
pe turlle înalte de tăcere;

în nău se ridică fântâni
când aurorele sună —
și serile-ți cad liniștite
pe mâni,
ca pe frunte.

Amurgul în inimi ne crește,
un pom a vorbit;
seara în pomi cum va crește —
inima iar a vorbit.

Regii de piatră, spâni,
stau ca niște munți:
buboaie de aur le-au crăpat pe mâni —
sudoarea s'a făcut de-azur pe frunți.

Deodată, totul se ține vale;
curge ca un râu frumos
pădurea colinei
pe umerii Domnului Hristos.

Nici un armurier n'a bătut zale
pentru trupul meu.

Cine-i cu platoșă,
nu aude
cum trece vântul prin stelele ude
ale lacrimii.

Oricâte oțele
ai avea, băiete,
nu crede în ele —
arma cea mai bună
este inima.

Scutul ți-l căleşte
din semănăturile
cerurilor tale,
în vâpăile visului.

Scutul visului,

cămașa de in,
traista pentru pâne,
toiagul de lemn —
destul pentru cucerirea lumii,
dacă-ți iei și-o ploscă de vin.

Orașul începe la gară
și piatra se sbate'n pământ;
mai sus se 'nfășoară
o turlă cu trâmbe de vânt.

Ce febră lumina pe stradă!

Betonul se-ascunde în cer
și luna ne pare
o floare
de fier.

Nu mai crede nimeni în dimineață,
căci amurgul se prelungește până'n zori
peste pietrele de ceață
și-ale serilor ninsori.

Luminează-te,
spune-te, seară;
privește:
sunt ceasuri, la cari
nici o cârciumă nu mai vinde rachiu;
atunci înflorește
— ca o roză a vânturilor —
alcoolul băut în vis.

Numai stepe albastre, gonite
de herghelii înourate;
departe: munții de volbură, pe cari îi străbate
căutătorul de aur, pe cărări obosite.

Această 'ntârziere a serii m'a chemat
ca'n pădurile de aur; rotind pe stemă,
pajura a intrat
în vis — și-mi strigă numele.

Tărâmuri noi, lărgire de lumină,
care intră ca un alcool
prea puternic în vine —
și cerul, exasperant de gol,
mai flutură flamura serii'n păduri.

Măguri de sunet, cotropitoare,
aduc din tăcerile lumii .
târziul unui soare
fără sens.

Stejarii sunt aceiași.

Mă uit în ape
și'n seara pădurii
mă simt atât de aproape!

Când trec târziu pe lângă
ceasornicăria bătrânului orb,
îmi pare că deschide ferestre în sunet.

Ascult cum timpul a 'nceput să plângă
și'n sânge îl sorb.

O seară iar va arginta în stemă crinul
sărutat de-atâtea ori;
la poarta veche-a târgului, abații iau florinul
adus de cerșitori.

Vin eu, cu sufletul închis în cartea asta
și li-o dau cu toate cele;
se lasă binecuvântarea, casta,
pe fruntea 'mbrobonată de sudoare și de stele.

Aștept să cadă'n sânge deslegarea
ca frunzele în colbul răscolit de vânt;
în plantele plouate de lumină zarea
se lasă de mormânt.

Are mii de fețe viața noastră
și'n mii de chipuri ne gândim.

Poetul e ca un rege;
Dumnezeu m'a făcut din cuvânt—
ca pe-un înger de pământ.

Turnul a crescut
din frunză limpede;
piatra, fiecare,
era depărtare
și-apropiere de soare.

Ajunsese-atât de sus,
încât nici chiotul hăitașilor
din descoperirea de toamnă a pădurilor
cu ploi de aur
nu turbura taciturnul
om dela ultima fereastră
din turnul
cu margine-albastră.

Gândea regele bătrân:
„Am, aici, de toate;
pământul mi l-am aruncat
la picioare;
cu luna îs frate,
tovarăș la masă
îl am pe sfântul soare,” —
și inima, totuși, nu i se bucura.

Regele nu mai putea
să coboare
la pământ
și, când bătea
vântul,
nu-i aducea
nici un Sânziene de floare.

Atât de mult s'a înălțat!

Și regele bătrân
se ruga mereu
să moară;
deși Dumnezeu

era aproape,
pământul se 'ndepărta.

Atâta s'a rugat
regele bătrân,
încât ochii au căpătat
păienjenis de vechiu argint.

Pe pământ,
oamenii trăiau
— „Bună-dimineața, soare; bună-seara, stele!” —
se bucurau
— „Holda-i bogată; hambarul e plin!” —
și mureau
— „Fă-mi o plută de surcele!” —
fără să simtă bucuria
morții odihnitoare.

Regele 'nsetează,
dar nu bea,
regele flămânzește,
dar nu mânâncă, —
totuși, nu moare.

Era prea sus regele,
prea aproape de soare,
și moartea nu cuteza
să se 'nalțe
decât până la jumătatea turnului —
și iar se 'ntorcea la pământ.

Regele bătrân se ruga mereu.

Copleșit de-atâta dor, pământul
și-a biciuit munții cu trăsnet
greu de fier și creșteau pământurile.

Fereastră după fereastră dispăre
în luterile clocotitoare,
cari se ridică peste zări
ca o mare
de mari depărtări.

Pământul a crescut
până la ultima fereastră;
moartea a intrat —
lumina nu mai era
decât pe zale;
în ochi: tăcere și noapte;
pe față: liniștită bucurie.

Prin pâcle somnolente vor mătăsuși solștiții
de trenă veche peste toamnele valahe, brumă
limpidă de azururi calme, închizând tristiții
de fanți în burgul decimat de lupte și de ciură.

Voiu fi în fruntea cohortelor înebunite —
ca soarele în ape risipit;
aici și-aici, cred, pretutindeni,
unde voi m'ați ispitit.

Îmi dai inelul — stăpânitor
să-l trec pe creștetul zăpezilor.

Pe mâni stau fluturii, ca bube de lumină,
și nu-mi mai scrie nimeni nici o vină
pe fruntea, care-a îndurat
atâtea palide azururi, singur și neturburat
cum sunt spre voia voastră, stelelor!

Omul ăsta e bolnav; îi curg
din ochi albine mici de sticlă verde,
iar mâna'n iarba ploilor se pierde
și inima îi sângeră de-amurg.

„Eu sunt Dumnezeuul pământului;
eu îl însemânțez, eu îl am,
picioarele mele-l calcă,
buzele mele-l sărută.

Eu sunt Dumnezeuul copacilor,
al ierburilor pline de soare;
eu sunt Dumnezeuul colindelor
și-al marilor doine.

Eu sunt stăpânitorul brumilor
și de 'mpărat mă țin ploile,
negurile și vânturile.

Eu sunt stăpânitorul lupilor;
din noapte m'am născut
și jocul comorilor îl stăpânesc.

Eu sunt ibovnicul stelelor,
vânător de pajere crăiești;
eu dau semnul primăverilor
și-al toamnelor împărătești.

Pe mine mă chiamă mioarele,
din fluier să le spun;
eu poruncesc păcurarilor
și din stele știu să sun.

Pe mine mă chiamă vara,
fructele să i le culeg;
eu poruncesc înserarea
și farmecele ți le desleg.

Eu sunt ispititorul munților,
aurul lor îl revărs;
eu sunt amurgul — și'n neguri mă găsiți.

Pe mine mă străjuiește Nimul,
nourii îi duc peste șesuri
și 'ntunecimilor le stau.

Pe mine m'au 'nsemnat văpăile Sânzâienilor —
luceafăr să fiu sălbătăciunilor
și drag la 'ncercarea oștenilor.

Știu să vestesc munților;
eu duc pașii căprioarelor
peste muchia prăpăștiilor.

Știu s'aleg grâul cel mai curat;
fânul, nimeni nu-l cosește ca mine —

la dragoste's ca un împărat.

'Știu să vestesc moartea;
eu aprind ultimii luceferi
în ochii logodnicilor,
pe cari îi așteaptă împărăția serii.

Știu să poruncesc întârzierea fulgerelor
peste fruntea 'ntunericeilor;
eu sunt ciobanul viselor
și mă port peste depărtarea apelor."

Rachiul — tare — stă de-alaltăieri,
în candelă a ars la fund uleiul —
și-aud cum pași aduimecă poleiul:
la ușa lui se plimbă ciutaline, —
ce leneși lăncieri!

În craniu, mlaștini de pădure-au putrezit —
s'a deschis luminiș mai clar
în pădurea de ceață.

Soarele presimte'n obraji de var
o nouă viață —
și stelele înghimpă limfa cenușie, —
e 'ntregul cer în strâmta lui cutie
și ochii sunt aproape de-asfințit.

O bucurie — fără cântări — a detașării:
să moară simplu, fără ceremonii,
ca un arbore.

Dar craii de Sâmbătă nu știau înțelesul serii, dece e așa
și-așa tulburarea dealurilor — lucru ușor, limpede,
când îngerii grijesc de cumințenia lor.

Dimineața sună în livadă,
domnii serii ies s'o vadă;
stau copacii a cetate, —
vor să vadă soarele cum bate:
inima lui Dumnezeu.

Lan de cântec, vântul duce
smirna inimii pe-obraji de cruce;
s'au deschis biserici pe coline:
codrii vin aici să 'nchine
inima lui Dumnezeu.

Inima lui Dumnezeu...

Recapitulând,
am trăit universal;
m'ascultă munții bătrâni,
cari au luat sângele înțelepciunii
din rătăcitoarele călătorii
prin pământurile
de ceață ce curg
ca niște păduri prin țările de ger.

Cine n'a trăit printre stejari,
nu cunoaște pădurile inimii
și vinde stele numai cel ce s'a tulburat
ca o oglindă, peste care
Dumnezeu a suflat
începutul — cum a făcut
înainte de toate stelele.

Vor colinda
la fereastră
luceferei morți,
cu fața albastră:

În numele ierbii,
al cerului,
al dimineții,
al râurilor de pâclă,
al munților,
al serii,
al năierului,
care te va duce în somn
cu fluierul de vânt,
al ceții
depe ochii văilor

cu pași de cerbi,
aț îngândurării frunților,
al îngerilor
și-al mărilor, —
dormi.

Par'c'ar fi un colind
începutul serii.

Pasăre cântă'n somn,
pană de vis, —
uite, în codru,
un alt luminis —
măgură de cântec.

Hai s' ascultăm ce frunză mai cere
uzina de vis, s'o transforme în carne;
totul, ce stea și cer e,
trist și amar ne
destinează nebuniei
în cadența de coșmar a veșniciei.

La vecin au adus soarele;
toți îl simt și nu-l vede
decât vecinul;
mânilor stau
ca pe un cântec; pogoară-le,
deși nu va crede
nici un turn cum răsună
orga la simpla bătaie de lună.

Trebuie să fie undeva auroră
lămurită'n toți copacii; pe culmi
desigur tresar la sărutare.

Noapte, soră noapte, soră,
nu' știi ce amar e
când vântul se cuprinde în ulmi.

La vecin fac de mâncare pentru drum:
turtă de cenușă;

bâta de fier, după ușă.

Oamenii au început să intre'n casă,
s'o vadă pe mireasă.

Fata s'a'nălțat —
să-i stea bărbatul împărat.

La nuntă au venit:
copacii și soarele,
cerul, frații câni și lupii,
vulpile și isvoarele;
numai Dumnezeu întârzie —
departe, în copilărie.

Dealurile s'au așezat cumiți
peste șesurile fierbinți;
omenește s'a potrivit
luceafărul la stat,
flăcăii n'au mai intrat —
palori de lună au iubit.

Numai ierburile se bucurau
că va mai fi peste ani cineva,
pe care câinii îl vor lătra.

Câinii lătrau...

Satul aburește:
dîn ploaie și soare
orașul pândește
numai iarbă și floare
carnea cum crește.

Cine laudă copacii —
dacă nu soarele?
cine spune „stea” —
dacă nu poetul?
cine luminează continentele —
dacă nu inima?

Băiatul are
10 ani —
o nouă uzină
de fier și lumină.

Dacă prezezi luceafăru'n hârtie,
inima se face viorie
și cântă.

Aici, drumul se rupe.

Omul nu mai crede —
visul, poate, mai e.

Nu spune dece
e vis — inima.

Cerul s'a stins
ca lacrima.

Nu zice cântec.

E rău să visezi.

13 ani. Treisprezece.

Iarnă.

Stelele-au să cearnă
alte stele.

Ca frunzele'n pădure.

În sat,
lupii bat
la lună
numai minciună.

La ora asta
ai vrea să dormi?

13 ani.

Fata-ți aduce apă de spălat;
în odaie nimic nu s'a 'ntunecat.

Măi omule, ești lut,
numai un pumn de lut.

An după an,
ai vrea să spui ce te doare.

Ai spus — și nimeni nu te-a crezut.

Stă viața —
ca niște munți
în furtună.

SOARELE VA FI SOARE,
LUNA — LUNĂ,
STELELE — STELE,
NOURII — NOURI.

NUMAI TU VEI FI ȚĂRÂNĂ;
TE ROG, UN MOMENT: UITĂ-TE'N SUS. VEZI
ATUNCI, CE MAI VREI, TU?

În cărți sunt cavalerul pic,
iar dama, coeur, e vis-à-vis;
sub semnul lui Tarot indic
viața cum mi-o voiu privi.

În zodiac veghiază Capricornul;
regentul anului, defavorabil.
Aici, acest decor nul
schitează'n van destinul execrabil.

La miezul nopții, fur din constelații
argintul viu al stelelor, să-l am
cerneală liricelor divagații —
ca toți ce's din poeticescul neam.

Îmi stai așa, cernit,
domn înebunit;

iată ce oglindă
nemernic te perindă.

Măi haiduc de stea mărunță,
tare-ți place muieretul fără nuntă;
știi că'n ele cerul: cel mai dulce
soare negru, fără nici un aur, au să culce.

În mine putrezesc păduri cu ploi
ce țin pământul lângă Dumnezeu;
în suflet, unii: doar noroiu, —
dar, fiecare, cu azurul meu,
puțin, se sfarmă ca o stea, de geam —
și nu mă tem,
nu gem:
în palmă linia vieții•spune că mai am
un an sau doi
pân' la ziua de apoi.

În lume se știe
atâta culoare,
atâta poezie
și-atâta alb de soare
pentru așezarea
în mormântul pământului.

În lume mai sânt
cer și pământ.

Atunci, la ce hârtie și creion?

Ce otravă e asta?

Dece scriu?

Ce câmp trebuie arat?

Ce copaci așteaptă securea? — și cum vor putea să-mi ploaie
nourii deasupra mormântului, când, de-atâtea ori, am fost
deasupra lor, eu, învățând cea mai minunată geografie
celestă, cu litoral de-argint înghețat, — și când le-am fost
stăpân, frate și exeget? Răspundeți, voi, la aceasta?

Când spui „poezie”, par'că vorbești
nepotrivit și, totuși, lucru frumos ești.

De fapt: cenușă de lume,
lucru spus pe nume,
cu literă neagră, care,
când o citești, te doare.

În sânge înfloresc stele albastre.

Moartea a nceput să se 'mplinească și mă văd crescând în
piatră, vână verde de mătăasă, aur și lumină.

Pot face orice nebunie.
Mi-am prins o stea la pălărie
și fac repetiții pentru moarte.

O să fie cam așa:
se va sfârși o noapte;
e mai ușor să mări dimineață;
noaptea se va stinge'n lumină
și voi spune să-mi chieame musafirul din grădină.

Ați văzut cum intră lumina'n lampă și crepusculul în sate?
Atunci să-ți lipești de pământ urechea, să-l asculți cum
cântă, par'c'ar veni din tine cântecul.

Musafirul va aduce iz de spații interstelare
și va fi emoție mare
printre vecini.

Moartea, întâiu, o să mă 'ntrebe cum îmi merge; apoi, va 'nfățișa
coasa și tradiționala cucuvea; am să deschid ochii și
moartea se va uita să vadă stelele dinlăuntru sau ca un
om prin fereastră, să deslușească dacă sufletul mai e acasă.

Ca stejarii din lumina inimii,
stau cerurile la fântână.

ACESTA-I SEMNUL ZIS TAROT, ATÂT DE-OSTIL.

ÎNFĂȘURAT ORGOLIOS ÎN AZUREELE MELANCOLII,
IMI PASTIȘEZ AICI DESTINUL ȘI SCHIȚEZ ATÂT DE
INUTIL
ELOGIUL SUPERBEI MELE NEBUNIL.

III.

Semnul acestei cărți îl țin ascuns ție, cititorule,
Numai cineva mi-l știe — și tace,
Sunt ca nevăzutul, fără 'nțeleș, lăudătorule
de stih deschis, — și n'ai cum altfel face
decât ca vulturul, tăind azurul fără să știe
că-i doar întuneric peste-a lumii veșnicie.

Iar cine 'nțelege — mai departe să tacă;
umbra pe frunte să-i crească
grea coroană 'mpărătească
și-auzu-i pe cântec să zacă, —
aducere aminte și jale să-i fie
pecetea pe care mi-o știe.

Iată un nou răsărit;
fără tulburare
pământurile-au presimțit
ca o chiemare
fluturarea cu limpede luceafăr
adormit
de molesirea atâtui oraș de lună,
în care plânge sirena de carne
și strigă piatra nebună,
— vrea oamenii s'o creadă
că are suflet,
și oamenii zâmbesc
și se'ntreabă:

„Cum are suflet,
când noi nu-l mai avem?”

Zidurile se strâng și visează
văile'n cari odihneau
sub stejari; așează
turlele coroane de fier
pe fruntea zidurilor —
și sunt ca niște'mpărați
după răsboiu,
căci, între timp, a răsărit soarele.

Când m'or cobori'n mormânt,

fiecare frunză va fi cuvânt,
ochii vor lumina în amintire,
ca să dea serilor de știre:
țara heruvimilor să vadă
cum le vine fratele'n livadă,
logodit cu șoapta vântului
în umbra pământului,
între noapte și zi, —
iar cine va auzi
suișul sângelui
la tâmpilele muntelui,
să se uite cum trupul meu
s'a așezat
în inima lui,
la dreapta soarelui,
la amiază de bine și rău —
cum a hotărît Dumnezeu.

Răsar:

lucefăr nou m'am îmbinat
din aurul, pe care-a luminat
fruntea.

Stelele s'au făcut
ca alți oameni,
pe cari nu i-am cunoscut —
și fiecare-i ca un stăpân
peste un mâne
ce nu va mai veni,
căci zilele sunt aici o simplă amintire.

Alții vor fi.

Armata de mâne,
armata, care va muri mai frumos ca noi,
va ieși înainte de lucefăr
la boiul sângelui,
iar noi
vom privi,
limpezindu-ne de zi
ca niște măguri.

Vă spun:
fiecare năvălie
ne va fi spre bucurie;
din moartea lor,
a oștenilor,
se va lămuri
visul nostru —
pământ de primăvară
pentru'ntreaga țară,
pe care,
din neliniștile
strămoșilor din noi,
am hotărnicit-o pentru voi,
crescută din pâinea trupului
la răsăritul istoriei.

Ca niște voievozi călători
am pornit către singurătate —
și nu erau seri, și nu erau zori
în ciudata inimii cetate.

Tiparul feței'ncremenea în ape,
când scutul putrezea'n rugină —
iar tinerețea flutura în vis sub pleoape,
înegurări și turnuri de lumină.

Va trebui să mergem la jurământ
și nu va fi nici o tăcere
mai frumoasă ca pumnul de pământ
care ne va culege cuvintele
șoptite de toate mormintele
și crucile sufletului nostru.

Cât se mai poate,
vă invit la călătorie;
iată, priviți:
inima s'a făcut ca o cetate
și sufletul se mai știe
acasă,
în odaia cea mai frumoasă
a visului;

ce minunat e să'ncepem
cu departe
și să sfârșim nicăieri —
cum va fi călătoria
din această carte.

Primăveri enorme, cu licăriri de mit
la margini de pădure s'au strâns în somnorate;
lucesc zăpezi albastre în muguru-adormit
și cerbii vin s'asculte cum inima îi bate
singurătăți de-amurguri sub cerul nesfârșit.

Craii de Sâmbătă au venit din dreptul acestei seri
anunțând descinderea domnului lor:
de fapt,
oamenii știau de ieri,
după mersul luceafărului călător.

S'a'nfățișat pe festivalul podiu,
cum îl citiseră'n ninsori —
ziua era binevenită, ca un tardiv elogiu
pentru atâtea palori.

Iată:

Depe frunte îi curge sudoarea,
brumând obraji palizi de'noptare;
între degete, mângă albastră — depărtarea —
i-a putrezit în ochi și-a ars de soare.

În țara luceferilor orbi aleargă
onagrii, bătând frunzișul molcum de tăcere;
memoriți cu inima largă
adapă păianjeni de fiere.

Regat de brumă, sufletul tânjește
după vânătoare cu șoimi crăiești:
uneori, zare ploioasă, buchisește
în țarini de carne ctitorii mănăstirești.

Pândește mic, viclean, la picioare,
mâna să se plece pe creștet, bună;
la urmă, se satură de-așteptare —
și genunchii și-i sdrelește'n crengi de lună.

Depărtările le-a sumes pe drum,
s'a condus după inimă, nu de stea,
oricât de solemnă, și-ascultă și-acum
sângele, care'n trandafiri se ducea.

Din toți arborii, viorile se-adună
pe frunzele memoriei;
fac nomenclatura oceanelor din lună
și mă citesc în pasagiul gloriei:

acest ciudat străin sunt eu, eliberat
din rigoarea' celulară —
par'c'ar fi suflet și s'a luminat
recunoașterea, ca să 'ncep orația protocolară.

Au închis porțile la cetate,
ca la sfârșitul unui vis;
au tăcut toate
și numai un cuvânt s'a deschis.

Salut,
imunde prinț!

Luceafăr negru, coborât din trandafiri,
la casa nouă, ștai
la dreapta, stelele subțiri
să-ți prindă umbra peste raiu.

Sent-Ioan, colind să-ți fie
ploaia, care te botează
cum se scrie
lumina tulbure de-amiază.

Sună'n vis, auzi,
orașele cu morți în fiecare casă;
poftești oștenii uzi
de lună să te ia la masă.

Dar gândul tău nu știu
s'agite nici o flamură și nici o 'nălțare
nu te-a ispitit — nu
s'a 'nălțat, numai pentru tine, nici un soare.

Te-ai re-creat din frunzișuri,
în cari păduri apuse putrezeau
cu amintirea cerbilor de luminișuri,
la poduri cum se-opreau.

Nestatornic domn, urzit de catifea,
funebă seară ți-ai aruncat pe umeri;
până la ultima stea,
numai puține seri mai numeri.

Avorbitul s'a declarat învins
și-a intrat în lumină,
iar îngerii s'au stins
în focuri din grădină,
peste cari luminau
ploile cumpărate din pădurile inimii,
pecând scriitorul își ridică fruntea,
simțindu-se ca Dumnezeu după despărțirea apelor.

Dar ascultați:
unii spun că se-adună ierburile,
să le adape soarele,
să le usuce vântul,
să le bată ploile,
să le rupă ciutele, —
de fapt:
sunt gândurile noastre.

Unii spun că se-adună stejarii,
să-i limpezească depărtările,
să-i brumeze cu lună zările,
să-i adulmece sălbătăciunile,
să-i sfințească toate chiotele, —
de fapt:
sunt strămoșii noștri
și-mi plec la pământ auzul,

foşnetul să le aud,
doina să le-o înţeleg,
când trec peste răsărit
pajurile, ducând în pliscul de fier
apă vie neamului meu.

Armata, care va muri mai frumos ca noi,
va ieşi înainte de luceafăr.

Pleacă-te
— ca 'ntr'o fântână —
asupra sângelui,
ascultă cum vorbeşte
în fluier,
cum tresar chiotele
tinereţii tale
când coloanele strămoşilor
lunecă prin iureşul veacurilor
ca stelele
la vale de oameni.

Armata de mâne...

Vom paşi dârz,
ca nişte voievozi călători,
peste cumiţenia istoriei,
spre porţile altor zori,
sub flamura visului
şi-a gloriei.

Suflet obosit,
pământul...

De mine răspund craii
cu vechime în carte,
până'n legendă, foarte departe.

Deşi din pământ,
mânile ne luminează,
fiecare cuvânt
e un înger

și fiecare gând:

o rază

peste ceea ce ar putea fi viața noastră,
cum am visat-o înainte de cărți.

Materialul:

soarele,

luna,

planetele,

stelele,

pământul cu oameni,

ierburi,

cerbi,

ciute, —

și deasupra a trecut

sufletul ca o amiază,

și toate s'au făcut.

Lângă trupul nostru veghiem,

lângă tron veghiem,

sufletul să-l așezăm

cu colombe de-a dreapta

și pajuri de-a stânga.

Noi suntem cei ce presimt sub tâmplă

minunea transformărilor totale;

toate, câte'n sânge se 'ntâmplă,

vor fi de mâne adevărurile tale,

omule de piatră, aruncat în cale.

Eterna mea singurătate

lumina veșniciei

peste creștet

îmi bate.

A murit azi dimineață.

A ieșit înainte de luceafăr la viață.

Văile se lărgesc, prin cripta lor

se-aude rotată pajură în sbor.

Ochii tac. Luminile nu mai vorbesc.

Azi a sosit un întrebare împărătesc.

Stelele au pornit cu luna la hram.
 Foarte vesel, soarele s'a pus în ham.
 Arhanghelii s'au apucat de grădinărie.
 Zidurile-au început de noapte să fie.
 Auzul, de mătasă.
 Sufletul nu-i acasă.
 Sufletul nu-i acasă.

Sufletul nu-i acasă.

SUFLETUL NU-I ACASĂ.

SUFLETUL NU-I ACASĂ.

Stelele s'au uscat,
 busuioc să fie.
 Ogarii au adulmecat
 încotro e calea către veșnicie,
 către-a cerului copilărie,
 la 'nceput
 și dincolo de lut.

Fetele au ales
 lacrima cea mai curată;
 arborii au cules
 în ramuri toată
 ploaia albăstrimilor
 depe âripile heruvimilor
 și-ale 'ntunecimilor;
 munții s'au plecat
 să vadă leagănul mare
 cum s'a 'negurat, —
 și-aproape de zare
 s'a coborît raiul
 fiecăruia, cu alaiul
 convenit mai marelui
 stăpân al soarelui.

Sufletul la-o-parte sta,
 să privească

sub tăria 'mpăratească
trupul cum i-l 'nmormânta.

Preoții au citit
pietrele cum s'au potrivit
la zidire
pentru sfânta mănăstire.

Atunci, s'a deslușit atâta lumină,
că nu mai 'ncăpea în grădină
și oamenii o duceau
prin țarini, de-o 'mpărțeau
la grâne și stele,
să aibă și ele.

Când l-au ridicat depe pământ,
pomii s'au pomenit cântând;
fiecare frunză spunea
că-l iubește și ea;
omul se 'ntorcea acasă,
la rădăcini,
să le facă iarba mai frumoasă.

Nvăzut pentru lume,
calea robilor,
care-i anume,
s'a presărat cu pietriș
nou, să-l bată copitele
cailor dela rădvanul
ce-l va duce
la crăianul
Domnului în luminis
hotărît cu zapis.

Regii spâni îl așteptau la capătul drumului.

Când a venit,
ochii lor au fluturat
hulubi de aur curat
și l-au primit
între ei,

craiu nou de zăpadă,
în cinste să se vadă.

APOI, AU ASFINȚIT.

O femeie spuse:

„Din rouă l-am răsărit
înainte de luceafăr,
chipul i-am dat
ca únui împărat,
la trup l-am făcut
ca stejarul de-a crescut,
mânile, vânjoase,
să cuprindă țara și fetele frumoase
picioarele, ca ale cerbilor,
părul, fuior
de mătăasă 'ntunecată,
iar glasul, de fluier,
pieptul, cu un șuier
să răstoarne dealurile,
puternic, s'ajungă 'ntotdeauna malurile
vieții 'nvolburate.”

O fată spuse:

„Mult l-am iubit,
ca lumina inimii mele
l-am iubit;
înaintea mea
când îngenunchea,
buzele mele îi sărutau fruntea
luminătoare
ca a sfântului soare;
l-am iubit în văzul oamenilor
și'n ascunsul stelelor;
el îmi aducea
faguri de miere
și cuvânt bun,
ierburî cu șoaptă

de pădure ploioasă
și cântec de dragoste.”

Tovarășii spuseră:

„Tăria noastră,
pe moartea lui să se 'ntărească,
în inimă să-l ducem,
inima noastră să-i fie
casă, dor și bucurie,
biserică i-om ridica,
fiecare în inima sa.”

Mama spuse
și vântul vorbele-i duse:

„Să-i înălțăm chivoriul,
chivoriu de pământ,
cu rădăcinile să se 'nfrățească
și cu pomii să se lege'n jurământ.”

L-au așezat în mormânt,
pietrele să se primenească —
și fruntea regească
nu s'a mai înfiorat de vânt.

Logodnica spuse:

„Pământul l-a sărutat
și lumina
inimii mele
s'a urcat
în mugurii stejarilor.”

Frații de cruce spuseră:

„Te-au cumințit
zăpezile pe frunte,
ciobane pela cerbi deprins;
pădurile s'au depărtat și'n locul lor
doar ochii ciutelor te-au nins
cu tristeți.

La horă te prindeai cu stelele
și focul ni te-a mistuit;
dar gândul nostru-i: de-azi
pământul să te crească înmiit —
din toată puterea lui nemărginită,
peste zarea asfințită;
în fluierul muntenilor
depărtările te-audă,
aburul gurii tale
să cadă vânt
pe frunza udă
a dimineții de pădure,
în pâcle — toamna —, suflete,
să te răsfiri
și sângele
să-ți curgă'n trandafiri,
biserica în 'nalturi să te urci
și'n isvoare să doinești
acum și 'ntotdeauna
sub cerul larg al țării rumânești.”

Apoi au 'nceput
dealurile să-l pomenească
pe 'nțelesul lor,
sunând din inima pădurilor.

Un stejar a crescut
cu o mie de mierle'n frunziș.

Îngerul, care-i fusese la dreapta,
își luă toiagul.

Noaptea, orașul s'a liniștit
ca o flacăra, dupăce ai închis ușa.
Mașinile-au ieșit
din fabrici
și se-opresc pela biserici,
ca să le dea „bună-seara”.
Trenurile n'au mai plecat,
iar zidurile s'au adunat
în vis, ca niște nouri de piatră.

Sufletul nu plânge.
Sunt lucruri, cari trebuie sfârșite'n sânge.
Larg vuia grănitul.
Se oprea în fiecare ceasornic infinitul.
Moartea nu se învață.
Ferestrele se fac de ceață.
Turlele dau din cap.
Visele'n sertar nu mai încap.
Strada aleargă.
Strada n'are timp.
Fiecare cuvânt
e-o nouă stea'n plămâni.
Poetul e ca o stâncă în soare.
Sunt tânărul ucenic vrăjitor...
Se 'nchide ciclul morții de zăpadă.
Au pornit luceferii peste cuvântul lui Dumnezeu.
Oamenii așteaptă'n ogradă.
Regentul anului, defavorabil.
Uneori, înțelepciunea e mai adâncă în joc.
Poetul nu se bucură,
poetul nu plânge.
Ce frunză mai cere
uzina de vis, s'o transforme în carne?
Au luat soarele
și pietrele visează
ploi de lumină.
Orașul — această grădină
de piatră — visează
cum va crește până la cer.
Totul se face vale.
Stejarii sunt departe.
Stelele s'au făcut ca alți oameni.
Armata de mâne va ieși înainte de luceafăr.
Zidurile au pornit către viitor.
Nici un rege bătrân și călător
nu mai lovește paloșul
în piatra propriului său chip.
Dimineața va mai suna în livadă?
Regilor spâni, de piatră, le crește iarbă în ochi.

Mai sunt păduri undeva?

Așa, cum l-au așezat,
cu fața la răsărit,
rădăcinile l-au 'mbrățișat.
Cerul s'a risipit
din ochii lui
și'n inimă nu-i
nici o dimineată.

Regii spâni așteaptă la capătul drumului.

Mărăcinii au oftat prin somn;
luna nu s'a mai văzut;
inima s'a desfăcut
ca un trandafir:
sunt lucruri, cari trebuie sfârșite'n sânge.

Unele seri au nouri înalți deasupra străvechilor orașe.

Nici o doină
nu va mai trece
prin fluierul acesta.

Anii au inserat,
mama a uitat,
fata petrece,
frații de cruce
ori au murit,
ori s'au 'mprăștiat.

Biserica s'a topit
în soluția prea puternică a luni.

Uneori, se-adună
luceferii albaștri
în incinta solemnă
a memorialului;
întâiul între ei trece la inventar
încă o inimă;
istoria se va repeta
până la realizarea deplină
a planului:
soare nou din atâtea inimi.

Suntem la începutul istoriei,
la sfârșitul legendei.

Mări calme,
frazele.

Cuvintele se-adună
ca razele
arterelor
spre soarele inimii.

Strămoșii au tăcut,
stejarii s'au pierdut
în liniștea codrilor.

Regii spâni, de piatră, așteaptă la capătul drumului.

Răbdători, liniștiți,
munți după furtună.

Haide, la drum,
voevod călător!

De mine răspund
cerurile,
doinele,
pădurile.

Haide!

Regii spâni, de piatră, așteaptă la capătul drumului.

Stau drept.
Nici o 'nfricoșare
în inimă.
Această mână
știe să 'nfrunte
paloșul.

De moarte —
cerul.

Însfârșit, această eliberare!

Încep s'aud chemarea
stejarilor.

De lână s'a urzît lumina.

Moartea — doină din depărtări.

Sunt lucruri, cari trebuie sfârșite'n sânge.

Regii spâni, de piatră, așteaptă la capătul drumului.

Luceafărul a ieșit să privească asfințitul.

Haide!

AȘA
SFÂRȘEȘTE
T A R O T
SAU
CĂLĂTORIA OMULUI,
CITIT' LA LUMINA DE SEARĂ, CÂND ÎNCEP STELELE.

Cernăuți, la 27 Maiu, 1935.

NOTE LA O EXPERIENȚĂ

Câți ani au trecut de-atunci? Poate o mie. Ornicele au stat; ce aripă le-a atins? Nu știu: am rămas la timpul acela, în pădurile enorme ale visului, sau m'am apropiat de moarte? Unde sunt? Dar să las acestea — și să ma refugiez sub semnele pe cari mi le-a dat Dumnezeu.

Ingerul morții bătuse și-atunci în ferestrele colorate. Am deschis larg și-am plecat fruntea. Boarea nopții de primăvară mi-a răcorit buzele arse și, ascultând căderea stelelor, vedeam învierea ciobanilor. Totuși, ingerul morții nu s'a plecat asupra mea și calea robilor mi-a rămas închisă.

În anul acela, m'am eliberat de viața celorlalți. Am cunoscut, atunci, viața mea. Și spun că n'aș schimba-o pentru nimic din câte mi le-ar putea oferi Veliar. Nici măcar orgoliul nu mă mai ispitește. Placerea de-a ciopli o ușă de catedrală nu e orgoliu.

În anul acela mi-am înfășurat în jurul umerilor mantia neagră a umilinței. Ascundeam aurul — nu pentru a mă bucura de el, ci pentru ca oamenii să nu știe că poetul e ca un împarat în strălucirea singurătăților. O imensă iubire pentru tot ce e lucrul mânilor lui Dumnezeu m'a cuprins.

În anul acela am învățat Cernăuții. În serile lui am umblat; în amiezile și'n diminețile lui de aur. Atunci am venit spre-această cetate altfel decât vânzând stelele pe cari mi le-a dat Dumnezeu. Ții minte, Liviu Rusu, bucolicele-amurguri! Linia ferată par'că ducea spre cer orașul. Imprumută-mi ochelarii verzi, George Drumur! Luptam, toți, cu măgurile și cu nourii — și ce frumoasă a fost această luptă!

Atunci, Tarot-ul a început să crească — imensă colindă pentru o imensa dragoste de dragoste.

A fost un prolog.

**CÂNTECUL DE DURERE ȘI BUCURIE AL AURULUI
SUB MÂNILE MEȘTERULUI**

*Domnului
profesor AL. ROSETTI,
omagiu devotat
acest simbol liric,
M. S.*

Nun leid ich an einer tiefen wunde..

Stefan George

Erau tăceri mai tari ca piatra sub păduri
și'n flacăra subțire luneșam tăcut
spre inima pământului, de unde tu mă furi
să fulger liniștea țărânei care m'a pierdut.

Mă adunam din ploaia soarelui de-amiază,
duceam sub stânci amurgurile 'nsângerate
și-o clipă mă opream s'ascult cum lutul dormitează
visând luceafărul cu noaptea din eternitate.

Ca șerprii răscoleam țărâni de brumă 'naltă
— răcoarea brazilor mă fumeșă'n cristale —
și'n legănări tăcute lunecam să văd cum saltă
colinele superbelor oceane muzicale.

Stejarri mă mai cuprindeau cu rădăcina,
dar le fugeam de sub tentacule — departe,
la fund, în țările pământului, din cari lumina
aduce murmurul isvoarelor cu iz de moarte.

Sub negrul lut simșeam cum, totuși, roze-aurore
se 'nalță pe aripa păsării de foc,
svâcnind de melodie, — și'n acele calme ore
de sub pământ cu slăvile mă bucuram la-un-loc.

Spre mari văpăi văpaia mi-o duceam — lumină
atât de rece eu! — și culegeam în drum
tot sângele pământului, în inimă să-mi vină
amarul cântec cenușiu al zărilor de fum.

Dar uneori m'opream s'ascult cum sus aleargă
sub lina ploaie-a lunei cerbul după ciute;
atunci sta doru'n mine vinele să-mi spargă —
și'n hăuri fără fund mă prăbuseam mereu mai iute,

ca tropotul copitelor să nu-mi mai sune
cumplita nostalgie după cerurile multe;
în voie mă lăsam, ca matca să-mi adune
de pretutindenii carnea de lumină, — și s'asculte

durerea-mi, pajere se-opreau, subpământene,
dar oamenii m'au smult maternului pământ,
să mă prefacă'n bani; avari urâți cu dragoste ne
băteau, ca sunetul să-i 'mbete. Doamne, ce mai vânt

de nebunie din pricina mea în lume!

Și-atunci venit-ai tu, drag meșter fără nume...

Prin focuri purificatoare m'ai trecut
și zimții blestemați mi i-ai topit în ele;
din aburii albaştri m'am ales — și-am început
spre slăvile eterne-un cântec nou de brumi și stele.

Sub mâna ta un sunet de lumini eram,
scânteetoare-auroră și imens amurg;
vremelnicia lumii'n veacuri aspre o'nălțam,
s'ascult prin mine stelele șuvoiu cum iarăși curg.

Stau astăzi gând — e gândul tău — să mă'mplinesc
și-ascunsul minții tale'n mine se trezește;
açuma simt în trupu-mi bogății de cer cum cresc —
creezi o lume nouă azi, din spirit, îngereste.

Imensă bucurie — ocean de largi azururi!

Desăvârșindu-te în plasma mea de geruri,
tu, meștere, te profilezi deapururi
pe-aceste calme, vaste, moarte ceruri,
pe cari din sufletu-ți de rob supus lui Dumnezeu
le-ai înălțat și iad cumplit, și raiu, spre trupul meu.

**ZECE CUVINTE ALE FERICITULUI
FRANCISC DIN ASSISI**

*Prietenului LEON TOPA
pentru anii ce vor veni
această carte cu
ZECE CUVINTE
ALE FERICITULUI
FRANCISC DIN ASSISI,
M. S. ●*

I.

Incet, că doarme Dumnezeu în mănăstirea Lui
de larguri peste timp, în care pentru noi
se roagă, — seara din adâncul cerului
răcoarea s'o reverse în albastre ploii.

Veniți aici, tăcerea unde-i mai stufoasă
și pinii aromesc mai dulce târzia după-amiază,
la inimă să-mi poposiți, sfioase, ca 'ntr'o casă,
în care peste geam se-așează,
ca soarele pe vechi copilării,
trecutul plin de bălărie și melancolii.

Iată, eram și eu odată ram —
și râdea pământul prin mine la soare;
deplin pe-atunci mă bucuram,
culegându-L pe Dumnezeu din mii de izvoare.

Apoi, veni o seară, când,
simțind cum o dulce-oboșală în frunze-mi pătrunde,
aș fi vrut să mă duc, fără să știu unde —
și-i anzeam pe ciobani în vale atât de vesel cântând.

Se ridica până la mine mirosul șiștarelor pline;
prin colibe fierbeau laptele — și fumul, liniștit,
se ridica peste case, — și bine
îi veneau lui Dumnezeu
mireasma fânului proaspăt cosit
și-arama frunzișului meu.

Ardeau de-atâta luceafăr depărtările,
pe cari le sunau în tălângi oile
și se strângeau după lună cărările, —
și n'au priceput de ce mă 'nsetează ploile.

Abia când primul ram s'a desprins,

am bănuit o suavă sfâșiere,
care șerpilor pe trunchiu mi-a încins, —
și totul s'a făcut tăcere.

Numai îngerii arborilor, cari le stau
de secetă și de-ajutor,
ferindu-i, pe cât au
în putere, de trăsnet și de topor, —
băteau mai larg din aripi, luminând
seara până'n adâncul pădurilor.

Când am căzut,
i-am mai auzit plângând
în albastrul serilor lut.

Dar iată vulpea că-și sburdă toamnele'n amur
și lupul se 'nfășoară'n umbra nopții apenine;
azurul și l-au stins și 'ntunecate curg
molaticele codrului coline.

Dealul urcă lin, pădurile coboară
prin râuri de lumină; zarea 'ngenunchiază
în frunza limpede-a pădurii — căprioară —
și bea un soare 'ntreg din fiecare rază.

Cătunu 'ntreg în fumul serii sună
de roata carelor cu grâu și voie bună;
țăranul, numărându-și clăile,
voios răstoarnă căile
și-i vine chiotul pe buze —
de-l îngână văile
și cumpăna fântânilor ursuze.

Din marginile zării
domol se lasă pacea; pe câmpii —
cu vântul slobod al nopțării
aleargă negre și tăcute herghelii.

Ca lacrima răsare Vesper; este ora
dorită a odihnei și-au tăcut năierii;
pe fagi s'a scuturat de limpezimi sonora
chiamare-a buciului drag și-oierii,

trezindu-se, vă chiamă și vă 'mbie
la somn, căci ulmii și tufișul nu se știe
ce lacome sălbătăciuni ascund
în umbra lor adâncă de iezer fără fund.

II.

Dumnezeu și-a pus fruntea pe mânil tale,
s'a odihnit peste seară, ca un țăran;
de-atunci amiroasă, ele, ca un lan
când îmi scutur depe umeri ploaia la vale.

Februarie cu zăpezile moi nu e mai dulce,
cu tot soarele lui de palide luciri,
ca suavele contururi, când încep să se culce,
ale degetelor pe catifeaua cu-albaștri trandafiri.

Cum însereaza'n odaie! Umbra lunecă
pe geamuri, ca 'ntr'un lac târziu;
mânile se 'ntunecă, se 'ntunecă . . .
și frunzișul de lumină nu le mai știu.

Totuși, le simt căldura de lut
sărutat generos de soare și bunatate, —
vom rămâne la margini, fără 'nceput,
să ne comunicăm din albastra irealitate.

Dă-mi brațele, să simt din ele cum adie
mirozna crudului pământ, —
și-apoi să ne 'mprăștiem în veșnicie,
ca o ploaie purtată de vânt.

În lut te dumeric, seară mare ca nici una;
ca șoldul tău mai dulce nu-i colina când coboară
în valuri repezi cu luceafărul și luna,
iar negura pe umeri câmpenește te 'mpresoară.

III.

Prin ploaie trece Dumnezeu, și mai departe
alunecă tăcuții pași; ai spune: iată

că trece Dumnezeu cu ploile prin moarte —
și nu-L urmează alba îngerilor ceată.

Ai vrea pe urma Lui să luneci — ca'nserarea —
pe unde-au drumărit singurătăți de soare,
dar prea puternic te 'nspăimântă fluturarea
văpărilor și încă n'a căzut pe floare

târzia brumă-a toamnei tale, ca să știe
piciorul nedepins pe unde să te poarte
și 'ncotro-i cărarea
ce duce peste moarte
la 'ntunecata veșnicie.

Ascultă . . . ascultă . . .
îngeri negri de pământ
merg prin ploaie, merg prin vânt;
unii au aprins fanare,
alții, mai săraci, o lumânare.

Sfinții au ieșit în lume,
L-au chemat pe strașnic nume,
dar pădurea L-a ascuns
peste largul beznei nepătruns.

Prin ploaie simt cum Dumnezeu se roagă, —
veciile în urma Lui se leagă.

IV.

Aicea, Isuse-Doamne, e casa bogatului.
Privește: sunt zeci de câni în ogradă.
De-avar, nu-i lasă voie fârtatului
soare să intre în casă,
că-i mânâncă toată culoarea
veșmintelor de mătăasă,
iar inima și-a'ncuiat-o în ladă,
ca să nu-l îmbie sora milă
cu'mbucătura, pe care el o'nghite'n silă.

După fereastră, a dat perdeaua,

calicii să nu-l simtă cu aur la piept;
de când l-a lovit pe bogat damblaua,
vrea popa să-l facă drept
la suflet, dar altă grijă n'are
bogatul decât grâul din hambare —
și'n inimă i se'nmulțește neghina
ca pe miriști. S'a stins lumina
în casa lui. Isuse-Doamne, să nu crezi
c'a pornit prin vis, ca luna pe livezi,
ci-și cruță seul și uleiul nici măcar
sub icoana de când erai mic,
așa de frumoasă
— Maica te mai ținea pe-atunci acasă! —,
nu pâlpâie la fruntea ta de cleștar.

Stă ca'n iad, la mare'ntuneric, și slugile-l aud
cum mânilen aur și le spală;
până și luceafărul,
de lacrima îngerilor ud,
îi știe de frică și-i'nconjoară moșia —
par'că numai mărăcini și boală
i-ar fi între haturi, iar buiecia
tinerească'n poartă i se-oprește,
căci vătaful pocnește
din biciu și câinii o latră lupește,
iar stăpânul surâde zălud.

Peste drum, sărac, e dulgherul, ca acela care
pe Tine Te-a crescut; seara, uneori,
iese la poartă, să vadă
dacă nu cumva Te re'ntorci,
și'ntreabă de călători
dacă n'au aflat voce vestitoare —
iată-l! e bătrânul, care vorbește'n ogradă
cu Maria.

Zâmbetul Ei, zâmbetul Mariei,
zefirul tristeții, ploaia bucuriei...

Luna, stelele și soarele
li curg pe față;

pe-obrazii Ei de bună-diminează,
ceru-și murmură isvoarele...

Pornește Maria'n amintire
cu Iosif, dar fără Tine,
spre-un depărtat Egipt și'n lunga-i rătăcire
a vis li vede luna pe coline.

Priveste, omul sărac...

El, când a văzut că i's goale hambarele,
uneltele și le-a luat,
a adus în lanuri soarele,
grâul de l-a secerat.

Și-a ostenit mânilor,
ca pe niște cai la pădure;
n'a mai știut cu săptămânile
ce e veselia și, prin sat,
au început să-l râdă și să-l înjure.

Când grâul și l-a adus acasă,
în două cu neghină l-a văzut;
pânea îi era pe masă
ca un bulgăre de lut
și sufletul i s'a făcut
pasăre sfioasă,
care l-a durut.

Dar, fără prihană,
numai la Tine se gândește;
dacă i-ai dat șarpelui hrană,
desigur că și săracul și-o găsește.

Unde-i lumina subțire
ca unghia lunei, când e nouă,
să mergem, Isuse-Doamne, tot pe fire
de păianjen și pe stropi de rouă.

Acolo de-aseară a intrat,
la pruncul morarului,

sora moarte — de-l caută oamenii bătrâni
prin mълul din fântâni
până'n adâncul pământului.

Aici, sub cumpăna odăii afumate,
cuprins de libido sciendi,
se frământă nebunul înțelept
și se bate
cu pumnii în piept —
că Te-a pierdut departe,
în vre-o pagină de carte.

Imbrățișați, țăranul
cu țăranca lui visează
cum vântul le tălăzuiește lanul
și că fiecare
spic de grâu e-o rază
cu'nvolburări de soare.

La vale, stă'nchis ucigașul;
fratele și l-a omorît
și va fi spânzurat pe imașul
pașnic, unde murmură ierburile.

Să mă rog, Doamne, pentru el,
ca pentru un copil rătăcit;
oare eu sunt mai puțin mișel
și niciodată n'am păcătuit?

Cât mi-a trebuit, Doamne, să mă adun
din luceferii umezi ai tâmplelor Tale,
câte zăpezi de lună, câtă amiază de soare
până la această vale
a plângerii!

Câte ierburi au trecut sub aburul gurii Tale,
ca să se prefacă'n sânge — sângele meu;
câtă lumină a curs din rănile lui Dumnezeu,
ca să se prefacă'n sângele meu?

Va trebui s'alerg cu cerbii în pădure,

să-mi lipsesc urechea de jilavul pământ,
ca să Te-aud moarte, să Te-aud depărtare,
să Te culeg din soare, să Te aleg din vânt.

Cine, Doamne, oare cine,
nu știu, Doamne, cine
în tăcerea inimii
m'a'ntrebat de Tine.

Mă cuprinde-un sălbatic dor
de țărână și de tăcere;
deslușesc în cântecul isvoarelor
cum pământul mă cere.
dela-un veac întârziat,
care'n neguri s'a legat.

Isuse-Doamne,
poate'n mila Ta
mă vei ierta
dacă gura nu și-a măsurat cuvântul;
Tu știi că n'am asemenea învățătură,
însă cine învață vântul
să sboare și soarele să răsară,
lucefărul să ardă
și ziua să se facă seară?

Isuse-Doamne,
prin satul meu Te-am dus
cum am crezut mai bine,
să-l vezi în amănunt, cu ochii mei omenеști;
e timpul să Te'ntorci, că iar e la'nceput,
pe măguri, soarele — și'n inimă îmi crești
prea mare, ca să Te mai poată cuprinde
cu toată lumina dimineții, care Te-aprinde
în ochii mei ca'n zarea mătăsoasă.

Curând ciobanii vor suna
hore câmpenești în naiu:
e timpul să Te duci în raiu,
iar eu acasă,
la cărțile și la prisaca mea.

V.

Binecuvintează, frate soare,
fruntea care ți se'nchină;
fă-mă, Doamne, larg și depărtare,
și mă bate cu lumină;

fă-mă, Doamne, brumă și răcoare,
fă-mă apă, fă-mă rouă —
să mă soarbă cerbii în isvoare,
mestecat cu ceru'n două;

binecuvântează, frate soare,
mâna slabă, care scrie;
fă-mă, Doamne, luminiș de zare,
sărutat de-albastra glie;

fă-mă, Doamne, vânt de floare,
să mă ia'n arîpi albina,
fă-mă, Doamne, nour de'nserare,
să-i port soarelui lumina.

Frate, eu te-aud în lut cum spui
rugăciunea grâului
pentru pânea viitoare,
frământată în sudoare;

frate, eu te văd cum luminezi
rădăcinile'n livezi —
toată iarba, cât de mică,
mănăstire se ridică;

frate, eu te simt în fiecare spic,
bob de sânge, soare mic,
veșnicie foarte mare,
strânsă în nimic.

Te'nalți dominator și pur
din mănăstirea codrilor de-azur;
mai fumegă tăcuți pe mări
luceferii albastrei depărtări
și lanurile se'nfioară
de par'c'am fi țărână'ntâia oară.

E'n tine-atâta bunătate,
încât din fiecare strop de rază-ți crește
o nouă și ireparabilă singurătate —
și-atunci te risipești împărătește
în nesfârșite ploi
de aur peste noi.

Când răsari, tac muzicile'nalte ale stelelor,
noaptea mai vibrează'n oceane;
auroră, îmbrățișează-mi munții,
alungă umbra albastră
din umezeala pădurii.

Mărire ție, prietenul lui Dumnezeu,
fratele stejarilor și-al grâului;
câte milenii au trecut
prin lumina ta
dela'nceput?

Tu, care mângâi pietrișul
din mълul fluviilor ursuze,
primește mânil mele,
potir pentru inima ta.

Totul va fi un cântec înalt, peste stele.

VI.

Trec orbii, ducând în mâni castroane
cu supă aurie, care fumează îmbietor;
azurul le-așează pe frunte coroane
ca îngerilor.

Mânâncă'n tăcere, carii cum rod
în copac; supraveghetorul tăcut se plimbă;
unui copil i se face nod
în gât: a simițit o muscă pe limbă.

Dupăce-au spus rugăciunea, au ieșit în ogradă
și-au început să pipăie soarele, ca pe Hristos, —
căci numai cu mâna și fruntea pot să vadă

orbii cât e de frumos.

VII.

Aripile mândriei ți-au căzut,
Dumnezeu te-a 'ntunecat;
apropiindu-te de lut,
n'ai căzut în păcat.

Ca și când ai fi mers printre mii de mă răcini,
deasupra ta s'au scuturat
niște ploii de lumini
ca un aur ciudat.

Ți-au plesnit buboaiiele pe frunte
și-ți curge'n ochi sângele vâscos;
departe vuiește, ca dintr'un munte,
dimineața cu sunet apos.

Până și câinii au început să te 'nfrunte,
lătrându-te'n ogradă;
n'ai cum să te aperi cu mânilie ciunte
și doftorii nu vor să te mai vadă.

Li-i teamă, tuturor, de putreziciunile tale,
uitând că sufletul li-i asemenea
buboaiielor, cari desfrunzesc petale
de puroiu cu licăr de stea.

Eu pun urechea la pieptul tău chinuit,
aud inima, inima ta,
care-i ca soarele când a răsărit
întâia oară deasupra mea,

Frate lepros, este-un fel de răcoare
mai curată ca bruma în ascuns;
prin sdreanța obrazilor prietenul soare
până la os ți-a pătruns.

Dar e un miros înalt de stele
în carnea ta, și de livezi;

că trece Dumnezeu prin ele
nu-ți vine să crezi.

Dupăce vei muri
— sfânta moarte e-aproape —,
mai frumos vei răsări
ca un luminș de ape.

Te vei înălța fag și'n fiecare
seară voiu veni cu oile,
s'aud murmur de depărtare
când te-or bate ploile.

Ne vom ruga împreună,
ca niște crini ai Mariei;
vom asculta cum ne sună
clopotele veșniciei.

Vom fi ca niște munți în furtună.

VIII.

Însomnorați, sub pământ așteaptă anii
adunați împrejurul stejarilor căzuți;
cu aur în mână umblă ciobanii
să cumpere cântecul luceferilor muți.

Cerbii cad în genunchi, loviți de săgetători vicleni;
au mai mugit odată, pentru dealuri,
și s'au coborît, pământeni,
cu fruntea'n lut, ca'n răcoroase valuri.

Sângele s'a potolit pe frunzele ude,
vulpile-adulmecă vânatul răpus;
cornul vânătoresc s'aude
căzând ca ploaia și cântecu-i sus.

Lupul linge sângele cald, ca de soare,
și urlă-a vis, de-i răscoală
pe urșii adormiți; pe zare
noaptea mai curge domoală.

Este-o oră liniștitoare a serii,
când fratele Vesper iese cu turma la drum;
departe scânteiază fulgerele verii,
dar fără tunet și ploaie acum;
ca pe zăpadă pășește lupul înfometat,
orbii răscolesc prin scorburi după o iarbă anume,
sămănătorul cuvintelor a însetat
și 'ncepe să bea tăcere; sătenii fac glume,
de cari zâmbeste lumina lunii, de sus;
nourii, cum îs albi, deși seară,
sunt apele, în cari surâde soarele;
ca ei sunt bisericile, bunăoară,
când gâlgâie'n potir isvoarele
de sânge ale Domnului nostru Isus.

În astfel de timp, simt o sălbatecă dorință
după îneguratul pământ;
aș vrea să fiu numai suferință
sau o frunză purtată de vânt.

Pământ, pământ!
Sfințitor și binecuvântat pământ!
Să te simt pe frunte, luminare,
ascunziș de seară, ascultare, —
frate cu sobolul și cu aurul să fiu,
rădăcina fagilor să mă cuprindă
cu mâni alinătoare
pe sicriu, —
serile și stelele,
apele și țarina,
livezile și nourii
să-mi șoptească.

Pământ, fratele soarelui,
deschide-ți brațele de piatră,
pământ, prietenul luceafărului,
în ce afund nepătruns
pe Dumnezeu L-ai ascuns?

Dece, însă, mi-i teamă,
moarte, mamă?

Dece negurile se risipesc
pentru un întuneric împărătesc?

E, Doamne, totuși, prea curând.
Mi-i rușine cum luceferii m'aud plângând.

IX.

Pentru tine nu mă pot ruga, frate întuneric,
Lumina s'a făcut sânge; soarele, povară.
Eu te-aud din pământ, gemând, —
te-ascult sub pietre, dobândit seară.
Ca niște păsări de aur, mânil mele
te-ar îmbrățișa, un strigăt unic de stele,
ca glasul Domnului nostru, din stejari.
Eu știu unde e adâncul tău, frate întuneric,
stăpânul corbilor, al pajerelor,
al miorilor negri, al cețurilor, al ulilor.
Sufletul meu e ca un argint întunecat,
numai că fără voie, deci fără păcat.
Cine te-ascultă de veacuri, decât soarele,
când noaptea curge din inimă, ca peste-o vale?
Țărnuț, unde vin la domnia strigoilor
mânile noastre, desfășoară o calmă uitare —
ca din ascunsele-i lumini
să răsară o'ndurerată zare.

Îngenunchiază la fruntea ta de luceafăr
întunecimi, duhul fără sfârșit al mormintelor.
Părinții noștri unde s'au dus, fără uitare,
par'c'ar fi fost neguri?
Dece, când ar, aud gemând
pământul fără lacrimă?
Dacă nu mă pot ruga pentru tine,
eu voiu plânge la tâmpla lui Dumnezeu,
cum stă soarele, acasă.
Mânile tale amiroasă
a sulfină și-a pas de înger cu lumină, frate întuneric.
Eu sunt bun pentru cine
stă aproape de tine, ca o cruce, care
s'a 'ntunecat de prea mult soare.

X.

Și-acuma, Doamne, am rămas cu Tine
să stau de vorbă. Inima-mi tresare,
iar glasul-mi scade și-i atât de bine,
că'n răsuflarea Ta de-albastră glie
mă simt ca păcuraru'n dulcea înserare,
când somnul ni-i prieten și'n cărare
dulăii îl așteaptă cu lătrat de bucurie.

Ca aburul pe codri, zarea
ușor se pierde prin fereastră;
aleargă'n miriști depărtarea
și'n frunze-i seara iar albastră.

Curând va 'ncepe toamna fumurie...

Răcoarea serii aspre mă 'nfioară
și-i'n aer ca și când o liturghie
s'ar pregăti. Vrea robul Tău să moară,
Doamne.

Vrea'n arbori iar să treacă, iar în grâne
să circule, spre-lauda Ta, și'n rouă
să-și aburească răsuflarea, pâne
să-i fie inima, ca'n două
să i-o frângi.

Pătrund de-acum' apropierea
de floare-a frunții Tale înstelate,
de-acuma inima, ce'n pieptu-mi slab mai bate,
e-a Ta — și-a Ta e și tăcerea
ce-mi urcă umerii cu aripi de eternitate.

Odaia, Doamne, plină-i de tămâie
și, când veșmintele-Ți adie
ca vântul slobod la câmpie,
Te simt trecând prin grăie
ca prin veșnicie.

Mi-i ca și cum m'ar fi 'nserat frunzișul
pădurilor de fagi, cu cerbi sfioși în ele;

sunt seară eu, iar Tu ești luminișul,
în care-am semănat câmpii întregi de stele.

E-un somn al țărilor înalte,
pe care nimeni nu-l mai știe,
că Dumnezeu s'a dus în veșnicie,
iar eu la cealalte.

Din mine țară am crescut,
azururi lenese pe-a mărilor singurătate;
pădure-am fost și n'am crezut —
și hat de țarini nearate.

Îmi știe mineralul boarea gurii,
mă poartă apa'n glii legănătoare;
la fruntea-mi, care-i ploi de soare,
nicipând n'abate umbra stearpă a pădurii.

Oare suntem altceva decât o seară —
sau amiază, în care Dumnezeu
stăpânește, și nu sună mai clară
inima, atunci, de sângele meu?

E sufletul unóra crin subțire
de-argint cu fulguri albastre de ninsoare,
al áltora — o albă mănăstire,
cu turle svelte, cari tălăzuiesc la soare.

Văzut-am rânduindu-Ți casă
mezinii — trupul Tău de foc
să stea 'nlăuntru bine, ca'n mătasă,
iar lumea se mira de unde
răsare-atâta busuioc
și boarea lui dece-o pătrunde.

Dar eu m'am ostenit cărare
ușorului Tău pas și, totuși, greu, —
și mult m'am bucurat că sufletul, prin care
— ca'n veșnicie — trece Dumnezeu,
a fost cădere'n lut și'n timpuri înălțare.

Pășește, Doamne, pe cărarea mea umilă
și codrii Ți-or ieși în cale,
să-mi spună, filă după filă,
istoria vieții Tale,
iar dimineața, de-i ajunge'n raiu
cu mine — ne 'nsemnat grăunte! —
așează-mi, Doamne, sufletu 'ntre scai —
lumina lor să-mi sângere pe frunte.

E P I L O G

LUPTA ÎNGERULUI CU SATANA

ADORMIREA LUI FRANCISC DIN ASSISI

MASCA

1.

Apoi a venit curtea cerească, marea, luminată, căci numai îngerii se mai lăsau la el, seara — și-albinile, iar toamna era lungă și frumoasă. Dumnezeu s'a dus în toate bisericile din lume. Clopotele sunau fără auz, în pământ, moartea venea sfioasă, făcându-i legământ gingaș, de mătăasă, pentru suflet. Îngerul cu paza l-a îndemnat pe Satana și-a început o luptă, care-a durat până târziu noaptea.

2.

Francisc a adormit aproape de soare. Moartea i-a intrat ușor prin porțile ochilor, căci ei erau curați, deși fără lacrimă.

3.

Oamenii spuneau că nu mai trebuie soare pe cer, căci fața lui Francisc luminează îndestul, și pentru luceafărul de mai sus de soare.

ÎN ASSISI A FOST MARE BUCURIE.

TREI FABULE

*Domnului
OCTAV ȘULUȚIU,
pentru o revenire,
cu drag aceste pretexte lirice,
M. S.*

CURCUBEUL

Elanu-l aruncase arc pe cer și 'ntreaga lume
se bucura, și toți copiii îl strigau pe nume,
dar dânsul, observând că nouri i-acopăr zarea,
le spuse, neputând să-și stăpânească indignarea:

„Sunteți meschini! Mereu
invidia vă roade pân' la inimă;
de n'aș fi curcubeu,
v'aș face k. o., însă-mi știu păstra prestanța
și pot s'afirm că minimă
vi-i importanța!

De n'ați fi voi, pe cele patru zări
culorile mi-ar străluci ca mări
de nestemate.”

Grămezile de nouri se priviră,
întâiu mirate,
apoi mai vesele; la urmă isbucniră
în râsete, de răsunară
în geamuri stropii — vesel cum răsună
în codri tunetul de primăvară,
și 'ndată dispărură după zare,
rostogolindu-se cu voie bună.

Se umflă curcubeul, tot mai mare
să crească
pe-albastrul cerului zăvoiu, în care
un singur nour mai rămase, să privească
desfășurarea mândrului tezaur de culoare
și-o clipă se oprește însuși prea grăbitul soare.

„Dar asta ce-i? Culorile îmi curg în gârlă... Frică
mi-i, Doamne... Verdele-mi se strică...”

Albastrul s'a pierdut... și violetul... Mor...
O, nour, drag prieten, vină-mi 'n-ajutor..."

Însă nourul zâmbeste și aleargă după zare,
și'n aceeași clipă,
curcubeu-și pierde ultima culoare,
pe care-o ia o vrabie pe-arîpă.

REVOLTA PLANTELOR

S'a'nfipt la marginea terasamentului o pădădie,
din fire galbenă, ca fiecare,
și zi de zi privește cum acceleratele sfâșie
vădhu-albastru, prăbușindu-se demente'n zare.

„Frumos e, Doamne, să te poți mișca, să vezi întreg pământul,
s'alergi spre-albastrul munților, departe,
să simți cum se'nfiară frunzele, când bate'n ele vântul,
pe scurt: destinu'n toată lumea să te poarte,” —

constată pădădia,
iar macul de alături
își pleacă pălăria
și doleanța o transmite
cochetei mături,
iar mătura, la rândul ei,
îi turbură fasolei adormite
siesta, să-i comunice imediat celei
mai bune-amice că'n curând o nouă eră
va'ncepe și că blonda pădădie,
cuprinsă de-a voiajurilor nostalgie,
ar vrea să sboare'n stratosferă.

Nici n'a trecut o zi, și 'ntregul continent *)
...e'n freamăt: toate plantele
— stejarii, palmierii, brazilii, elegantele

*) ...să-i trecem sub tăcere numele, indiferent
de ce vor spune mai târziu, în manuale,
pedanții comentători ai 'ntâmplării epocale,
pe care o narăm...

ferigi, ciupercile, sinistra mătrăgună,
tutunul, varza, morcovul, ridichile de lună
etc. etc. — au aderat
la punctul de vedere exprimat
de păpădie.

„E pur și simplu tiranie
să fii etern legată de acelaș loc,” —
susține dârz răchita, —
„când orice dobitoc
își mișcă unde vrea copita.”

„Așa e!” — urlă castravetele,
— „Noi vrem picioare!” —
se'nfurie flegmaticul dovleac,
sătul de-atâtea băi de soare.

Discretele
zoréle tac
și'n gândul lor, pe care, diplomat, l-ascund
în creerul fragil de vegetal,
pe-albastrul fund
brumat de pal
caliciu,
susțin că-i „... tot un drac
de ai sau nu picioare!”

„Adevărat supliciu
să stai mereu în baltă,
deavalma cu brotacii!” —
afirmă papura înaltă,
iar ochiul-boului, vulgar,
înjură de toți dracii
și-l secondează — cine-ar crede?! — pudicul mărar.

„Greva foamei!” — murmură stejarii'n barbă;
ca s'arate ce subțire-i e obrazul,
„Greva foamei!” — cere prazul;
dela frasin pân' la iarbă,
„Greva foamei!” — e parola generală,
pentru care socul, ca să se-afle'n treabă,

din bobite-și cheltuiește stropul ultim de cerneală.

Plictisită de scandal, natura 'ntreabă:

„Vreți picioare?”

— „Vrem picioare!” —

îi răspunde-al plantelor popor,

iar natura, resemnată,

își șoptește: „Doamne, fie voia lor!”

... și, pe dată,

unanim un chiot pân' la ceruri se ridică:

bucuria plantelor e mare,

căci, în fine, le-au crescut și lor picioare.

Nebuni de fericire că utopica speranță

li s'a 'mplinit,

întâiu cu frică,

apoi cu siguranță,

din codru toți stejarii au ieșit,

cu fagii după dâșii, la plimbare,

iar din parcuri, în agale promenadă, —

ram la ram cu salcia pletoasă,

sgomotoși, platanii se 'mbulzesc la stradă.

Cartofii au plecat la mare,

a broaștelor mătasă

descinde la oraș, intrând în cafenele, —

și'n ziare

întreaga lume a citit

că verzele au invadat tramvaiele municipale,

că papufa preferă avionul,

că volbura s'a instalat

în sere, isgonind suavele

produse ale florei tropicale,

că firavele

pansele

au găsit

cu cale

să se 'mbete

și că napii s'au cam dat la fete.

Însă . . . pe 'nserat,
 iată că trei verze-au leșinat
 și cumpliți fiori
 au cuprins vre-o zece
 morcovi grași și bălăiori,
 căci căldura a 'nceput să-i sece;
 Doamne! strașnic ar fi vrut să bea
 un strop de apă rece —
 dar, vezi, asta nu se mai putea,
 căci rădăcinile — uscate —
 s'au transformat — dar toate, toate! —
 în virgule și semne 'ntortochiate,
 buchii și glagoare,
 interpuncții de 'ntrebare,
 exclamare,
 și-alte bazaconii
 scoase de prin dicționare.

Vai, ce catastrofă! *)

E bolnăvă păpădia
 — prazul spune: „Soro, gălbinare!” —
 și-o ciupercă și-a pierdut în îmbulzeală
 pălăria;
 verzele, nebune,
 se desbracă'n pielea goală;
 la o cafenea, tutunul
 a 'nceput să 'njure cu măraru și alunul
 că de vină's păpădia și cu macul:
 „Ducă-se la dracul!
 Ei au pus la cale
 chestia aceea că ne trebuie picioare!” —
 și, cuprins de indignare,
 napul — deh! sanguin . . . —
 și-a luat bastonul.
 „Hai cu toții,” — spune, — „să-i turtim fasonul!”

Tăbărind asupra bieteii păpădii,

*) S'o descriu, mi-ar trebui
 o carte 'ntregă, nu o simplă strofă . . .

harști! i-au tras o mamă de bătaie,
de-au făcut-o tot cucuiu și vânătaie;
macul — că era mai tont... —
s'a ales c'un simplu ghiont.

După asta 'ntreaga plantelor trufașă nație
iată că trimite la Natură-o delegație,
ca'n genunchi s'o roage să le dea iertare:
„Maică bună, noi nicicând nu vom mai vrea picioare!” —
și s'au pus pe tânguit
(păpădia ... mai ales!) —
„Ah!” și „Ah!” și „Vai!” și „Vai!”
de credeai
că sfârșitul lumii a venit.

Atunci Natura, marea,
veșnic înțelegătoarea
Natură, s'a 'ndurat
și copiii și-a iertat —
ca să fie toate
Domnul cum a dat.

Fabula morală n'are,
dar și-o poate face fiecare ...

Cernăuți, la 17 Julie 1939.

DIALOG INEDIT ÎNTRE DON QUIJOTE DELA MANCHA ȘI SCUDIERUL SĂU

Doi călăreți se iviră de după o culme. Caii lor mergeau la pas
(e de notat că unul dintre cai era măgar...). Soarele
prăjea drumul pietros și cerul se credea fântână,
întunecându-și în consecință albastrul.

Unul din călăreți avea pe trupul său osos, înalt, o armură, iar
celălalt se simțea mai comod într'un leibăraș de
culoare problematică.

Cel înalt călărea pe-o iapă roșcată, ca și stâncile dimprejur, iar măgarul celuilalt semăna cu stăpânu-său. Cei doi oameni continuau o convorbire începută de vre-un ceas.

-- Stăpâne, eu zic că ești mare... Mâna Domnului îți va ajuta să învingi pe toți dracii și geniile rele. Și atunci tristețea ta se va preface în curcubeu de bucurie.

Cel înalt zâmbi și-i răspunse, prefăcându-și într'o ploaie de lumină ceșturile feței:

— Tu ești un vrednic scudier, dragul meu Sancho. Numai că n'ai citit destul și ești cam prost, ceea ce nu e însă păcat. Când ne vom întoarce victorioși, îți voi pune la dispoziție biblioteca mea și înțelepciunea cavalerilor se va pogori și asupra ta. Eu sunt luptătorul pentru dreptate, și gloria omenească nu mă atrage. Bunătatea isvorăște din sufletul meu și oamenii n'au de unde să mi-o dea. Bietul meu Sancho! Ce naiv ești! Gloria va crește din mine ca o floare de argint. Ceilalți mă vor invidia și-mi vor spune „Nebunul!” — ca prietenul meu, bărbierul. Din mine, Sancho, isvorăște strălucirea, ca sângele din trupul martirilor lapidați. Toți ceilalți sunt reflexul meu. Cu mine va muri o lume. Cu fiecare om moare o lume. Numai că lumea unuia e mai frumoasă, iar a altuia mai urâtă. Cine a fost nebunul, care a spus că lumea este una? Lumile sunt milioane și milioane. Da, da, Sancho, și nu căsca gura ca bravul tău măgar când sbiară! În orice vietate, dela țânțar până la elefant, e câte o lume. Ai omorât un țânțar, și ai distrus un univers. Gloria, iubitul meu Sancho, o poate năzui numai acela, care vede totul mai frumos. Pentru asta trebuie să ai încredere în tine însuși. Uite: acum am scuipat. Oprește-ți măgarul și privește. Vezi în nisip strălucirea aceasta diamantină? E scuipatul meu. Razele soarelui îl fac strălucitor.

— Da, mărite stăpâne! E ca un diamant.

— E astfel, fiindcă a fost scuipatul meu, și razele soarelui l-au înobilat. Meditează, bravul meu Sancho, meditează! Asta e mama înțelepciunii.

Cei doi călăreți pomiră mai departe. Albastrul cerului era tern și peisajul terestru arid. Umbrele consumau în mers culoarea roșcată a drumului.

Deodată, călărețul cel scurt se opri și scuipă. Vru să vadă strălucirea, însă nu erau decât niște stropi murdari, înclieiați în colb.

Cel înalt surâse trist și spuse:

— Vezi? Eu am scuipat pe nisip. De aceea strălucea. Tu ai scuipat în colb, și scuipatul tău s'a prefăcut în glod, scumpul meu studier! N'ai avut încredere, și providența ți-a aruncat saliva în gunoiul colbului. A mea a fost condusă pe nisip. Sancho! Sancho! Mi-e teamă pentru gloria ta!

Cel scund și gras vru să spună ceva, dar cel înalt o și pornise la galop, căci zărise pe culmi, în bătaia soarelui, morile de vânt.

COMENTARIII LIRICE LA POEME ÎNTR'UN VERS
DE ION PILLAT

Domnului
BAZIL MUNTEANU,
pentru o mare înțelegere românească,
omagiul desăvârșit
al lui
-M. S.

O frunză murmură'n pădure și, în curând, întreaga pădure va cânta; ciobanul culege o stea și valea s'a acoperit cu aur; dar toate oceanele vuiesc într'un singur atol; cerul poate fi într'o unică privire. Iată, deci, ce sunt comentariile și ce poemele într'un vers.

POEMUL INTR'UN VERS

Un singur nai, dar câte ecouri în păduri.

Și câte noi sonanțe în crudul verde-al serii
din fiecare frunză, când liniștea ți-o'nduri
ca'naltele coline, pe care tac oierii.

PĂSTORUL MĂRII

Copilul gol mai cântă din fluier la delfini.

Nereu în mълul verde coralieri visează
cum s芒nger芒 pe valuři — și plou芒 cu lumini
de-azururi liniștite ca marea la amiaz芒.

IMBR芒TIȘARE

Suia o vi芒芒 de-aur pe negrul chiparos.

Luceaf芒ru! — pe frunte, pecetea veșniciei;
umbreau pe umeri芒ripi și laurul brumos
creștea solemn pe creștea tristetea bucuriei.

PAN

Prin frunza rar芒 șapul priveștea, faun trist.

Il am芒geștea'n haturi sulcina am芒ruie
și cimbrul bate larguri spre cerul de-ametist,
din care'n alte ceruri miresmele mai suie.

SVON

E roiul de albine satu numai amintiri?

Curând — ce-aproape-i ora! — va trece peste soare
lucefărul de seară, cu stranii licăriri,
să-mi aburească geamul cu brumi prevestitoare.

STELĂ FUNERARĂ

O umbră joacă ramul pe piatra unei umbre.

Pornind din vechi adâncuri, pe creștete ne-adie
apropiata seară și largi azururi sumbre
alină'n ape moarte conturul tău, vecie.

STELĂ DE IVIIN

Cu plâns și răs de mască în mâini, nepăsător.

La piatră pui urechea, uimit s'ascuți cum bate
prin sterpele milenii o inimă de muritor
și'n ea surprinzi ritmată întreaga ta eternitate.

GROAPĂ NOUĂ

Pășește lin, drumețe, pe moartă să n'o scoli.

O toamnă lungă fumegă'n văi atât de stranii...
Pornesc prin cimitire ai veșniciei soli
și din adânc te chiamă, cu visurile, anii.

STELĂ DE DANSATOARE

Cu vâlul tras pe față, se depărtează stând.

Luminile o scaldă în boare de auroră
și'n muzica înaltă coloanele vibrând —
ne retransmit prin piatră imaginea-i sonoră.

TRUP DE FATĂ

O salcie mlădie cum e tulpina ei.

Amiezile o plouă cu-argint și depărtare, —
și-ai vrea s'o strângi în brațe, sărutul să i-l iei
din fiecare zâmbet înrouat cu soare.

DORINȚĂ

Iubire, nu fii veșnic al inimii tăun.

Te-ai risipit în floare, ca serile de 'ncet,
și'n pulberea aurorii din rouă te adun,
ca'n soare să te svântur — uitare și regret.

COLORI

Zambilele, nori vineți, și cerul flori purta.

Din miriști, Papageno pâdea un fluture
cu brumi pe-aripă, care în cale îi tot sta, —
colorile-i de aur pe mâni să-și scuture.

ÎNTÂLNIRI

O piersică pufoasă și fraged un obraz.

Invidios, salcâmul se-agită inutil!
și-un măr sbârcit ca nuca mai face strașnic haz,
în timp ce toamna vine, ca vulpile, tiptil.

VEGHE

La gura sobei gândul, tovarăș călător.

E-un viscol fără margini și-albastre licăriri
de vis te 'ndurerează mai crâncen, dar pe stor
se stinge seara calmă de veghe și-amintiri.

PASĂREA DIN BASM

Sburau fasanii de aur în focul din cămin.

Pe creștet coronițe piticii le-au adus
și gnomii bat în palme, când pajerele vin
cu umbre și cu visuri din țările de sus.

IARNĂ

În zare zurgălii de sănii ... Suflet nins.

Oglinda aburită îngână moi lumini,
de umeri negre âripi ca negura s'au prins
și-amurgul lopătează veciile'n grădini.

ARTĂ POETICĂ

Nu vorbele, tăcerea dă cântecului glas.

Cutreeri singur seara, un soare-ascuns să vezi,
și, culegând luceferi, pe mână ți-a rămas
o pulbere ce 'ngână lumina din zăpezi.

AMURG

Iubirea ta m'ajunge cu umbre tot mai lungi.

E-o veșnicie falsă în fiecare clipă,
dar mă rechemi din noapte, ca'n moarte să m'alungi
în timp ce-amurgul bate o ultimă âripă.

MELANCOLIE

Foșniră împușcate lungi âripi. Dor târziu.

Căderea lor te-oprește la mijloc de cărare
și-un chiot mai străbate amurgul fumuriu,
prin care-aleargă ploaia — a vis și depărtare.

LOGODNĂ

Pe mal un singur paltin, pe ape doar o stea.

Fecunda 'mbrățișare învolbura pe mări
lumina dimineții, pe care-o prevestea
vântreaua fluturată de vaste depărtări.

PASĂREA MĂRII

Un nor de taină zboară pe-o insulă'n amurg.

Lucește-o clipă'n aripi suava 'ntârziere
a soarelui pe valuri și-apoi în mare curg
însomnorate fluvii de noapte și tăcere.

CALEA NOPTII

Prelungul drum al lunii pe mare până'n zori.

Ciobanul nostru chiamă din pajiștea de stele
mioarele-așteptate de strașnici negustori,
cari să le 'nchidă'n carte, ca bani să ia pe ele.

MARE SUDICĂ

Pe mări de micșunele ning pescărușii fulgi.

În valuri clare, corăbii scufundate . . .
Adie vântul larguri și-ai vrea din mâl să smulgi
vântreaua grea de aur și de-adâncimi ciudate.

INSULĂ DE MIRODENII

Mireasma ei pe maluri venea, ea niciodată.

O simt și-acumă'n sânge și par'că-i mai aud
prin ploaie fremătarea atât de-apropiată,
că-mi scutură pădurea pe frunte ramul ud.

NAVIGATORII

Pe zări amurgul singur cu dorul lor pustiu.

Meduzele brumoase'n luceferi cum se-aprind
și 'nalță'n dulci coline oceanul vioriu...
Corăbierii țărml în vis de-l mai cuprind!

MARINARUL

Din larg zăream pământul, pe țărml privesc în larg.
Cu tine-aștept acuma o nouă dimineață,
să plec spre țărml magic și soarele'n catarg
să-mi fluture demența vântrelelor de ceață.

TRECUTUL

În ochii verzi porți marea spălată de furtuni.
Te duc adânc în mine și'n inimă te-ascund,
dar totul e zădarnic: din amintiri te-aduni
ca umbra'n ceruri fără lumini și fără fund.

PLAJĂ

Nisip, talazuri, spume și scoici — tu, nicăieri.
Pe unde trece valul, eu urma ți-o mai caut...
Sunt muzicantul, care descoperă'n tăceri
suava notă stinsă a unui magic flaut.

TINEREȚE

Pe frunza toamnei pasul sfios al căprioarei.
Adulmecând-o'n ploaie, răsună-un pocnet ud.
O'ngenunchere... Sânge... Lumină stinsă... Oare-i
stejarul, care plânge, oftatul ce-l aud?

APĂ NEÎNCEPUTĂ

Mi-ai dat să beau din cană iubire de isvor.

De ne schimbam în piatră, cu luciul frunții noastre
sfidam eternitatea — și-al pietrei clare dor
ne-ar fi'nălțat la ceruri prea triste și albastre.

DESAMĂGIRE

Ai spart oglinda: chipul din țândări nu-l culegi.

Din bruma, care arde în sticla depărtată
luceferi moi de apă, tu nu vrei să-ți alegi
decât lumina frunții: privirea însetată.

SEARĂ LA VORONEȚ

La sfinții'n zugrăveală, amurgu'ngenunchia.

Luceafărul de seară cu plugul da pe sus
și se sfărma lumina grăunțelor de stea
pe umerii Mariei și-ai Domnului Isus.

VECERNIE

Ca stropi de ploaie toaca, și clopotul furtună.

Isus, pășind pe valuri, dă serilor de știre
și-amurgul din zăvoaie azurul și-l adună,
Mariei să-i aștearnă culcuș de adormire.

HERACLIT

Priveam cum fuge ziua pe apele ce curg.

Nisipu'n mână, totuși, te uită cum rămâne:
colina-și înstelează luceferii'n amurg,
anticipând, regală, aurorele de mâne.

TIPAR

Nisipul poartă încă plăpândă urma ta.

Atolul cum cuprinde în valu-i mort o stea —
pe dunele de aur lumina-și fremăta
superbele-i acorduri, ca tu să treci și'n ea.

ARTĂ POETICĂ

Iubiri, dureri, amurguri: un vers în scrum de ani.

Inmugurește, calmă, singurătatea'n drum,
ca Miorița'n fluier la seară și ciobani.
Viața să ne-o'nchidem și să visăm de-acum.

PORTRET

Durerea cu ochi negri sub păr. Ozi mai alb.

Trecutul mă îndeamnă să răsfoiesc în scrin
caiete vechi cu versuri și-un trandafir rozalb...
Le-oiu arunca la noapte în focul din cămin.

FLOAREA VREMII

Pe pajiști stânjeneii, în suflet toamna iar.

Incerc în nău un cântec, dar par'că el răsună
a moarte și uitare — și-atunci aud cum iar
necunoscutul corbii în horă și-i adună.

STOL COBORÎT

Cad frunzele, pământul e plin de rândunele.

O primăvară-i, totuși, pe care-o mai adii
din inimă și lacrimi în versurile mele, —
și soarele-mi zâmbește ca'n vechi copilării.

MURMUR ETERN

In golul scoicii marea; în suflet nemuriri.

Nisipu'nsomnoreață cu vis coralierei
și-albastre Polinezii rechiamă'n amintiri
foșnirea stînsă, care agită palmierii.

DARUL

Dă-mi pacea înserării pe care-o ții pe mâni.

E timpul s'ascultăm, cu lumina din livadă, —
pămîntul cum vorbește cu stelele'n fântâni —
și-apoi, pe umeri, noaptea ca moartea să ne cadă.

POETUL TRĂDAT

Un vers cu plâns de ape, când îl credeai cleștar.

E-amară voluptatea din depărtări să vezi
cum cade curcubeul brumos pe-argintul rar
al culmilor cu soare și veșnice zăpezi.

VĂSUL LOVIT

Urciorul crapă, suflet rănit, de plânsul gol.

Căci lacrimă de unde, când plânsul lui a fost
cădere de luceafăr în voluțiuni de-atol
însingurat sub valuri triste și fără nici un rost.

BELȘUG

Am întâlnit azi toamna venind în car cu boi.

Pe'nvălurate liniști, — cu secerea în brâu
Isus ca'n Galileea trecea prin lan cu noi,
s'arunce peste ceruri întâiul spic de grâu.

CASTANA

Din ghimpii amintirii trecutul l-am cules.

Cu nouri grei de miriști și ploi întârziate,
te-aduc prin vis, te flutur prin somnul meu ades
și-ascult cum veșnicia în orice clipă bate.

DRUM DE NOAPTE

Ne învelise luna în colb de amintiri.

Simțeam alături umbre și țarini largi de vis
cum fluturau demența'n târziile-amăgiri, —
când seara ca o rană pe irimi ni s'a'nchis.

NOCTURNĂ

Mai știi în noapte plopul cu luna, galben cuib?

Ce platoșă superbă pe țarini vaste zarea,
dar haide armăsarul cu jar să mi-l îmbuib
și-atuncea cuceri-voiu în palmă depărtarea!

CASA COPILĂRIEI

Sub lună casa albă: o piatră de mormânt.

Ce depărtați sunt teii cu foșnet înstelat,
când ploaia lor de frunze mă'mprăștie în vânt
sub cerul, peste care odată am urcat.

MENIRE

Un clopot peste lanuri și vremuri, te cheama.

Îți alegeai din grâne netrebnică neghină
și'n fiecare dangăt viața te ritma
din lutul aspru, care — murind - :ânta'n lumină.

REÎNTOARCERE

Am pribegit cu zeii, la oameni să mă'ntorc.

In marmură îmi bate, ca sângele, trecutul,
dar lacrima zădarnic din piatră'ncerc s'o storc:
s'a risipit în mituri și'n ceruri'nalte lutul.

ASEMĂNĂRI

Viața-i fum — și fumul căminului ți-e drag.

Mi-i dor de-o iarnă lungă, sfâșietor de calmă,
ca'n stinsele amurguri să mă re'ntorc pribeag —
și lacrima târzie să ți-o culeg în palmă.

PĂRERI

Brotacul: frunză verde; sitarul: frunziș mort.

Furnicile-mi resfiră în pagini poezia
și-albinele îmi fură culoarea, care-o port
cu soarele'n amurguri și'n tril cu ciocârlia.

AMURG ÎN CRÂNG

Albinele luminii prin frunze se jucau.

Atunci, o ploaie verde'n obraji te aburea;
pe-oglinzi târzii ca seara, cad brumi, polen să-ți iau
pe frunte răsuflarea, să te'nstelez cu ea.

CASĂ LA BALCIC

Și sufletul și casa mi le-am deschis pe mări.

Din Dunările țării orgolios mă chiem —
totală dăruire de clare depărtări
în valuri legănate cu ritmuri de poem.

FATĂ LA FÂNTÂNĂ

Coboară, legănată, din frizele grecești.

Cu amfora pe umăr, ca pinul pe colină...
Să-i dai pe fruntea clară sărutul te sfiеști
și-i torni pe mâni fântâna cu magică lumină.

TURC BĂTRÂN

Iși numără mătânii de-o mie și-una nopți.

Și-a pulberat atâtea răsboinice elanuri!
Acuma-și soarbe gingiria și roade sâmburi coпți,
visând de paradisul cu hurii și divanuri.

MĂGĂRUȘ

Stă cu urechi pleoștite, jupitul înțelept.

Ascultă'n amintire, deși-i atât de mic
și de-oboseală cade cu botu-i negru'n piept:
visează Rusalimul cu ramuri de finic.

CIMITIR TĂTĂRESC

Prin pietre ceruri albe și marea'n zări, argint.

Ingenunchiez ca soarele'n iarba din cărare,
cu mânilе-mi umile netemător s'alint
nostalgicul trecut și viața viitoare.

GOLFUL

A strâns albastru'n brațe și-l leagănă mereu.

Pătrunde'n unda aspră luceafăru'nserării.
Atunci, pe țarmuri trece necunoscut un zeu
și cântă blând în valuri din naiul depărtării.

CAMEE

Prin piatra străvezie ca un talaz; Sirena.

În smârcuri o așteaptă frumosul pământean,
dar largul o rechiamă și valu-i duce trenea
de algă azurie și'nsângerat mărgan.

DRIADA

De trunchi lipești urechia s'auzi cum plâng și azi.

Mă turbură țărâna ce-o simt uitată'n tine!
Te vreau mai înălțare, dar tu robit îmi cazi
cu luna la picioare și moartea nu-ți mai vine.

MARE PĂMÂNTEANĂ

Desfășurarea verde a grâului din zări.

Corăbieri, copacii amurgul și-l plutesc
pe-o mare fără țarmuri și fără depărtări.
Călătoria serii cu stele mi-o plătesc.

CIOCÂRLIA

Din praștia câmpiei lumina cântă sus.

Zâmbind copilăriei, pe grâie revărsată,
se-oprește s'o asculte din mersu-I'nalt Isus —
și-i dă să bea azurul din palma-I sângerată.

NORII

Albastru clătinate, aeriene culmi.

Ciobanul doarme și turmele-și visează
spre zare cum le mână vergilienii ulmi,
să urce spre azurul halucinat de-amiază.

POPOR NOMAD

Cu norii și cu vântul porneam, pământul sta.

Noi nu vedeam în aspra cuceririlor înfrigurare
că'n stepe depărtate cu seara ne-adăsta
sub adormiți luceferi o altă depărtare.

POPOR NOMAD

Foc, stins, cort strâns, pustiul și pulberea plecării.

Trecutul drag aici rămâne, dar iată cum în zare
elanul deslușește prin umbra depărtării
belșugul laptelui și-al mierii din țara viitoare.

SCLAVE

Femei cu trup de noapte și miez de soare-aprins.

Ingenunchiați la focuri, ei fremătând privesc
prin măgura de danțuri în ele cum s'a'ncins
îmbelșugatul ritm al plantelor când cresc.

POPAS

Proptiți în lănci, cu hățul pe braț, la focuri mari.

Lumina-și sună úmbrele, par'c'ar fi cuvinte;
poporu-așteaptă zorii cu stinse zări, pe cari
să-i treacă prin legendă, cu soarele'nainte.

DESCĂLECĂTORII

Intâiul fum de sate și'n vale glas de câini.

De-abia-i arat pământul, dar oamenii-l sărută
adulmecând de-acuma aroma primei pâini
și coasa'ncep cu toții în gând să și-o ascută.

CRĂCIUN

Se-oprise steaua, tânul în staul strălucea.

Dar se'ntrista Maria, simțind în ea ciudat
că magul cel mai tânăr departele-aducea
cu fraged iz de moarte în darul aromat.

ARTĂ POETICĂ

Din teascurile vremii plâng lacrimă de vers.

Mai pură-i ca amiaza cu soarele imens
și'n ea rezum ideea cu 'ntregul univers,
ca'n urmă — snob — să-i aflu un oarecare sens.

ZILE ȘI NOPTI

Trecură ciute albe și 'ntunecați ogari.

E vânătoarea asta sălbatecă și crudă
și-amurgul plin de sânge-i împroașcă pe hăitari...
La urmă numai moartea prin zări o să ne-audă.

HANUL VECHIU

Cu zeghea amintirii la foc de cărăuși.

Cu umbra ta albastră mai beau din vinul serii,
cum mi-l turnai pe vremuri, când nu bătea la uși
singurătatea stearpă cu degetul tăcerii.

PREVESTIRE

În codrul numai muguri un sunet de topor.

Stejarii cad cu fruntea în umeda țărână
și-ecoul îmi aduce amurgu 'ntristător
al sângelui ce-mi curge lumina lor pe mână.

COPILĂRIE

O jucărie spartă, găsită într'un pod.

Mă regălesc mai singur ca Robinson pe stâncă . . .
Un șoarece ascultă cum alții iarăși rod
tăcerea ca oceanul de-opacă și adâncă.

TOAMNA COPILĂRIEI

Mireasmă de gutuie într'un iatac bătrân.

Alin pe tâmpla caldă zăpezile de mâne
și-adulmec boarea dulce a cimbrului din sân,
când seara m'argintează cu bruma ce rămâne.

PĂRĂSIRE

Pe orice cărăruie dau iarbă amintiri.

Trecutule, deasupra-ți fermecătoare punți
se-aștern, pe când lumina târziilor iubiri
se risipește'n pajști, în frunze și pe frunți.

CONAC DE ALTĂDATĂ

La scări părăginite de suflet, surugii.

Atâtea miriști goale și-o toamnă-atât de lungă —
și dă târcoale bezna cu negrele-i urgii.
Cu pocnetul de pușcă, pândarul o alungă.

SINGUR

Prin pulberea de aur ca toamna în zăvoaie.

Amiezi brumoase'n frunză . . . Ascultă . . . A sunat
singurătatea zării și-a mea, târziu, — și-o ploaie
albastră-mi bate'n frunte frunzișul luminat.

VEVERIȚĂ, TOAMNA

O frunză roșie suie pe ramuri, alte cad.

Imbrățișând amurgul, culegem în priviri
apropiata seară, ca printr'al vremii vad
însingurați să trecem cu steaua'n amintiri.

POETUL

Stă încărcat de versuri ca toamnele de rod.

Pe frunte luna moartă ca pe-ape-a luminat
cu sărutări de seară și tristul voevod
își lasă fruntea 'naltă pe lutul înghețat.

VÂNĂTOARE

In zori prin ceața roză un sunet surd de moarte.

E-o turbure lumină pe coarnele de cerbi
și ploaia risipește mătăsurii moi, departe,
ca'n basme, peste cornul vânătoresc și ierbi.

INIMA

O viață 'ntreagă bate la poarta liniștirii.

Te-aștept să vii prin ploaie, cu bufnița pe umăr;
vom asculta 'mpreună cum șoptele-adormirii
mai cântă'n miriști. Stelele 'ncep să mi le număr.

TEMPLUL ANTIC

Incremeniră patru coloane, cerul, marea.

Simfonizând în harfe elegiacul mit
al nimfei, peste care mai plouă aur zarea,
vântreaua bate muzici în valul adormit.

MARMURĂ GREACĂ

Sub cuta caldă-a pietrei simți trupul unui zeu.

Auzi un murmur tainic prin veacuri cum străbate
și clopotele-albastre îl flutură mereu
prin lutul cald al țarnei și'n ierbile 'nserate.

FRIZĂ

Strunindu-și calul, sare prin veacuri nemișcat.

Eternitatea, însă, a 'nceput pe zeu să-l doară
și simți că-i oboseală în brațul încordat:
ca om s'ar da din nou vieții, numai ca să moară.

FRIZĂ

De când îți legi sandala s'au deslegat milenii.

Dar meșterul mai doarme și piatra plânge'n soare,
când flacăra amiezii mai flutură vedenii
de sânge și de aur pe vasta depărtare.

FRIZĂ

Pe piatră stau eroii, în ea dorm zei ascunși.

Lumina'n vis i-asmute și-i plouă înstelarea
pe umerii târzii de lună. Tu-ascultă cum pătrunși
de apa morții, calmă, în piatră-și cântă zarea.

PĂSTORUL

Cu fluierul la gură cum tace, codrul cântă.

A curs vîind tăcerea'n șiștare de azur,
dar seara o re'ntoarce la fagi: lumina sfîntă
a păsării măiestre vâslește împrejur.

SAN FRANCISCO NEL DESERTO

Din cerul apei moarte cresc seara chiparoși.

Mai văd pe sub amurguri, încununați cu laur,
rugându-se, umilă, o ceată de leproși —
și-o 'ntreagă seară curge în rănile de aur.

STĂPÂNUL MĂRII

In plasa lor pescarii au prins un zeu străin.

S'a sbuciumat adâncul înfuriatei mări,
dar el a liniștit-o cu semnul mâinii, lin, —
tălăzuind furtuna spre alte depărtări.

SÂNGELE VIETII

Ca vremea nu se-oprește, ca moartea nu-l aud.

În trunchiu mai cântă dulce pământul întristat
și-o ciută paște soare'n frunzișul încă ud
de rana stelei, care aici a 'ngenunchiat.

BUCOLICE

*Domnului
CAMIL PETRESCU,
prietenul mare
al celor tineri,
spirit de neconformistă luciditate,
creator de noi valori românești,
devotamentul respectuos
al lui
M. S.*

I.

Tânăr pom!

Când pe umerii frunzoși îți cade rouă, o dulce 'nfiorare
te cuprinde și'n mătăsoasa păloare de lumină,
care te plouă, sângele roadei viitoare trunchiul ți-aprinde.

Albine, blânda lumină pe-un fagure de-amurg.

Tu-i pregătești țărâni raiul cu ploii de primăvară;
serile vin la umbra ta, ca la un tânăr Isus.
Haitele-adulmecă izul de cerbi la trunchiul mai svelt
decât a fost mângâietoarea mână care te-a culcat
în luminata țărână. Păsările-au sculat aburii sulcinei
spre-un cer de legendă. Sfântul soare-a suit din izvoare
ceruri de palide, nouroase amiezi. Tânărul pom privește'n
ploioase livezi bătrânețea clară a stejarilor albaștri
și pământul murmură'n ierburi dorul după sămânță.

Plimbarea noastră de noapte s'a sfârșit și morții se statornicesc
familiar în noi; să-i ținem pentru rădăcinile pomului.

Să fim înțelepți ca porumbii când zboară sub nourii ploioși;
prieteni ai serii să fim, cavaleri ai pădurii;
când steaua va sta mărturie, să ducem stejarii pe mături,
în solitudini înalte să creștem cu zările lor peste vis
și ciobanii ne vor aminti în fluier ca despre-o moarte'n pădure;
neguri... imense cum vin și'n ele intrăm solemn,
făcându-ne cruce; capricornul de veghe lovește'n cremene;
copilăria trece prin frunzele-albastre și sângele nopții e cald
în fagii cari mor sub secure; sub pasul ciutelor
sună clopote mici. O pajură cu ochiul verde tulbură
frunzișul serii, pe când din bezne lupii urlă'n urma cerbilor
pierduți sub zarea obosită de luceferi; — tac oierii, ca'n
mănăstirea
de lumină să cânte îngeri nevăzuți.

Tânăr pom!

Îl văd cum crește din verde lumină, ca apa îi curge
 pe umeri frunzișul, cimbrul umbros și plăcuta sulcină
 i-adiie depărtate dumbrăvi și'n neguri îl chiamă feriga
 cu dulcile-i otrăvuri de verde lumină. Șerpii albaștri
 și roza auroră scutură zarea, stelele cad în pălmile lui —
 și le soarbe; soarele scoate din verdea pădurilor ciutură aburii
 noptii,
 grei de mireasmă amară, iar melcii își urcă pe fagi și mesteceni
 argintul. Sunt răsărituri mari în văile lumii!

E-o seară foarte veche, de cine-știe-când, în care-adoarme,
 calmă, o leneșă livadă; nourii mai au o lumină și anii se-adună
 în jurul pomului; par'c'ar fi ciobani veniți dintr'o lungă ploaie—
 sau niște cuvinte strânse 'ntr'o carte; cersitorii de lângă
 cimitire-și
 juipoaie rănile de-argint. În ascunzișul cărților curge-o apă
 albastră.

Ploaie ți-am fost, tânăr pom! Lumină și soare... Pentru
 tine-am împlânzit
 umbra serii într'o caldă mângâiere. Împreună am fost o unică
 singurătate. Tu, țărna și veacul; eu, munte după furtună.
 Zăpezile'n cântec
 mă sună; șoimii fruntea nu mi-o umbresc; azurul, umerii aspri
 și-l cresc.
 în seară cobor sub frunza ciobanilor, odihnitoare mă cuprinde
 zarea,
 aprcape mi-i toată depărtarea, luncile-mi îngână umbrele moi,
 de lână,
 nopțile mă spun lăudător cântec de dor peste slavă, peste moarte.

Sunt singur, totuși, cu tine. Înalt munte după furtună;
 în suflet mi-i o tăcere, încât aud cum sună rotitoarele stele
 în cerurile mele. Eu sunt peste lumi, peste toate,
 câte le gândești; sunt o imensă singurătate peste sboruri
 îngeresti.

Nici o seară nu mă mai știe, veșnicia mă leagă de roată,
 s'o duc în spinare toată până'n altă veșnicie, mai albastră,
 mai târzie; îngerii au coborât în mărăciniș, să caute 'nsânge-
 ratele

păsări de lumină; stejarii cercetează după o arătare, dar de
 nicăieri
 nu se-aude pas purtător de stele și frunzișul nu tresare sub
 nici un sărut
 de 'ngenunchiere; în veacuri fără fund, pajerele moarte sborul
 și-l asund sub fruntea pădurii; țăranii au ieșit să are anii
 și pământurile negre; ploile-au mirouns bătrânii stejari,
 dar duhul adevărului se-ascunde sub un sfârșit dureros;
 focul soarelui se pierde'n frunzișuri de ploaie bogată
 și'n asfințituri curge de tot mai sus sângele rănilor
 din palma lui Isus. Poeții seamănă cu hulubi cerurile,
 pe cari mănăstirile fumegă o vastă, suavă tăcere;
 moartea-și pregătește zările, sfinții își culeg în aur lepra
 cu bube albastre și gerurile-adie-o înviere obosită.
 Dar să coborîm în mița pământului, să-i ascultăm
 vaierul tărâmurilor din adânc, unde-amurgul
 dăinuie'n amintirea adormirii cu zăpezile viorii
 din zâmbetul născătoarei Marii; neliniștită oră!
 te-adulmecă lupii și vulpile rād în ochii barbari;
 moartea veghiază'n lumina târzie — și'n serile din mine,
 departe, Dumnezeu a 'nceput să se poarte
 deasupra apelor; de-acuma pot îngenunchia
 și muri liniștit ca o apunere'n sângele serii.

Rănila cerului rouează ca un cântec în fluierul vântului.

Tânăr pom, înțelegi că toate acestea au fost pregătirea
 zilei tale de aur? Mâne, sămânța ta va crește zări!

II.

Izul ceamnelor răspândește-o domoală veselie 'n ploaie.
 E o singurătate de rege în sărbătoreasca 'nălțare-a colinelor,
 pe cari nourii le 'ntunecă într'o albastră lumină.

Cuprinzătoarele zări, legănătoarele, desfășuratele miriști,
 nemăsuratele, stăpânitoare vi-i melancolia, ca soarele
 când își ară cu îngeri ogoarele; culcuș în șoproane, făcătorii;
 totuși, sunt lucruri mai frumoase ca dragostea.
 Pădurile 'n cari Dumnezeu vorbește cu focurile singuraticе.
 Atunci, pâclele se 'nchină cu degete aspre de lumină și ciobanul

se luptă 'n vis, el, care trecea prin auroră ca soarele; umbra
nu-i va mai cădea pe văi; se-apropie de dânsul oile și ceata
de dulăi,

dar simt alt tărâm și se duc mai departe,
că praful de stele depe ploapele ciobanului are înalt iz crud de
moarte;

se uită, uneori, la mânilor lui, pe cari lucește câte-o pată
de luceafăr umed; câinii, flecari, latră — și ciobanul ar vrea
Dumnezeu să-l dea undeva înainte de 'nceput;
pela tâmple-l înfioară o boare de vânt — nu de aici;

venea de peste pământ, unde nici îngerii nu pot, —
numai Dumnezeu de intră cu numele; și lumina-l plouă greu
peste umeri; doar aurul sterp, de promoroacă, în inima cioba-
banului,

în care joacă întunerice mari, cât o seară, cum a fost întâia oară;
să fugim de casele în cari am încuiat morții,
căci pădurile 'n sânge lupu-și coboară;

lasă, nu mai asculta la trunchiul copacilor cum timpul urcă
spre cerurile frunzișului, peste cari picură lacrimile de sânge
ale îngerilor.

Câmpenește sună carele; oamenii duc pădurile toamnei acasă.
În ogrăzi se-aprinde fânarul. Șiștarele zumzăie și hargatele au
pe mâni
miros de lapte proaspăt și cald: băieții oftează și genunchii li
se strâng
într'o dureros de dulce 'nceștere. Caii nechiază 'n ocoale.

Iată — ciobanii s'au întors dela stele!

Ceasu-i prielnic de vis... Se-adună'n amurguri

lumina, ca'n inimi. Focul strănută șagalnic

în umede nuiele. Pădurea mai dulce a ploaie răsună.

Un abur verziului pe miriști se poartă și câinii au tăcut

ca sub un sbor de pajură. Dumnezeu și-a trimis cuvintele

și nouri de fier le sună în văi cu fum liniștit. Ciobanul cel mai
tânăr

ascultă'n trecut, cu urechea la pământ, și-i răspund frații

din toate mormintele lumii. Un stârv albastru se sbate'n amintire.

Pe-așternutul de cimbru doarme-un căprior de singurătate —
și seara

mi-l doare ca o rană sărutată.

Dar să mergem prin fânețele ude,
unde lumina sub pași oboșiți se aude.

Când ciobanul s'a trezit,
fagi au venit
de s'au închinat,
că inima pământului i-a sângerat,
iar cerbii și-au început în tăcere
ceasuț de taină și veghiere;
tălângile oilor sunau neștiut,
întunecat, nepriceput;
ciobanul asculta cum trec peste șes
nourii fără nici un înțeles;
apoi, vântul a adus
dorul pădurilor de sus —
și stelele s'au dus
departe, până 'n alt sat,
unde-au găsit o frunte de 'mpărat,
iar ciobanul s'a înălțat frumos
la fața Domnului Hristos.

Dumnezeu a adormit
în mijlocul pădurilor;
pe lângă El a trecut
veșnicia, dar nu L-a trezit.

Stăteau stejarii grei de ani
la căpătâiul Lui;
veneau îngerii, ca niște țărani,
să sărute tălpile pământului;
depărtările se strângeau,
că se făceau nimic —
și Dumnezeu era atât de mare,
încât totul părea prea mic
pentru inima ciobanilor
și pentru steaua lor
de 'naltă luminare.

Moartea stă la un țarm târziu, liniștit,
unde lumina abia de bate, încet, încet;
copiii — ca niște flori au adormit

și n'au știut
că 'n inimă-un spin le-a crescut.

Ciobanii au uitat de fluier, deși melodia
mai stăruie pe buze
și-o sărută veșnicia;
visau, fără să știe,
o lumină ciudată
și târzie.

La urmă a trecut Dumnezeu-Sfântul
și L-a auzit pământul,
L-a simțit ca pe-o boare
trecându-i prin ogoare.

Vezi că Dumnezeu se ducea foarte departe,
să 'nvețe ce-i aia moarte,
se ducea la adâncurile Sale,
pe cari nimic nu lumina-le...

Și cerurile stăteau goale:
Dumnezeu nu le mai cuprindea
și nici cuprins nu le era.

Nici îngerii adevărului, nici
tăriile mai mari nu-L întovărășeau;
veșniciile s'au făcut mici
și luminile nu se mai înțelegeau.

Azururile prindeau aripi de ceață:
vestitorii întârziiau la drum:
amestecând pe ieri cu acum,
însăși moartea se schimba la față.

Dumnezeu nu s'a găsit
nici la început,
nici la sfârșit —
și-atunci s'a'rtunecat
de era ca un împărat
al negurilor.

Și-i o nouă dimineată. Pădurile fumega, albăstriu se sting
 pădurile într'o depărtată legendă. Numai pajerele-amintesc
 frunzișurile clare. Unde-i apa luminoasă a fagilor?
 Zărilor tac. Solemne măguri se poartă 'n vis. Totul a fost.
 Acuma, putem citi în cărți despre vastele seri. Dar să tăcem.

Soarele bate ca pe vechi monezi.

III.

Februarie; după-amiezile cern o moarte aurie, ca astăzi,
 peste fruntea mea obosită, pe care-a mai rămas pulbera
 umedă a stelelor. Prin cerurile palide ale ferestrelor curg
 râuri de aur și sânge spre-un fastuos amurg;
 cărțile mă invită la mari călătorii; discurile
 de patefon ridică melci de-azur spre-o floare sângerie.
 Orașul tace cu ploaia din vis; lunecă morții în nouri;
 pe ziduri se strânge jilavul mușchiu în amintirea
 pădurilor pe cari le-am trecut prin aburul soarelui;
 undeva, în imensitățile-albastre-ale miriștilor,
 un prinț lepros își adună convivii: ei beau văsduhul
 și chiuie, sperind ogarii, cari tresar în somn.

28 Februarie; ce dulce sângeră vinu 'n amurg!
 Câmpiile au depe-acuma calda prietenie-a ciobanilor
 porniți împotriva anilor; nopțile cad peste fruntea
 soarelui; pasul se-oprește sub ușă. Sărutul aminteste
 albastra tăcere a lumii, când se făcea din dragostea
 unui cuvânt; gerurile ne lunecă 'n privire toate
 cerurile unui 4 Aprilie; magice, ascunse
 cifre, ca o moarte; dar să tăcem și 'n amintirea
 lor să bem veninul nopților, ca pe-un vin, ascultându-ne
 destinul în cea mai înaltă stea a lui; fumul strujenilor
 rîșipește-amintiri pe miriști; să nu pleci sub amenințarea
 sângelui pe mâni. Doamne, câte frunze roșii! Aș putea
 colora o mie de toamne cu sângele meu; unde se-aud
 luminile? Oare nu în inima noastră? Pasărea măiastră
 își tânguie 'n sbor învierea pădurilor; împăratul
 din vale-o săgeată cu 'ntunecimile sale.

28 Februarie; nourii se-apropie de seară; imensul
 oraș lumina-și începe. Sumbrii mei prieteni, iată-ne

ca la o nouă călătorie. Căi nechează 'n stuful Prutului. Suntem împărații acéstuî ntuneric, din care se-aude mersul morților spre inima noastră. Un înger, bolnav de veșnicie, ne cade la picioare. Lumina mi-l doare pe fruntea albastră. Mi-i dor de-o largă și calmă dimineață, în care să gonim pe cai spre pădurile Cuciurului-Mare, unde să bem în bărdace răcoarea stejarilor și să ne 'ntindem ca niște ierburi la soare.

Unde ne mai așteaptă ca amiaza de dreaptă liniștea cu mierle-a pădurii din toate poemele mele?

Hei, serile-mi bat în tâmple ca 'ntr'o scândură de brad!

28 Februarie; spun — și par' că mi-au înviat fânețele din Stânca. 4 Aprilie; unde mi 's turmele?
Rău păstor! Zilele-mi tac, nopțile-mi cântă,
Albastre ploi de primăvară cu zăpezi bucovinene,
lăsați-mă să vă sărut stelele-oprite 'n gene.

28 Februarie; luminile-mi curg într'un solemn și palid amurg. Tu nu mă știi, tu nu-mi ghicești pasul umblându-mi prin visele tale.

Doamne, oare dece nopțile nu vor să ne mai știe urma prin copilărie, — și dece zările își duc spre mine toate cărările?

Ploierii se-adună tăcut, tăcut, s'asculte sub imense ceruri cum sună crengile unei inimi de lut; tăcerea-i atât de albă sub stejari, că doar îngerii i-au înțeles luminile aspre, din cari cântecul mi l-au cules; primăveri enorme, cu licăriri de mit, la margini de pădure s'au strâns însonnorate; lucesc zăpezi albastre în muguru-adormit și cerbii vin s'asculte cum inima-mi bate singură de-amurguri sub cerul nesfârșit. 28 Februarie — pădure de ploi și cerbi îngenunchiați, iar fruntea de aur le-a căzut în albastru noroiu. E o dimineață ca și cum Dumnezeu s'ar odihni pe-un munte 'n furtună de lumini, din cari răsare-o după-amiază de sângerii grădini sub vis. Și iarăși cad atâtea stele peste seara frunții mele!

28 Februarie; oare pasul tău va mai suna sub fereastră
o nouă după-amiază albastră, prin care să trecem spre seară
ca o pajură prin legendă?

IV.

Hei, ochelarii verzi! Munți de omăt nourii, munți verzi de
omăt!
Deasupra, doar cerul cu pajuri nevăzute și cai tropotitori,
înhămați la căleașca de aur a morților călători.

Mai sus — e raiul cu'ntinsul și verdele-i pomăt.
In zăre sunt nourii, munți verzi de omăt.
Pe verzile-ameziii talazuri își scaldă
aripa de sânge omul cu coasa — și caldă
se sbate'n gura vulpii cloșca de aur;
Doamne, puii ei cum se tânguiesc prin grăele grele,
iar vulpea pândește iarăși printre nevăzutele stele.
Cu pușca de-argint am plecat în zori,
ochelarii verzi abureau ninsori; căpriori
stăteau la dunga de pădure, sbătându-se.
Corbii veneau dintre coarne să le fure-adamantul.
Am avut întâlnire mare la-un hat.
Venise din serile-i Roș-Impărat.
In spânzurătoare l-au pus pe bietul Păcală —
hei! prea știa cântece multe. Pot să vă spun un secret:
Păcală era, de fapt, poet.
Visul — știți prea bine! — trebuie pedepsit.
Hoții de cai is mai puțin păcătoși.
Lupii râdeau la spânzurătoare,
Sfânta Vineri își avea ziua cea rea
și l-a ocărit pe sfântul soare,
iar Joița jelea c'a bârfit-o Miercurea.
In schimb, Făt-Frumos se veselea
că bietul Păcală — creatorul de iluzii — însfârșit murea!

Dar din vâlceaua lor albastră
și din smâncuri au venit — fetele-au fugit dela fereastră... —
cumpliți smei; totuși, umiliți și sfioși erau;
telegariii cu âripi mâncau jărat,ic,
Tândală înfulica bulci muiate'n lapte,
stelele îi cădeau ca niște muște'n mâncare

și Tândală înghițea ca la hram —
vezi, că mânca stele numai odată pe an.

Ochelarii verzi îmi aduceau tot ce voiam:
păsări de aur, cu ochii albaștri, amurguri cu turme
pe cari le mânau ciobani împărătești,
inorogi albaștri, albastre fânețe, — dar peste toate
curgea ploaia verde-a ochelarilor verzi.

Păcală murise. Din hoitul lui aburea poezia —
alcoholuri rare, pe cari doar zeii le beau.
Păunii au venit să-l acopere cu largile lor cozi,
iar oamenii încremeneau ca niște irozi
la vederea capului de profet! Scorburile plângeau cu sângele lor
de dimineață, ascuns în cele mai tainice vine.

Smeii jăluiau, ei, oprimații, batjocura tuturor babelor,
cari — stând după horn — speriau copiii cu cavalerii
întunericului, înstelați pe umeri și-având noaptea cea mare
în ochi.

Făt-Frumos râdea și pupa toate fetele — că alta nu știe,
de era'n prostime răs mare și mare veselie.
Păcală: după moarte ca un munte'nconjurat de neguri —
el, de care toți tonții râdeau cu gura până la ureche.

Orașul dintre cețuri! Cernăuți... Prin livezile de piatră
toamne fumurii se pierd; îngeri palizi de lumină visul
cerului și-l poartă prin albastre ploii de Prut înegurat
și fumul cartierului industrial — și vine zeul câmpiei,
cu plete de ploaie; străzile miroasă deodată a țărână și cimbru.
Hei! Jidovi bătrâni și blânzi vând sulcină la teighele; hamalii
descarcă la gară snopi de soare; Liviu Rusu, Rudd Rybiczka,
Leon Topa și cu mine mergeam pe marginea liniei ferate:
un tren
de marfă aduce câmpiile Cuciurului-Mare; ce solemnă plim-
bare!

Amurgul risipește liniști de aur pe Weinberg; în fabrici imense
stau nopțile și Prutul ascunde'n luncile albe silvanii;
la noapte, luna-și va revărsa apele'n lumina electrică
a străzilor; și, totuși, vom veghea pentru Doctorul Faust;

să fim în ploaia amurgului iubitori, prieteni! — sau alții
ne-au ucis și suntem morți într'o familiară plimbare dumi-
nicală?

Da! Noi am omorît fagii albaștri și sângele lor ne curge
mereu pe mâni — și ni-l ling cerbii îngenunchiați
într'o amintire, ca'n tinda unei biserici.

Prietenii s'au dus în case. Doamne, cât de singur am rămas!
Totuși, minunată mi-i singurătatea. Spăl stelele'n sudoarea
frunții mele. Ascult somnul pământului. Oamenii cu păr albastru
se plimbă sub cimitir. George Drumur duce la Horecea-Mâ-
năstirii,

Nr. 75, o inimă cât soarele. Hei, unde ți-i seara, Leon Topa?
Ziua ta e dureroasă. Da, vei sta odată pe malul unei ape
și vei plânge. Liviu Rusu s'a burghezit și-și vinde stelele.
Dr cresc înaltele turnuri un cer de legende. Cu mâni
de-aramă cuprind sicriile voastre, Ion Roșca și George Stra-
toiu!

Da, cred că'n curând voi fi printre voi și totul va'ncolți
pentru o lume nouă, a poeziei.

Tăcută-i șura. Fânul miroasă a ploaie.
Vitele rumegă liniști în grajd. Copilăria mi s'a dus
între cai și iată-mă's alergând hoștește pe miriști.

V.

Șerpii poeziei urcau dealul de aur, absconsul,
păzitul; săgetători albaștri vegheau; înseși cerurile
ocoleau înaltul turn: poezia; atât de tainică era!
Numai ciobanii cu femeile sau simplii călători
ai visului îndrăzneau. Simplitate! Și ploile de aur
se revărsau, ca și cum poetul ar fi scuturat frunzele
mărului de aur. Hei, Faust! Ignorabimus... Doftorii
și-au pus ochelarii pe nas, ca să poată număra
cuvintele, crezând că ele sunt poezia, iar alții
câte amante-a avut poetul, spunând: „Vai, ce
tragic!” Aceștia, dacă Eminescu ar mai
trăi, ar svârli cu pietre'n dânsul. Iertare
tristilor belferi! De unde să știe aceștia ce 'nseamnă
poezie. Arta poetică e înțelepciunea lui Dumnezeu

trecută prin suava moarte de fiecare zi a poetului.
 Cunoașterea lirică! — să te duci cu jivina pădurii
 prin zorii apoși ai unei zile de toamnă, ca
 negura să te 'nvăluiască 'n âripile ei adormitoare,
 să te joci cu lupii și urșii în calde-amiezi,
 când soarele curge 'n fluvii enorme peste țăriși,
 să legi frăție cu iarba pământului și s'ascuți
 sub tine cum freamătă viitoarele grâie — și
 înger să fii, ca lacrima să te dăruiești, mângâiere
 și slavă, toate Americile visului, Australia imaginii
 și Asia somnului euforic, liniștita savană a
 calmei ode — toate acestea să le cunoști.

Dacă n'ai plâns, nu poți fi poet.

Ah, lavaliererele stupide și pletele — cum au compromis
 poezia! Acești indivizi sinistri cred că e suficient
 să vezi luna și stelele, ca să scrii poezie, —
 când, de fapt, trebuie să le faci din nou,
 ca Dumnezeu din nimic luna și stelele!

Mai sunt, apoi, inspirații, cari cred ca panglicile
 scoase de ei pe nas sunt versuri, ignorând
 travaliul clăditorilor de solemne și albe coloane.

Și poezia este lumina primită de Iisus pe rănilile Sale,
 adusă de hulubul Sfântului Duh! Mai mare decât
 cerul este, mai mare ca moartea, mai mare ca totul
 ce este din cele ce se văd. Căci a fi poet
 înseamnă să știi a creea munți de aramă
 și fluvii de aur, păduri cu inorogi și păsări
 măiestre, dealuri cu limpezi coline și-oceane,
 liniștite cătune în seară, mori de vânt pentru un
 zănic și sfânt don Quijote.

Pentru marea
 și calma binecuvântare-a poeziei am scris,
 în timp ce șerpii ei urcau dealul de aur spre
 cerul deschis, dealul de aur, absoconsul, păzitul.

VI.

Elegie, seara. Sau ninsori albastre. Poate brumi pe 'nalte poduri, la stâlpii căroră balaurii au murit. Molcumă chemare luna, stinse naiuri iarba, calme unde poezia peste marea moartă a tăcerii; un ied sălbatic l-a trezit pe-al nostru Pan; cu cimbru și sulcină 'n blană, iedul fruntea de-amăruia scoarță a únui fag și-o freacă; zeul beat de mied — vin vechiu turnatu-i-am pe furis în băutură — se ia la hartă cu iedul ale cărui cornițe l-au durut dulce 'n primăvară; culeg în palme ploaia serii care va crește sub luminile tăcutelor stele.

Unde-am putea veni s'ascultăm din ramuri cum se revarsă 'n vale sufletul morților, dacă nu 'n această pădure-a poeziei? Cerul își scutură pe fruntea ta furtuna, poete. Mânile tale-au crescut ca rădăcinile, din lut, iar stelele și-au muiat luminile 'n ochii tăi. Înaltă coroană stejarii ți-au pus pe creștet. Par'c'ar fi cununa de spini a lui Isus. În vale ți-ai lăsat coiful, spada și 'nsângeratele zale; bucuriile, în livada cu stupi, ca să se 'mprăștie ca albinele. Tu gol ai venit aici — ca trupul așezat pe-al învierii pistol. Ai venit cu marea tristeță să stai, să nu te mai petreacă lumescul orgolios alaiu; iată, pe fiecare mână ai câte-un semn; le-ai răstignit pe care lemn?

Ai venit să fii cu smăul și siguranța; te-a uitat, sgomotoasă, cetatea; acolo alții sunt astăzi zei; versul tău e uitat, uitată ți-l fruntea pe care se-odihnea privirea atâtor*popoare de vis.

Să ne facem, deci, o nouă lume, după inima ta anume, poete. Pan s'a trezit!

Marele poet — stejarul! El scrie albastra 'nserării poezie pe cerurile 'nalte. Cerneală de aur — atâtea stele 'n călimara lui, călimara craiului, stejarului... Hai să mergem

sub coroana lui stufoasă — cufundare 'n umbra
pământului. Luncile să-i fie argintată foaie de hârtie.

Departate de vulgara frământare-a hapsânilor
de ieftină glorie, să mergem în dulcea serilor
singurătate. Cântecul să-și bată aripa de melancolie
peste fruntea noastră, pe care-o liniștește albastră
pădurea ne 'ncercată de securea hargăților
tocmiți de negustorii visului. Iată, suntem cu smăul
și singurătatea. Pan aleargă cu albinele, să
prindă 'n cornițe luminile. Ehe! Copitele-i de
țap cum scot scântei de aur și pe frunte i se-ațin
văpăi ca de-o comoară 'n noaptea de Sânziene.

O pasăre geme în vis, măiastra.

Lângă ea să mergem, s'o mângâiem —
ca trecerea albă a lui Dumnezeu printr'un poem.

VII.

Dacă vrei să fii fericit, stai departe
de frământările lumii deșarte.

Ridică-ți casă'n pădure (v. W. Thoreau),
cărți ia cu tine, câinii, motanul și mâța, singur lucrează
din bârne trainice de fag adăpostul și-un grajd
pentru cal. Pușcă nu lua cu tine; numai prietenie
pentru lumea pădurii. Lasă iepurii lui Walt
Disney să vină la tine, viezurii lui,
ciutele și 'ndrăgostitele turturele. Chiar lupii,
urșii și vulpile se vor împrieteni cu tine.

Cărți: Tolstoi, Dostoievski, Gonțarov, Gogol și Cehov.
Andreev, Balzac, Zola — și nu-l uita pe Rabelais;
Gustav Freytag, Galsworthy, Hardy, „Vicarul
din Wackefield”, teatrul lui Shakespeare,
Goldoni, Molière și „Faust”, Ibsen și Strindberg,
Holberg — țărănosul!, nu-l uita pe năsosul erou
al lui Rostand!; mai pune'n geamandan: „Spiel
im Morgengrauen” al lui Arthur Schnitzler,

„Danton” al lui Camil Petrescu și „Wozzek”; apoi: Ion Creangă și „Ion”, „Intunecare”; unde-i „Don Quijote”? Așa! Nuvelele lui Pavel Dan nu le uita. Iarși: poezie, poezie... Eminescu, „Fântâna Blanduziei”, Grigore Alexandrescu, Rainer Maria Rilke, Baudelaire, Georg Trakl, Valéry, d’Annunzio, „Clopotul scufundat”, Stefan George, Salmon, Cocteau, Essenin, în traducerea lui Zaharia Stancu, Maiakowski, Voiculescu, Ion Vinea, Perpessicius și Ion Pillat, E. A. Poë, Radu Boureanu, Vesper, Giurgiuca, George Popa, Meniuc și Teofil Lianu; Arghezi, magul, Vladimir Streinu — cât de superb versul acela: „Salt lin albind sub lună cavalin”!, „Paludes”, „Cina cea de taină”; nu uita reproducerile din Breughel și pe Van Gogh nu-l uita, Vlamynck, Turner, Rodin și Kolbe. Discuri: fugele lui Bach, sonatele pentru pian ale lui Beethoven, cântate de Wilhelm Kempf, concertul în la minor de Schumann, cântat de Cortot (pe „His Masters Voice”), „Pasărea de foc”, Ravel și Debussy, Busoni și „Maeștrii cântăreți”, „Boris Godunov”, „Printul Ygor”, „Petrușca” și „Marșul evreesc” al lui Jora. Ca lectură ușoară: seria africană a lui Edgar Wallace, Ponson du Terrail, Sue, Karl May și Jules Verne.

Când prietenii vor veni în casa ta, să le torni în ulcele de lut generosul vin sau mustul cel dulce, în talgere albe faguri de aur să le pui și’n șervet mămăliga, iar laptele să aburească din plinul șiștar, nuci să le-aduci, alune, mere ca o Duminică și cuvinte bune de prietenie; primăvara, vara, toamna și iarna vor trece plăcut; oh! iarna cu lină fulguire și vesel foc în sobă ori cu nopti înghețate, când luna lunecă peste ceruri de brumă și lemnul tronsnește în sobă! Fantasme plutind peste măguri! Amurguri cu aur și purpură peste ’ntinsele zăpezi! După-amiezi cu dulce lene, ascultând motanul visând vânători de

șoareci; țări fără sfârșit, superbele ierni,
muzicale zăpezi; voiu citi cu voi, prieteni,
scrisorile lui Rainer Maria Rilke sau poeziile
lui Eminescu. Și totul va fi minunat de frumos.
Să mergem spre vis, prieteni! Aceasta e
marea 'nțelepciune. O, tu, pădure!

Haide să colindăm Cernăuții, să-i prefacem
în legendă; pădurea noastră să fie! —
până când mi-oiu putea ridica bordeiu în
adevărata pădure; seară uriașă, pe Weinberg;
mare de piatră; fumul uzinelor, fascinant
cartier industrial. Doamne, cum aș vrea
să fiu frate cu stejarul acela, ori cu grâul
din valea Prutului; ascult ploile, aceste
unice ploi ale Cernăuților, cetatea mea
dintre neguri! Fie bucolicele-acestea ție
laudă, tu, orașul cel mai frumos din lume,
orașul în care-a visat și-a iubit pentru 'ntâia
oară Mihai Eminescu, și unde toamnele's
o 'mpărătească ploaie de aur pe umerii și
fruntea poetului.

CÂNTEC DE DRAGOSTE

Azi a căzut
prima zăpadă;
ah, ce tristeță
în alba ogradă.

Tu, luminoasă
stea de lut,
cât ești de frumoasă;
lumina cum te-a durut.

În grajd, caii visează
vaste fânețe; fanarul s'a stins,
lumina-i roșie,
o stea s'a aprins.

Hărgatul cântă dintr'o „Mundharmonika”,
zăpada-i roșie.
Doamne, a mai căzut o stea —
hai să intrăm în veșnicie.

Mânil tale-amiroase
a lapte cu dulci aburi în șistarul plin;
noaptele sunt mai frumoase,
fânul are iz amăruiu de pelin.

Umbra tace'n zăpadă,
fanarul se stinge;
trist, în ogradă
cânele bólnav rănile-și lînge.

Fânul miroase turburător,
mânil tale cum lunecă
peste golul grumaz;
lupii cum urlă și iarăși ți-i dor
de umerii largi.

Iată-mă's: dulce strigoiu,
cu-albastră cămeșă de în;
sărutul mi-i lună,
privirea: venin.

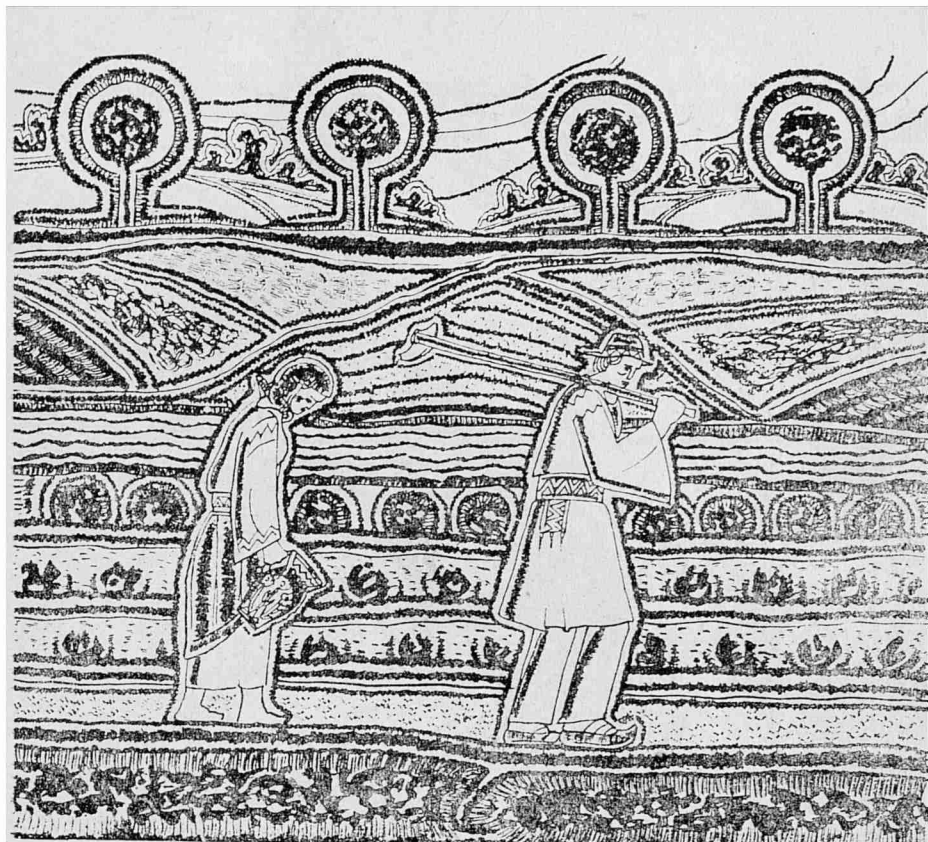
Haide, amândoi peste goalele câmpii
s'alergăm cu sania morții;
zăpezile's astăzi roșii,
citește „Lenore”, ne-așteaptă toți morții!

Este'n câmpie-o colibă,
acolo să mergem;
ne-așteaptă acolo doi cai,
spre lună s'o ștergem.

La urmă, fanarul va rămânea
ca un ochiu singuratic în noapte;
luna va fi mai roșie —
și va mai cădea o lumină
târzie peste fruntea noastră
albastră de tristă și limpede stea.

TEXTE LA O SUITĂ ȚĂRĂNEASCĂ
DE RUDD RYBICZKA

*Domnului
EM. BUCUȚĂ,
cioplitorul în aur
al prozei românești,
M. S.*

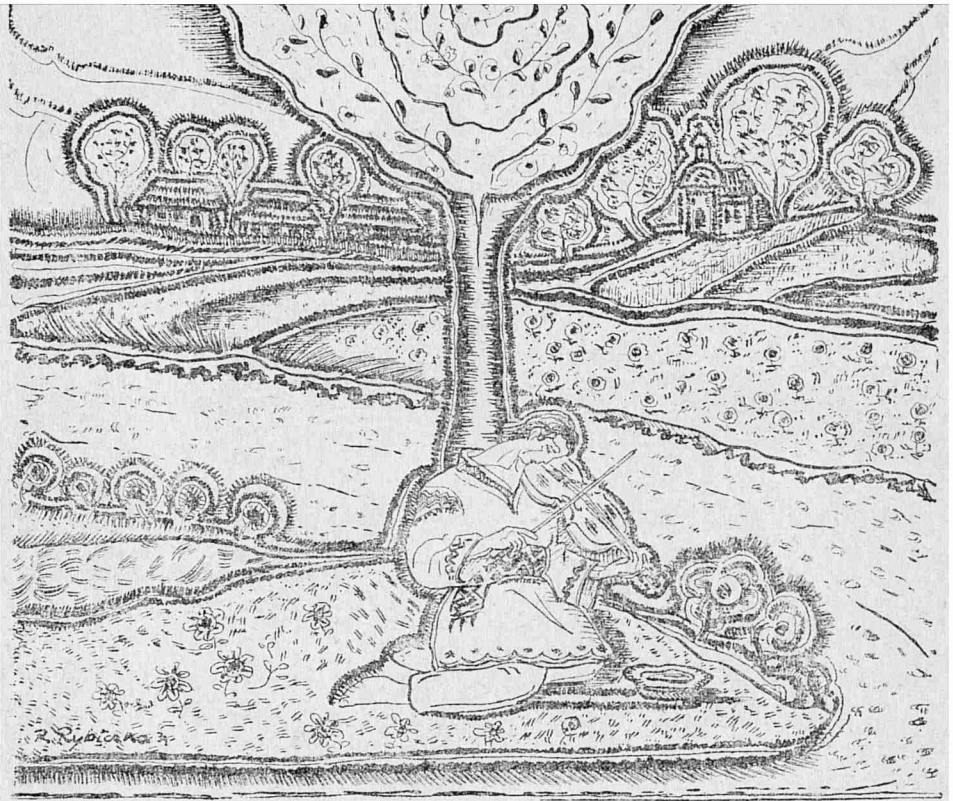
Cu soarele spre lanuri și-albastrul cer.

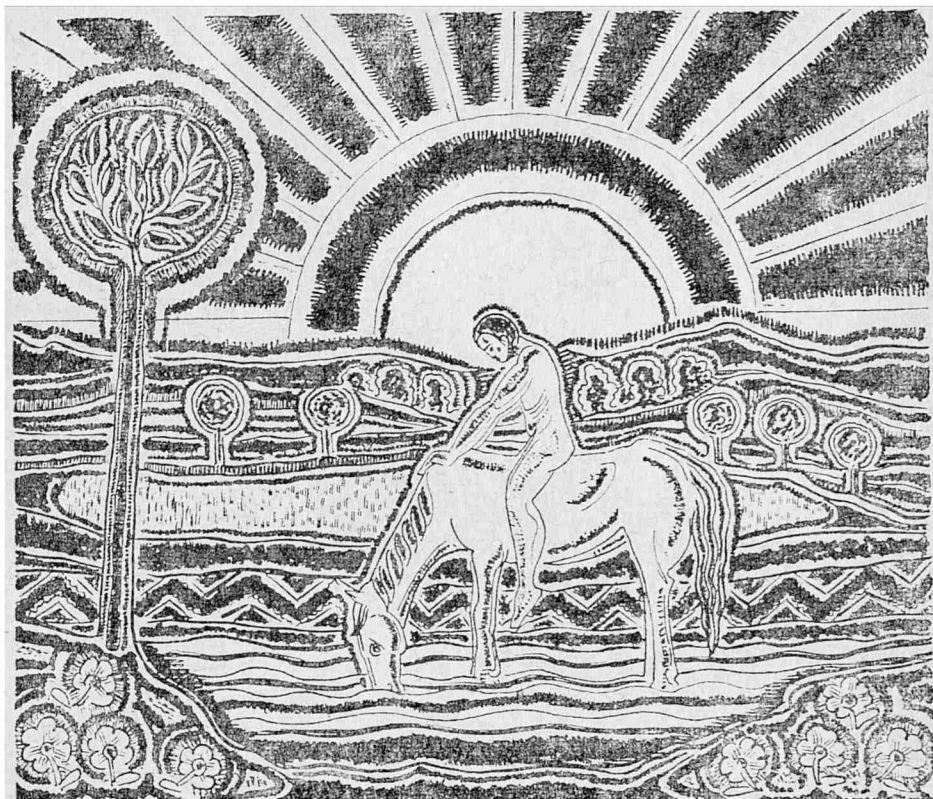
Auriul val al plaiului se pleacă.

Ca mâne cailor aripi vor crește.

^Viara-i tristă și sufletul departe.

Amarnic drum spre celălalt tărâm.

ULISE REITERAT

**S. S. părintelui
vicar Dr. IOAN VASCĂ,
omagiu,
M. S.**

Țărml se desface din nou, drum albastrei corăbii;
vâslașii zâmbesc prin vis depărtatelor valuri;
dela 'nceput! totul dela 'nceput să fie! haide,
întindeți vântreaua pentru vechea călătorie!
Undeva, în amintire, cetatea cu zumzet de glasuri
și arme din nou se ridică și vuietul mării
cântă'n suflet. Dela 'nceput! Totul dela 'nceput
să fie — și morții își ridică spre lună pumnii
de lut și'nstelatele ceruri adie peste valuri
o nouă nostalgie. Ierburile mării cresc din lumină
spre nava care plutește spre-o zădarnică veșnicie.

Hei, Ulise, bătrâne, la ce această nouă călătorie?

Să ne mulțumim cu anii cari ne-aștern pe tâmple
zăpada, cari ne-aduc focul din vatră și somnul,
convorbirile prietenoase și 'nțelepciunea bătrâneții;
resemnare, iată insula fermecată spre care
trebuie să plutim, pentru-a culege liniștiți
pe pălmi aurul după-amiezilor și zorii cu
cântec roz de scoică. Acolo ne-așteaptă,
cu zâmbet alb de bineventare, bătrâna prietenă;
cu ea ne vom duce în marea liniște, ascultă!

Doarmă'n amintire sirenele; plutească fără tine
corabia; hei, și-argonauții s'au cumișit, Ulise;
vânt dinspre septentrion bate pentru tâmplele
noastre; haide, să convorbim sub singuraticii pini.

Unde ni-i râsul — largul, clocotitorul?
Unde ni's stelele cari ne-au condus spre
depărtate cetate? Iată, am devenit didactici
și zâmbim amintindu-ne de marea aventură,
că ne-am putut bate pentru-o femeie, care,
în definitiv, nu era mai frumoasă ca fetele
cari mi-au slujit în ogradă, la vite. Cred
că aceasta-i tristețea noastră: nu mai înțelegem
gratuitatea. Să ne depărtăm de țărml, boarea
ne-aduce izul sărat al mării — și ne turbură.

Totuși:

țărmlul se desface din nou; ierburile
mării cresc din lumină; vâslașii zâmbesc
prin vis depărtatelor valuri; cetatea cu
zumzet de glasuri și arme din nou
se ridică și vuietul mării cu boare sărată
ne cântă iarăși în suflet. Dela 'nceput!
totul dela 'nceput să fie! haide! întindeți
vântreaua spre vechea călătorie!

Adie 'nstelată deasupra-ne-o nouă veșnicie.

POEZIA

*Domnului
IONEL BARBU,
omagiu pentru o frumoasă
omenie,
M, S.*

Ninsoarea coboară spre podul de aur,
care spre nouri plutește; în vasta câmpie
fanare veghiază albastra călătorie.

Orașul par'ca-i o altă câmpie,
câmpie de piatră; luminile lui
s'au risipit în bătaia vântului.

M'am adihnit cu serile tale,
poezie; magii s'au tot dus la vale,
Iisus întârzie.

Pe miriști fanarele
somnia și-l sbat;
visul spre culme turmele

și le-a mânat;
magule, magule, unde să fie
steaua mică și târzie?

TRADUCERI DIN GEORG TRAKL
HELIAN ȘI CICLUL SEBASTIAN IN VIS

Domnului
EMIL KOSOSKI,
M. S.

HELIAN

(I.)

În singuraticele ore-ale spiritului
Ë frumos să mergi în soare
Pe lângă zidurile galbene-ale verii.
Pașii sună ușor prin iarba; totuși mai doarme
Fiul lui Pan în marmora sură.

Seara, pe terasa, ne-am îmbatat cu vin stacojiu.
Roșietic lucește piersica 'n frunziș;
Suavă sonată, râs vesel.

Frumoasă e liniștea nopții.
Pe fundal întunecat
Ne 'ntâlnim cu păcurari și alte stele.

Dacă s'a făcut toamna,
Cumpatata claritate se-arată 'n dumbravă.
Îmblânziți ratacim pe lângă roșii ziduri
Și ochii rotunzi urmăresc sborul pasărilor.
Seara, apa cea albă scade'n urne de mormânt.

Cerul se-odihnește 'n crengile goale.
În mâni curate duce țăranul pâne și vin
Și pașnic se coc fructele 'n cămara însorită.

O, cât de serios e chipul morților dragi.
Totuși, o dreaptă contemplare bucură sufletul.

(II.)

Mare-i tăcerea grădinii pustiite,
Când tânărul novice-și încununează cu trunziș stacojiu fruntea,
Răsuflarea lui bea aur înghețat.

Mânile-ating vechimea apelor albăstrii
Sau, în noaptea rece, albi obraji ai surorilor.

Incet și-armonic e-un drum la prietenoasele-odăi,
 Unde-i singurătate și foșnetul arțarului,
 Unde poate mai cântă sturzul.

Frumos e omul și înfățișându-se'n întuneric,
 Dacă el își mișcă uimit brațele și picioarele,
 Și ochii se rostogolesc tăcut în orbite purpurii.

La vespere se pierde străinul în neagră descompunere de
Noembrie,
 Sub putrede crengi, la ziduri pline de lepră,
 Unde s'a dus înainte de-aceasta fratele sfânt,
 Cufundat în suavul cântec de coarde-al nebuniei sale.

O, cât de singuratic sfârșește vântul de seară.
 Amorțind se pleacă fruntea'n întunericul măslinului.

(III.)

Sguduitor e-apusul stirpei.
 În ora aceasta se umplu ochii privitorului
 Cu aurul stelelor sale.

Seara, se cufundă un joc de clopote, care nu mai sună,
 Cad în ruină negrele ziduri din piață,
 Soldatul cel mort chiamă la rugăciune.

Inger palid
 Intră fiul în casa goala a părinților săi.

Surorile s'au dus departe la albi bătrâni.
 Noaptea, omul care dormea le-a găsit sub stâlpii din tindă,
 Inapoiate din triste pelerinagii.

O, cum e plin de noroiu și viermi părul lor,
 Când el stă înăuntru cu picioare de-argint,
 Și-acelea ies moarte din odăi goale.

O, psalmii lor în dogoritoare ploaie-a miezului de noapte,
 Când hargății băteau cu urzici suavii ochi,
 Copilăreștile fructe-ale socului
 Se pleacă mirându-se peste-un mormânt gol.

Incet se rostogolesc ofilite lune
 Peste pânzele de friguri ale-adolescentului,
 Înainte de ce urmează tăcerile iernii.

(IV.)

Un sublim destin meditează Cedronul de vale,
 Unde cedrul, o dulce făptură,
 Se desvoltă sub sprâncenele-albastre-ale tatălui,
 Peste pașune își duce, noaptea, un cioban turma.
 Sau sunt strigate în somn,
 Dacă un înger de bronz îl întimpină pe om în duminică,
 Carnea sfântului se topește pe fierul înroșit.

În jurul colibelor de lut se cațără vița purpurie,
 Sunânzi snopi de secară ofilită,
 Zumzetul albinelor, sborul corbului.
 Seara, cei înviați se 'ntâlnesc pe cărări de stâncă.

În ape negre se-oglesc leproși;
 Sau ei își deschid veștmintele pătate cu noroiu
 Plângând în vântul balsamat, care bate dinspre roza colină.

Hargate svelte pipaie prin ulițele nopții,
 Ca și când ele i-ar găsi pe iubinzii ciobani.
 Sâmbăta, sună'n colibe cântec suav.

Lăsați cântecul să-și amintească și de băiat,
 De nebunia lui, de albele sprâncene și de plecarea-i,
 De cel putred, care deschide albăstruii ochii.
 O, ce tristă-i această revedere.

(V.)

Treptele nebuniei în negre odăi,
 Umbrele bătrânilor sub ușa deschisă,
 Când sufletul lui Helian se privește'n roza oglindă
 Și zăpadă și lepră cad depe fruntea lui.

La pereți s'au stins stelele
 Și albele făpturi ale luminii.

Din covor se ridică osemintele mormintelor,
 Tăcerea crucilor putrezite pe măgură,
 Dulceața tămâii în purpuriul vânt de noapte.

O, voi ochi sfărâmați în negre guri,
 Când nepotul în suavă înoptare
 Meditează singuratic la un mai întunecat sfârșit,
 Tăcutul Dumnezeu coboară albastrele pleoape asupra lui.

IN PARC

Iarăși rătăcind prin parcul vechiu,
 O! liniște-a galbenelor flori și-a celor roșii.
 Și voi sunteți întristați, voi, zeilor suavi,
 Și-aurul tomonic al ulmilor.
 Nemișcat se 'nalță la iazul albăstriu
 Trestia, amuțește'n seară sturzul.
 O! atunci pleacă-ți și tu fruntea
 Înaintea marmorei prăbușite a strămoșilor.

MOARTE

Peste iazul alb,
 Păsările sălbătice-au plecat.
 Seara, un vânt înghețat suflă din stelele pe cari le-avem.

Peste mormintele noastre,
 Se pleacă fruntea sfărâmată a nopții.
 Sub stejari ne legănăm într'o barcă de-argint.

Mereu sună zidurile albe-ale-orașului.
 Sub bolta de spini,
 O, fratele meu, ne ridicăm arătătoare moarte către miezul nopții.

CĂTRE BĂIATUL ELIS

Elis, când mierla strigă în pădurea neagră,
 Aceasta e pieirea ta.
 Buzele tale beau răcoarea albastrului isvor de stâncă.

Lasă, dacă fruntea îți sângeră liniștit,
 Legende foarte depărtate
 Și 'ntunecată însemnare a sborului de pasăre.

Tu, însa, mergi cu pași moi în noaptea
Care-i plină de struguri purpurii,
Și înalți mai frumos în albastru brațele.

Un tufiș de spini răsuna,
Unde sunt ochii tăi lunari.
Elis, o, de cât timp ești mort.

Trupul tău e un hyacint,
In care-un călugăr își afunda degetele de ceară.
O neagră peșteră-i tăcerea noastră,

Din care iese, uneori, un cerb suav
Și-și coboară 'ncet pleoapele grele
Pe tâmplele tale picură neagră rouă,

Ultimul aur de stele căzute.

ELIS

1.

Desăvârșită-i liniștea acestei zile de aur.
Sub stejari bătrâni
Apari tu, Elis, un odihnind cu ochi rotunzi.

Albastrul lor oglindește în somnarea iubinzilor.
La gura ta,
Oftatul lor roz a amuțit.

Seara, pescarul a tras navoadelle grele.
Un cioban bun
Își duce turm la marginea pădurii.
O! cât de drepte sunt, Elis, toate zilele tale.

Incet se lasă
La ziduri golase liniștea albastră a măslinului,
Se stinge cântecul întunecat al unui bătrân.

O barcă de aur
Leagănă, Elis, inima ta pe cerul singuratic.

2.

Un suav cântec de clopote sună în pieptul lui Elis,
Seara,
Când capul său se-afundă în negre perne.

O sălbătăciune-albastră
Sângeră tăcut în mărăciniș.

Un copac stacojiu stă mort aici;
Fructele lui albastre au căzut.

Semne și stele
Se-afundă tăcut în iazul de seară.

După măguri s'a făcut iarnă.

Colombe-albastre
Beau, noaptea, sudoare înghețată,
Care curge depe fruntea de cristal a lui Elis.

Mereu sună
La ziduri negre vântul singuratic al lui Dumnezeu.

NOAPTEA

Albastrul ochilor mei s'a stins în noaptea asta,
Aurul roșu-al inimii mele. O! cât de liniștit ardea lumina.
Mantia ta albastră l-a 'mbrățișat pe cel ce cădea;
Roșia ta gură a pecetluit înoptarea prietenului.

CÂNTEC DE ORE

Cu ochi întunecați, iubinzii se privesc,
Blonzii, strălucitorii. În ne 'nduplecatul întuneric
Se 'mbrățișează firav doritoarele brațe.

Purpuriu s'a sfărmat gura celor binecuvântați. Rotunzii ochi
Oglindesc întunecatul aur al după-amiezii de primăvară,
Marginea și negrul pădurii, spaime de seară în verde;
Poate de nespusul sbor de pasăre, a celui ce n'a fost născut
Cărare prin întunecate sate, singuraticे verfi
Și din putredul albastru ieșea uneori o ștîmă.

Incet foșnește 'n lan galbena secară.
Aspră-i viața și de-oțel mînuiește coasa țaranul,
Incheie puternice grinzi dulgherul.

Sîngeriu se coboară frunzișul în toamnă; spiritul călugăresc
Colindă mai vesele zile; copt e strugurele
Și sărbătoreasc aeru 'n largi ogrăzi.
Mai dulce miroasă fructele-ofilite; liniștit e răsul
Celui bucuros, muzică și dans în pivnițe-umbroase;
In grădini amurginde pasul și liniștea băiatului mort.

PE DRUM

Seara, l-au dus pe străin în odaia morților;
Un miros de catran; liniștitul foșnet al roșilor platani;
Intunecatul sbor al cioacelor; pe piață mergea un paznic.
Soarele s'a cufundat în negre pânze; mereu se re'ntoarce a-
ceastă trecută seară.

În odaia alăturată, sora cânta o sonată de Schubert.
Foarte încet se cufundă surâsul ei în fântâna dărâmată,
Care susură albăstriu în amurg. O, cât de veche-i stirpea
noastră.
Cineva șoptește jos în grădină; cineva a părăsit acest negru cer.
Pe scrin miroasă mere. Bunica aprinse lumânări de aur.

O, cât de blîndă e toamna. Incet sună pașii noștri în vechiul parc,
Sub înalți copaci. O, cât de serioasă e fața de hyacint a cre-
pusculului.
Albastrul isvor la picioarele tale, misterioasă roșia liniște-a
gurii tale,
Intunecată de-ațipeala frunzișului, de 'ntunecatul aur al risipi-
telor floarea-soarelui.
Pleoapele tale sunt grele de mac și visează tăcut pe fruntea mea.
Suave clopote fac să vibreze pieptul. Un nour albastru
E fața ta plecată asupra mea 'n amurg.

Un cântec de gitară, care sună 'ntr'o cărciumă străină,
Sălbaticele tufișuri de soc, o de mult trecută zi de Noembrie,
Pași familiari pe treptele-amurginde, privirea afumatei grinzi,
De fereastră deschisă, la care-a rămas o dulce speranță —
De nespus sunt toate acestea, o, Doamne, că sguđuît înge-
nunchiezi.

O, cât de 'ntunecoasă-i această noapte. O purpurie flacăra
 S'a stins la gura mea. In liniște
 Moare-al îngrijatului suflet cântec singuratic de strune.
 Lasă, dacă, beat de vin, capul se cufundă'n băltoaca din strada.

COPILĂRIE

O mulțime de fructe de soc; liniștit locuia copilăria
 In peșteră albastră. Peste trecuta cărare,
 Unde-acuma stacojiu foșnește sălbatica iarbă,
 Visează liniștitul rămuriș; murmurul frunzișului —

Acelaș ca atunci, când apa albastră sună'n stânci.
 Suavă-i tânguirea mierlei. Un cioban
 Urmează fără graiu soarelui, care se rostogolește depe magu-
 ra 'ntomnată.

Doar o albastră clipă mai e sufletul.
 La marginea pădurii se-arată sperioasă sălbătăciune și pașnic
 Se-odihnesc în fund vechile clopote și 'ntunecatele cătune.

Mai evlavios cunoști tu sensul întunecaților ani,
 Răcoare și toamnă 'n singuratică-odăi;
 Și'n albastru sfânt sună pași luminânzi.

Incet zăngănește-o fereastră deschisa: te'nlăcrămeaza
 Privirea cimitirului părăginit depe dâmb,
 Amintire de istorisite legende; totuși, uneori se luminează
 sufletul,
 Dacă se gândește la oameni bucuroși, întunecat-aurii zile de
 primăvară.

SEBASTIAN IN VIS PENTRU ADOLF LOOS

(I.)

Mama ducea copilașul în lună albă,
 In umbra nucului, a străvechiului soc,
 Amețită de sucui macului, tânguirea sturzului;
 Și liniștit
 Se pleca în compătimire peste dânsa un chip bărbos,

Iăcut în întunericul ferestrei; și bătrânele mobile
 Ale părinților
 Zăceau 'n ruină; dragoste și-autumnală visare.

Deci întunecată zi a anului, tristă copilărie,
 Când băiatul cobora încet la răcoroase ape, argintii pești,
 Pace și chip;
 Când el se-arunca de piatră în fața cailor negri,
 Steaua sa venea în noaptea cenușie asupra lui;

Sau dacă el mergea de mâna înghețată a mamei,
 Seara, peste cimitirul întomnat al sfântului Petru,
 Un gingaș cadavru zăcea liniștit în întunericul camerei
 Și-acela ridica asupra lui recile pleoape.

El, însă, era o mică pasăre în golaș rămuret,
 Lung clopotul în seară de Noembrie,
 Liniștea tatălui, când el cobora în vis amurginda scară'n spirală.

(II.)

Pace a sufletului. Singuratecă seară de iarnă,
 Intunecatele chipuri ale ciobanilor la 'ntunecatul iaz;
 Copilaș în coliba de paie; o, cât de liniștit
 Se cufunda chipul în negrele friguri.
 Noapte sfântă.

Sau dacă, liniștit, cobora de mâna aspră a tatălui
 Intunecata măgură a Calvarului
 Și 'n amurgindele firide-ale stâncilor
 Albastra figură a omului mergea prin legenda-i,
 Din rana de sub inimă curgea purpuriu sângele.
 O, cât de liniștit se ridică 'n întunecatul suflet crucea.

Dragoste; când în negre-unghere se topea zăpada,
 O albastră adiere se prindea sglobiu în bătrânul soc,
 În bolta de umbră a nucului;
 Și băiatului îi apărea încet un înger roz.

Bucurie; când în răcoroase odăi suna o sonată de seară,
 În stacojiul grindii de lemn
 Ieșea un fluture-albastru din pupa de-argint.

O, apropierea morții. În zid de piatră
Se pleca un cap galben, tăcând copilul,
Când în acel Martie luna scădea.

(III.)

Clopot roz de Paște în bolta de mormânt a nopții
Și vocile de-argint ale stelelor,
Că în groază cădea o 'ntunecată nebunie depe fruntea celui ce
dorimea.

O, cât de tăcut un mers pe fluviul albastru la vale,
Meditând lucruri uitate, când în verdele rămuret
Sturzul chiema ceva străin la pieire.

Sau dacă el mergea de mână bătrânului,
Seara, înaintea zidurilor dărâmate-ale-orașului
Și-acela ducea în mantaua neagră un copilaș roz,
În umbra nukului apărea spiritul celui rău.

Atingere peste treptele verzi ale verii. O, cât de tăcut
Putrezea grădina în stacojia liniște-a toamnei,
Parfum și melancolie a socului bătrân,
Când vocea de-argint a îngerului a murit în umbra lui Sebastian.

PEISAGIU

Seară de Septembrie; trist sună 'ntunecatele strigăte ale cio-
banilor

Prin satul amurgind; focul țâșnește 'n covălie.
Uriș se ridică 'n picioare un negru cal; buclele de hyacint
ale servitoarei

Umblă după căldura purpuriilor lui nări.
Încet încremeneste la marginea pădurii strigătul ciutei
Și galbenele flori ale toamnei
Se pleacă fără graiu peste-albastru față a iazului.
În roșie flacăra ardea un copac; fluturau cu 'ntunecate fețe
dilieci.

LA MLAȘTINĂ

Priveag prin negrul vânt; încet flutură uscata trestie
În liniștea mlaștinei. Pe cenușii cer
Trece-un stol de păsări sălbatice;
Deacurmezișul peste 'ntunecate ape.

Tumult. In colibe dărăpanate
 Fâlfâie cu negre âripi putrezeciunea;
 Mesteceni schilodiți oftează 'n vânt.

Seara 'n cârciumă părasită. Drumul acasă-! adie
 Suava melancolie-a turmelor păscânde,
 Apariție a nopții: broaște ies din ape de-argint.

ODIHNĂ ȘI TĂCERE

Ciobani au îngropat soarele'n golașa pădure.
 Un pescar a tras
 In mreaja de păr luna din iazul care 'ngheta.

In albastrul cristal
 Locuiește palidul om, cu obrazul sprijinit de steaua sa;
 Sau capul și-l pleacă 'n somn purpuriu.

Totuși, întotdeauna atinge negrul sbor al păsărilor
 Pe cel ce privește, sfințenia albastrelor flori,
 Gândește apropiata liniște ceva uitat, îngeri stinși.

Iarăși se 'noptează fruntea 'n piatră lunară;
 Un strălucitor adolescent
 Apare sora în toamnă și neagră putrezire.

IN PRIMĂVARĂ

Liniștit se cufunda de 'ntunecați pași zăpada,
 In umbra copacului
 Iși ridică iubinzii pleoapele roze.

Intotdeauna urmează 'ntunecatelor strigăte ale corăbierilor
 Stea și noapte;
 Și lopețile bat liniștit în tact.

In curând înfloresc la ziduri dărâmate
 Viorelele,
 Inverzește-atât de liniștit tâmpla singuraticului.

SEARĂ IN LANS

Călătorie prin vară amurgindă
Pe lângă snopi de-ofilita secară. Sub arcada spoita,
Unde rândunica sbura mereu, beau vinul focos.

Frumos: o, melancolie și răs purpuriu.
Seara și 'ntunecatele mirozne-ale verdelui
Ne răcoresc cu flori înfierbântatele frunți.

Ape-argintane curg peste treptele pădurii,
Noaptea și fără graiu o viață pierduta.
Prieten; cărările 'nfrunzite spre sat.

PE MÖNCHSBERG*)

Unde se cufundă 'n umbra ulmilor de toamna cărarea para-
ginită,
Departa de colibele de frunziș, ciobani dorminzi,
Intotdeauna-i urmează drumețului întunecata făptura a racorii.

Peste cărarea colțuroasa, glasul de hyacint al baiatului,
Liniștit spunând uitata legendă a pădurii,
Mai suav ceva bolnav acuma sălbatica tânguire-a fratelui,

Deci atinge un săracăcios verde genunchiul străinului,
Capul împietrit;
Mai aproape murmură isvorul albastru tânguirea femeilor.

HOHENBURG

Nu e nimeni în casă. Toamnă 'n odăi;
Sonată clară de lună
Și trezirea la margine de-amurgindă pădure.

Intotdeauna te gândești la fața albă a omului
Departa de vuietul vremii;
Peste ceva de vis se pleacă bucuros frunzișul verde,

*) Muntele Călugarului.

Cruce și seară;
Pe cel ce sună îl îmbrățișează cu brațe purpurii steaua sa,
Care se 'nalță la ferestre nelocuite.

Deci tremură 'n întuneric străinul,
Când el își ridică încet pleoapele peste ceva omenesc,
Care-i departe; glasul de-argint al vântului în gangul casei.

CÂNTECUL LUI KASPAR HAUSER PENTRU BESSIE LOOS

El iubea într'adevăr soarele care cobora sângeriu colina,
Cărările pădurii, cântânda pasăre neagră
Și bucuria verdelui.

Gravă era locuirea lui în umbra copacului
Și curată fața.
Dumnezeu vorbea o suavă flacăra către inima-i:
Omule, o!

Linistit găsea pasul său orașul seara;
Intunecata tânguire a gurii sale:
Vreau să devin un călăreț.

Lui, însă, îi urmau tufișul și fiara,
Casa și grădina amurgindă a oamenilor albi
Și-ucigașul său îl căuta.

Primăvară și vară și frumoasă toamnă
A celui drept, pasul său liniștit
La'ntunecatele-odăi ale visătorilor.
Noaptea, rămânea singur cu steaua-i;

Vedea cum zăpada cădea'n golașul rămurii
Și'n tinda amurgindă umbra ucigașului.

De-argint cădea capul celui nenăscut.

**DESTINUL LUI STANS RAYD
O PARABOLĂ DESPRE LITERATURĂ**

Domnului
inspector general
CONSTANTIN PĂUNESCU,
omagiu,
M. S.

Istoria de mai jos nu s'a desfășurat la noi, unde fenomenul literar nu prezintă în rândurile largi ale publicului interes nici cât un match de box.

Stans Rayd trăia, deci, la Londra, într'un cartier cu case bătrâne și mizere — ați ghicit desigur că e vorba de cartierul Soho, pe care — nu vă jenați s'o recunoașteți! — îl știți din romanele lui Edgar Wallace.

De fapt, nici nu-l chema Stans, ci pur și simplu John, însă respectivul găsisese că e prea banal să semneze „John Rayd” când scrii elegii cu viziuni florentine și tragedii shakespeareane. Pseudonimul și-l compusese într'o după-amiază ploioasă și cu multă ceață (vezi romanele lui E. Wallace și reportagiile despre Cernăuți, „Orașul dintre cețuri”, ale subsemnatului . . .) și fusese atât de satisfăcut, încât, în seara și noaptea aceleiași zile, adause încă 40 de pagini romanului sau, cu care susținea că-l va da gata pe bătrânul și naivul utopist Wells.

Domnului Allan Rayd, tatăl legal și necontestat al lui John și mic funcționar la o bancă deasemenea mică (dar foarte solidă), îi era absolut indiferentă activitatea junelui poet — lucru ce nu se poate afirma și despre mama lui Stans, Mary Victoria Florence (născută Room — ceace nu înseamnă numaidecât că era bețivă . . .), care poseda, pe lângă o statură nesfârșită (comparabilă cu statuia lui Nelson), și o dantură falsă ca un zâmbet nipon, inclusiv o mare adorație pentru speranța familiei.

Manuscrisele lui Stans erau foarte multe: în biroul de nuc, în cușorul din sufragerie, în sertarul de sus al noptierei și pe-o etajeră din salon.

Eroul reportajului nostru, reportaj care e destul de mincinos pentru a fi și destul de adevărat, avea:

23 de ani;

2 măsele plombate;

3 lavalieri;

5 romane;

6 volume de nuvele;

361 de poezii;

zeci de eseuri și ceva filosofie;

(totul, evident, în manuscris, afară de vre-o zece duzini de versuri publicate într'o revistă obscură dintr'un orașel din vestul insulei).

UN TRAMVAIU BINE INSPIRAT

Intr'o dimineață, pe când Mary etc. pregatea o enormă budincă de orez, cineva sună violent, ca o alarmă de incendiu. Mary etc. sări dela plită și alergă la ușă. Deschizând, văzu fața emoționată și emoționantă a doamnei Stormer, vecina sa. Presimți ceva rău și, când obeza doamnă Stormer șopti gătuită de disperare:

— L-a călcat tramvaiul! —

știu că nu poate fi vorba decât de Stans. N'avu timp să leșine, și-alergă în stradă, unde tocmai dădu de ambulanța care-l transporta pe poet la domiciliu.

CELEBRU POST-MORTEM

Doamna Mary etc. Rayd (născută Room) plânsese mult. Nici acuma, în dupa-amiaza asta de toamnă cu frunze galbene, nu înceta să-și șteargă ochii, căci își amintea mereu de Stans. Se simțea sfârșită și fără rost în odaia aceea, în care umbra mortului mai plutea vag, dar permanent.

Primi vizita Sylviei Beery, care — dupăcum Mary etc. aflase abia după înmormântarea lui Stans — îl iubise pe tânăr.

Tăceau amândouă.

Tăceau ca două basoreliefuri.

Tăceau englezește.

Din când în când, privirile le-alunecau pe fotografia poetului și oftau. Cu vizite de-acestea, cu plâns, cu dureri ascuțite în suflet, Mary îl retrăia mereu pe fiul suprimat de tramvaiu. Câtă zarvă a pricinuit moartea lui Stans! Mary (din lipsă de spațiu renunțăm la „etc” . . .) și le reamintește pe toate: reportagiile din ziare, cari, aflând că e vorba de un poet, atraseră atenția directorilor de reviste literare asupra versurilor lui, ședințele dela Curtea cu Juri (watmanul s'a ales cu o condamnare de un an închisoare pentru omor din imprudență; tramvaiul a fost achitat), vizita unui editor, care-a lăsat la întâmplare și cam sceptic manuscrisul unui roman.

Intr'o bună zi, miracolul s'a produs. Doamna Mary primi din nou vizita editorului, care-i anunță că romanul e excelent și-i dădu un cec în valoare respectabilă. De-acuma,

viața soților Rayd luă un tempo accelerat. Critica literară proclamă genial romanul, editorii oferiră sume fabuloase pentru celelalte manuscrise (și chiar pentru poezii...), doamna Rayd acorda interviewuri despre viața lui Stans și era fericită, iar domnul Allan istorisea tihnit la club:

— Eu sunt tatăl lui Stans. Genial băiat! La cinci ani făcea poezii... — și domnii engleji luau autografe dela bunul Allan Rayd.

Se spune că însuși teribilul G. B. (Shaw) a rămas impresionat de confesiunile lui Rayd-senior.

Evident, în felul său...

DOAMNA MARY DESCOPERĂ AMERICA

Intr'o zi cu ceață (la Londra fiind mereu ceață, trebuie să iau notă de acest lucru — oricât s'ar plictisi amabili mei cititori...), doamna Mary constată cu un fel de jenă că nu mai are nici un manuscris dela Stans. Toate fuseseră tipărite — în ediții de lux și'n ediții populare, traduse în franțuzește, nemțește, bulgărește și esperanto, discutate cu concluzii lauditive; — și, acuma, nu mai era nici un manuscris!

Pela orele 10 seara, după ce soțul se culcă, mama lui Stans deschise un caiet nou, se gândi câțva timp și, apoi, începu să scrie. Merse greu, dar încet-încet condeiful se-așternu deabinelea, umplând foaie după foaie.

Trecură trei ani.

Câte-o revistă literară se 'ntreba uneori cum de putuse să scrie Stans atât de mult.

Intr'adevăr, tot la două-trei luni, doamna Mary etc. ... mai descoperea câte-un manuscris și explica editorului:

— Mi l-a dictat când avea douăzeci și unu' de ani... — sau: —L-am scris cu mâna mea, căci bietul Stans tocmai își scrântise mâna dreaptă la un match de polo...

Editorii se mulțumeau cu aceste declarații; în defini-tiv, ce le păsa — când romanele se vindeau excelent? Unii critici remarcaseră, însă, că stilul se deosebea de cel al romanelor anterioare și-i subliniară varietatea. Un mare critic scris:

„*Stilul voit vulgar, situațiile naiv înscenate, caracterele conturate mai mult în fuga condeiului — adaugă regretatului Stans Rayd o diversitate puțin obișnuită în scrisul contemporan. Am putea afirma că avem de-aface cu un Shakespeare al romanului . . .*”

SANTAJ . . .

La 23 Februarie 1937, doamna Mary fu vizitată de-un individ cu fața vicleană, care se prezentă Lewis Lionnel.

Declară scurt:

— Am venit să incasez suma de cincisute lire . . . — (ii rog pe cititori să ’nmulțească acest număr cu aproximativ 800, ca să-și poată da seama cam la câți lei ar veni pretenția lui Lewis Lionnel . . .).

Doamna, suprinsă, îl întrebă pentruce.

Calm, Lionnel, reporter la o gazetă de scandal, replică:

— Pentruca să tac din gură, milady. Vă întreb: cum a putut să scrie Stans Rayd, care-a murit la douăzeci și trei de ani, atâtea cărți? Să vă dau eu explicația? Poftim! Stans Rayd, care-a scris câteva cărți, admite toată lumea: excelente, n’a putut, totuși, să scrie douăzeci de romane în decurs de trei ani. Just? Cred că e cum spun! Dumneavoastră ați declarat că Stans începuse să scrie romane abia la douăzecișunu’ de ani. Sunt un incorigibil amator de reviste vechi. Și ’n una din ele, de-acu vre-o douăzeci de ani, am dat de-o schiță semnată *Mary Victoria Florence Room*. Și Room e numele de fată al doamnei Mary Victoria Florence Rayd, nu? Ați scris, după douăzeci de ani, sub numele fiului dumneavoastră, o mulțime de romane. Știți că asta se cheamă escrocherie, dupăcum pretenția mea se numește santaj?

Doamna Mary achită imediat suma cerută de Lewis Lionnel.

De-acii înainte, doamna Mary trăi într’o panică permanentă. Consultă pe-un avocat, care-o asigură că ar face mai bine să se denunțe singură ca autoare a peste jumătate din romanele lui Stans.

— Nu, gloria asta n'o vreau, deși publicul, care înghite multe, ar fi în stare să-mi ierte îndrăzneala — de a-l fi păcălit.

Încă în ziua aceea, doamna Mary dădu un interview că toate manuscrisele lui Stans s'au epuizat. Dar, apoi, a început în sufletul doamnei Mary Victoria Florence Rayd, născută Room, o tragedie meschină: era geloasă pe destinul glorios al fiului ei, pe care un tramvaiu l-a inaugurat printr'un frumos act de inteligență : . .

După câteva săptămâni, moartea o strânse depe pământ.

Omul care a plâns-o cel mai mult — a fost Lewis Lionnel: tocmai intenționa s'o tapeze din nou pe regretata defunctă, când decesul ei a fost anunțat în ziarele de dimineață . . .

CUPRINSUL TOMULUI I DIN „OPERA LIRICĂ,
1929—1939”

	Pagina
Scrisoare catre Excelența Sa Domnul Rezi-	
dent Regal George Alexianu	VII
Prefață sau câteva însemnări dintr'un ad-hoc	
jurnal de poet	IX
Note și lamuriri	XIII
De acelaș autor	XIV
Corbul de aur	1
Divertisment, câteva poezii pentru prieteni	9
Moarte'n pădure	10
Cetatea de apă	10
Migrare	11
Monolog	11
Peter Schlemihl vorbind cu umbra vândută	12
Pasarea măiastra	12
Dimineața cea mare	13
Navăgatorul	14
Eroul	14
Tristețe de raiu	15
28 Februarie 1937	15
Fat-Frumos	16
Moarte de primăvară	16
Isus în pădure	17
Regret.	17
Mesagiu	17
Clan trist, sufletele	18
Moartea șarpelui	18
Machiavelli	19
Fata în mormânt	20
Tarot sau călătoria omului	21
Partea I-a	23
Partea II-a	40
Partea III-a	58
Note la o experiență	75
Cântecul de durere și bucurie al aurului sub	
mânil meșterului	77
Partea I-a	79
Partea II-a	80

	Pagina
Zece cuvinte ale fericitului Francisc din Assisi	81
I	83
II	85
III	85
IV	86
V	91
VI	92
VII	93
VIII	94
IX	96
X	97
Epilog	99
Trei fabule	101
Curcubeul	103
Revolta plantelor	104
Dialog inedit între don Quijote dela Mancha și scudierul sau	108
Comentarii lirice la poeme într'un vers de Ion Pillat	111
Bucolice	135
Texte pentru o suită țărănească de Rudd Rybiczka	157
Cântec de dragoste	153
Ulise reiterat	165
Poezia	169
Traduceri din Georg Trakl	173
Destinul lui Stans Rayd sau o parabolă des- pre literatură	189

